

**CHRISTUS BLINKEND DOOR DE TRALIËN
VAN HET OUDE TESTAMENT**

ZEVENDE BUNDEL

VIJFTIEN PREKEN

Over

VRIJE STOFFEN

De preken zijn voor het grootste deel afkomstig uit:

9 leereden gehouden in het jaar 1871

Utrecht, J.J. H. Kemmer, 1872

Door

Dr. H. F. Kohlbrugge
1803-1875

Predikant te
Elberfeld, Duitsland

STICHTING DE GIHONBRON
Voltaweg 18
MIDDELBURG
2010

INHOUD 7^e 15 tal

1^e leerrede. Aärons eerste offer. I

En het geschiedde ten achtsten dage, dat Mozes riep Aäron, en zijn zonen, en de oudsten Israëls. En hij zeide tot Aäron: Neemt u een kalf, een jong rund ten zondoffer, en een ram ten brandoffer, die volkomen zijn; en brengt ze voor het aangezicht des Heeren. Daarna spreekt tot de kinderen Israëls, zeggende: Neemt een geitenbok ten zondoller, en een kalf, en een lam, eenjarige, volkomen ten brandoffer. Leviticus 9:1 -14

2^e leerrede. Aärons eerste offer. II

LEVITICUS 9: 15, 24.

Vers 15. “Daarna deed hij de offerande van het volk toebrengen; en nam de bok des zondoffers, die voor het volk was; en slachtte hem, en bereidde hem ten zondoffer gelijk het eerste. 16. Verder deed hij het brandoffer toebrengen, en maakte dat toe naar het recht. ... 23. Toen ging Mozes met Aäron in de tent van de samenkomst; daarna kwamen zij uit en zegenden het volk; en de heerlijkheid des Heeren verscheen al den volke. Enz. Leviticus 9:15-24

3^e leerrede. De reiniging van de melaatse. I

Vers 1. Daarna sprak de Heere tot Mozes zeggende: Dit zal de wet des melaatsen zijn, ten dage van zijn reiniging. Dat hij tot de priester zal gebracht worden; 3. En de priester zal buiten het leger gaan; als de priester merken zal, dat, ziet, de plaag van de melaatsheid van de melaatse genezen is. Enz. Leviticus 14:1 - 8

4^e leerrede. De reiniging van de melaatse. II

Vers 9. “En het zal ten zevenden dage geschieden, dat hij al zijn haar zal afscheren, zijn hoofd en zijn baard, en de wenkbrauwen van zijn ogen; ja al zijn haar zal hij afscheren, en zal zijn klederen wassen, en zijn vlees met water baden; zo zal hij rein zijn. Enz. Leviticus 14:9 - 11

5^e leerrede. De reiniging van de melaatse. III

En op de achtsten dag zal hij twee volkomen lammeren en een jarig volkomen schaap nemen, mitsgaders twee tienden meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, en een log olie. De priester nu, die de reiniging doet, zal de man, die te reinigen is, en die dingen stellen voor het aangezicht des Heeren, aan de deur van de tent der samenkomst. Enz. Leviticus 14: 10-20.

6^e leerrede

Een onderwijzing, een lied der liefde, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach, op Schoschannim. Mijn hart geeft een goede rede op; ik zeg mijn gedichten uit van een Koning; mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers. Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen; genade is uitgestort in Uw lippen; daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid. Gord Uw zwaard aan de heup, o Held, Uw majesteit en Uw heerlijkheid. Psalm 45:1-5.

7^e leerrede

Een onderwijzing, een lied der liefde, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach, op Schoschannim. Mijn hart geeft een goede rede op; ik zeg mijn gedichten uit van een Koning; mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers.

Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen; genade is uitgestort in Uw lippen; daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid. Enz. Psalm 45:1-12

8^e leerrede

Mijn hart geeft een goede rede op; ik zeg mijn gedichten uit van een Koning; mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers. Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen; genade is uitgestort in Uw lippen; daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid. Psalm 45:2-8

9^e leerrede

En de dochter van Tyrus, de rijken onder het volk, zullen Uw aangezicht met geschenk smeken. In plaats van Uw vaders zullen Uw zonen zijn; Gij zult hen tot vorsten zetten over de ganse aarde. Ik zal Uws Naams doen gedenken van elk geslacht tot geslacht; daarom zullen U de volken loven, eeuwig en altoos.

Psalm 45:13, 17, 18

10^e leerrede. Pinksteren

Het Hooglied, hetwelk van Salomo is. Hij kusse mij met de kussen Zijns monds. Want Uw uitnemende liefde is beter dan wijn. Uw oliën zijn goed tot reuk, Uw Naam is een olie, die uitgestort wordt; daarom hebben U de maagden lief. Trek mij, wij zullen U nalopen! Hooglied 1 vers 15

11^e leerrede. Lijdensstof

En de overpriesters, en de ouderlingen, en de gehele grote Raad zochten valse getuigenis tegen Jezus, opdat zij Hem doden mochten; en vonden niet. En hoewel er vele valse getuigen toegekomen waren, zo vonden zij toch niet. Maar ten laatste kwamen twee valse getuigen, en zeiden: Deze heeft gezegd: Ik kan den tempel Gods afbreken, en in drie dagen denzelven bouwen. Enz. Mattheüs 26: 59-66

12^e leerrede, over de uitstorting van de Heilige Geest

Er geschiedde snel een geruis van de hemel als van een geweldige wind en vervulde het hele huis, waar zij zaten. En van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur en het zat op een iegelijk van hen. En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest en begonnen te spreken met andere talen, zoals de Geest hen gaf uit te spreken. Handelingen der Apostelen 2:2-4

13^e leerrede. **HET ONDERWIJS EN DE TROOST VAN DE HEILIGE GEEST**

14^e leerrede.

***“En heeft ons geboden de volken te prediken, en te betuigen, dat Hij is degene, die van God verordineerd is, tot een Rechter van levenden en doden. Deze geven getuigenis al de profeten, dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving van zonden ontvangen zal door Zijn Naam.”* HANDELINGEN 10:42-44**

15^e leerrede. ZONDAG 7 en 8; Vraag 22-25. In 2 preken verhandeld.

Vraag 22. Wat is dan een christen nodig te geloven?

Antwoord. ***Al wat ons in het Evangelie beloofd wordt, hetwelk ons de artikelen van ons algemeen en ongetwijfeld christelijk geloof in een hoofdsom leren.***

1. AÄRONS EERSTE OFFER. I

GEHOUDEN 22 OKTOBER 1871, VOORMIDDAGS¹

GEZONGEN: Voorzang, Psalm 40: 4, 5.

*Brandofferen, noch offer voor de schuld
Voldeden aan Uw eis, noch eer;
Toen zaid' Ik: zie, Ik kom, o Heer!
De rol des boeks is met Mijn Naam vervuld.
Mijn ziel, U opgedragen,
Wil U alleen behagen;
Mijn liefd' en ijver brandt.
Ik draag Uw heil'ge wet,
Dien Gij de stervling zet,
In 't binnenst ingewand.*

Tussenzang, Lied 31: 4, Duitse bundel; vrij vertaald.

*Wil Heere 't geloof mij geven,
Dat 'k klaarlijk onderscheid,
Hoe Gij voer mij het Leven,
Weg, de Waarheid zij.
Doe Gij de wolken wijken,
Waarin mij 't twijf'len hult,
En ook aan mijn geloofshand
Zij 't helend Woord vervuld.*

Vers 1. En het geschiedde ten achtsten dage, dat Mozes riep Aäron, en zijn zonen, en de oudsten Israëls. 2. En hij zeide tot Aäron: Neemt u een kalf, een jong rund ten zondoffer, en een ram ten brandoffer, die volkomen zijn; en brengt ze voor het aangezicht des Heeren. 3. Daarna spreekt tot de kinderen Israëls, zeggende: Neemt een geitenbok ten zondoller, en een kalf, en een lam, eenjarige, volkomen ten brandoffer. 4. Ook een os, en een ram ten dankoffer, om voor het aangezicht des Heem te offeren; en spijsoffer met olie gemengd; want heden zal de Heere u verschijnen. 5. Toen namen zij, dat Mozes geboden had, brengende dat tot vooraan de tent van de samenkomst: en de gehele vergadering naderde, en stond voor het aangezicht des Heeren. 6. En Mozes zeide: Deze zaak, die de Heere geboden heeft, zult gij doen; en de heerlijkheid des Heeren zal u verschijnen. 7. En Mozes zeide tot Aäron: Nadert tot de altaar, en maakt uw zondoffer en uw brandoffer toe; en doet verzoening voor u en voor het volk. Daarna maakt de offerande van het volk toe, en doet de verzoening voor hen, gelijk als de Heere geboden heeft. Enz. Leviticus 9:1-14

¹ Deze Leerredenen zijn geïmproviseerd en eerst gedurende het spreken opgetekend, hetgeen de lezer bij hun beoordeling in gedachte gelieve te houden. Dr. Kohlbrugge

Heilige en geliefde gemeente in de Heere Jezus Christus!

Wat wij daar gezongen hebben, willen wij ook opslaan in de Bijbel. Wij lezen in Psalm 40: 6-11: “Gij o Heere, mijn God, hebt Uw wonderen en Uw gedachten aan ons velen gemaakt; men kan ze niet in orde bij U verhalen; zal ik ze verkondigen en uitspreken, zo zijn ze menigvuldiger dan dat ik ze zou kunnen vertellen. Gij hebt geen lust gehad aan slachtoffer en spijsoffer, Gij hebt mij de oren doorboord. Brandoffer, noch zondoffer hebt Gij niet geëist. Toen zeide Ik: Ziet ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o mijn God om Uw welbehagen te doen; en Uw wet is in het midden mijns ingewands. Ik boodschap de gerechtigheid in de grote gemeente; ziet, Mijn lippen bedwing ik niet, Heere, Gij weet het. Uw gerechtigheid bedek ik niet in het midden mijns harten; Uw waarheid en Uw heil spreek ik uit; Uw weldadigheid en Uw trouw verheel ik niet in de grote gemeente.”

Dat zijn woorden van onze Heere Jezus Christus, die optreedt om het enige offer te zijn, waarin wij alleen volmaakt worden. Door deze woorden zijn de offeranden van Mozes allen teniet gemaakt en afgeschaft, en zonder deksel wordt de gerechtigheid gepredikt, waarin een arm zondaar alleen rechtvaardig is voor God.

Mijn waardsten, wanneer wij dat nu goed uit ervaring kennen, dan kunnen wij deze offeranden van Mozes van een andere zijde beschouwen, niet meer als offeranden, die verzoening aanbrengen, maar als beelden van het enige Offer, dat ons verzoent. Wanneer wij deze beelden beschouwen en de uitlegging ervan ontvangen, dan hebben wij daarin een Evangelie, om in verwondering te geraken, in het stof te aanbidden en uit te roepen: “*Heere, mijn God, Gij hebt uw wonderen en Uw gedachten aan ons vele gemaakt.*”

Eergisteren vroeg mij een Godgeleerde naar de betekenis van enige van deze Mozaische beelden. Ik legde ze hem gisteren uit, maar dacht: dat kan en moet ook de gehele gemeente tot nut en troost strekken, opdat de huisvaders en huismoeders bij het lezen van het Oude Testament antwoord kunnen geven, als de kinderen vragen: wat betekent dat? Opdat een ieder, wanneer het hem wordt uitgelegd, troost en versterking hebbe bij het lezen van de Schrift.

Slaan wij ditmaal Leviticus 9 op. Wij hebben daar Aärons eerste offer. De Heere wilde aan het volk van Israel Zijn heerlijkheid doen verschijnen. Zijn heerlijkheid, dat is, Zijn genade, Zijn welbehagen in de mensen. Wij missen de eer of de heerlijkheid die wij voor God hebben moesten. Nu komt God echter met Zijn heerlijkheid tot troost, om die heerlijkheid op Zijn volk te leggen, zoals de Heere Jezus zegt: “Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die u Mij gegeven hebt.” Joh. 17 12-2. Deze openbaring van de heerlijkheid Gods moet een grond en bodem hebben, waarop God Zijn heerlijkheid aan Zijn volk openbaren, en op hen leggen kan. In dit 9^e hoofdstuk van Leviticus hebben wij deze grond. Die grond is deze: de hogepriester verzoent zichzelf en zijn volk door een offer, een zondoffer en een brandoffer; daarin is dan het volk volmaakt. Dit wensen wij in het morgenuur te behandelen.

In het avonduur echter behandelen wij het offer, dat de Hogepriester voor het volk bracht, en wat dan het gevolg en de vrucht van dat alles is, namelijk de openbaring des Heeren, en dat er een gejuich ontstaat in het leger van de Hebreëen, en allen in het stof aanbidden.

Wat het offer des hogepriesters aangaat, om zichzelf en het volk te verzoenen, dat wordt ons in de woorden van onze tekst, vers 1-14 voor ogen gehouden.

Ik verzoek u, mijn waarde gemeente de Bijbel voor u te houden. Ik kan slechts kort aanwijzen, wat deze beelden, die ons de tekst voor ogen brengt, - want het zijn allen

beelden, - zeggen willen.

De achtste dag, (vers 1) is de dag van het Nieuw Testament, de dag van de vervulling van al datgene, wat de profeten te voren van Christus gezegd hebben.

Mozes is een beeld van de mond Gods, het Woord van de genade, dat uit de mond Gods uitgaat, van de openbaring van het eeuwig raadsbesluit Gods. Deze mond spreekt tot Aäron, dat is, tot de hogepriester Christus, van Wie Aäron de hogepriester, een beeld was.

De zonen van Aäron zijn de zonen van Christus, de kinderen van Christus, zoals de Heere bij de prefect zegt: “Zie, ik en de kinderen, die mij de Heere gegeven heeft.” Dus alle kinderen Gods, alle gelovigen in de Heere Jezus, die uit Hem geboren zijn.

De oudsten in Israel zijn de voorgangers van de gemeente.

Vers 2. Het Woord spreekt tot Aäron; God de Vader spreekt tot Christus: Neem tot U; dat is, neem aan U, neem op het offer, dat Gij in de eeuwige Vrederaad vrijwillig op U genomen hebt. Het eerste offer is een zondoffer, het andere een brandoffer. In het Hebreeuwse staat eenvoudig in plaats van zondoffer: *zonde*; en in plaats van brandoffer: *iets, dat geheel in de hoogte opgaat*. Zo neem aan U de zonde, en neem aan U, dat alles verbrand worde, alles opvare in de vlammen.

Een jong kalf is een ongelukkig dier, voor zover het van de moeder is weggenomen, zoals wij wég zijn uit het beeld van God. Zo'n jong kalf wil niets, kan niets, vermag niets, kent niets en deugt tot niets. Zo is het kalf een beeld van de menselijke natuur, zoals zij door de zondeval geworden is. Zij wil niets, kan niets, kent of weet niets, is onvermogen, is niets waard, het is alles zonde. Zo neem deze zonde aan U, op U.

Het brandoffer is een ram. De ram is een beeld van de menselijke kracht die wij menen te hebben. Alzo neem deze vermeende menselijke kracht, zij is ook zonde; want zij doet de wil Gods niet, en kan die niet doen, zij is in het geestelijke toch onvermogen, hoe sterk zij zich ook houdt; en ze deugt daarom tot niets.

‘Neem deze ram, laat deze menselijke kracht aan U komen en in u opgaan in de vlammen.’

Zonder gebrek. moeten de dieren zijn, niet blind, niet lam, maar geschikt voor hetgeen, waarvoor God ze hebben wil. De dieren op zichzelf zijn geen zonde, zijn zonder schuld; het jonge kalf en de ram hebben niets gedaan, dat straf verdiende, zij zijn zonder schuld, zoals Christus een onschuldig, onbevlekt Lam is. Maar zij moeten hier beelden zijn, van de onbeholpenheid des mensen, die zonde is, en van de menselijke kracht, die voor God moet teniet gemaakt worden.

Zo heet het verder in vers 3, “spreek tot de kinderen Israëls.” Dat is, predik het hun, opdat zij het horen en vernemen, wat hun zonde is: gruwelijke, vuile, stinkende wonden en builen, dat betekent de geitenbok. Dat moeten zij bekennen en hem aannemen tot hun zondoffer, dat hij als zonde zal verbrand worden.

Dan komt een kalf en een schaap, beide éénjarig, dus op de leeftijd, waar zij iets van het leven zouden kunnen genieten, zonder gebrek, zoals ik dat reeds heb uitgelegd. Het kalf is weer het onbeholpen dier, dát niets kan, dat niet deugt voor de ploeg, en dat geen melk geeft, dat niets weet, maar geleid moet worden; het is dom en onbeholpen in elk opzicht. Het schaap is echter een dier, dat eeuwig dwaalt, als het zonder herder is; zoals wij zingen in de 119^e Psalm: ‘Ik heb gedwaald als een verloren schaap.’ Zo is uw zonde, o volk, dat u zo onhandig bent en tot geen werk deugt, en uw dwaling, dat u steeds met uw hart op de dwaalweg leeft en van Gods wegen afwijkt; die moeten in vlammen opgaan, als een brandoffer.

Dan komt verder *een dankoffer*. Dat is, als wanneer ik denk: ik zou God alles willen geven, wat ik heb; ik ben Hem alles schuldig, ik heb alles van Hem geef het Hem

weder, ik neem het uit mijn hand, en leg het in Gods hand. Dat is een dankoffer. Tot dankoffer moet het volk brengen een os en een ram. De os is toch een dier vol kracht; daarmee kan men iets uitrichten, daarmee kan men arbeiden, ploegen, wat kan men al niet met een os doen! Ook de ram is een beeld van de kracht. Alzo alle kracht, die wij menen te hebben, moeten wij in de vlammen werpen, opdat wij bekennen:

Met onze kracht (hoe sterk wij ook menen te zijn) is niets gedaan,

Wij zijn al ras verloren.

Maar voor ons strijdt een and're Man.

Dien God heeft uitverkoren.

Vraagt gij Zijn Naam? zo weet,

Dat Hij de Christus heet;

Hij Heere Zebaoth.

Daar is geen and're god:

De zege is Hem beschoren.

Nog eens: *het volk is als een geitenbok*, een stinkende, geile bok, het is om en om zonde. Op het altaar ermee! Het volk is een onbeholpen kalf, een jong dom kalf, het moet in de vlammen, op de altaar! Het volk is als een verloren, dwalend schaap, dat moet ook op de altaar, in de vlammen. Gij volk, meent dat u kracht hebt, en u wilt arbeiden, u wilt zijn als een os, vlijtig, leerzaam, gehoorzaam in alle dingen, u meent, dat u de zonde kunt weerstaan, dat u als een os, als een ram bent in het beeld. De os en de ram op de altaar! En dank God, dat Hij uw kracht en sterkte zijn zal, uw Werkgever én uw Arbeider. Hij zal u sterken, opdat u, - zo zwak als ge uzelf erkent, toch zeggen kunt: 'In de Heere Heere heb ik gerechtigheid en sterkte. En: als ik zwak ben, dan ben ik machtig.'

Verder moet het volk *een spijsoffer* brengen, dat is, een geschenk aan de Heere, om het te erkennen, als wij aan tafel zitten, dat de tafel gedekt is: dat is alles Gods genadige gave. "Aller ogen wachten op u, o Heere, en Gij geeft hen hun spijze te zijner tijd." Dat erkent u echter gewoonlijk niet, maar u denkt aan het eten en drinken, zo niet aan slokken en overdaad en u verstaat niet, dat de Heere en Zijn heilige engelen ook aan tafel tegenwoordig zijn, opdat u de gave Gods heiligt. Veeleer verslindt u de spijzen, bederft uw maag. En u bekent het niet: ik ben het zwarte brood, één druppel water niet waard, vanwege mijn zonden. U mort over het eten als er naar uw luimige smaak maar iets aan ontbreekt en u verstaat niet, Wie u voedt en onderhoudt in Zijn goedheid. Breng dat alles voor God en beken het in de Heilige Geest, - Die door de olie wordt aangeduid, waarmede het spijsoffer gemengd wordt, - en leg zo uw spijs op het altaar in de vlammen, dan zal Ik u spijzen. Maar doe het in Geest en Waarheid, opdat u met een ootmoedige geest bekent: ik ben het niet waard; het is alles de genade van Jezus Christus, dat ik als een kind uit Zijn hand eet en drink.

In vers 5 lezen wij: "Toen namen zij het." Schrap dat *zij* uit en schrijf daarvoor: *ik, ik* neem het. Neem het zo aan, als Gods verordening. Zij namen wat Mozes geboden had, wat Gods Woord leert, tot vooraan de deur van de tent van de samenkomst, dat is, in de gemeente, de christelijke kerk, buiten welke geen heil is; dat is de gemeente, waarin Zich God openbaart. Want daartoe komt de gemeente samen, om gemeenschappelijk, op grond van dit Offer, te wachten op de verschijning van de heerlijkheid des Heeren.

Daar stond dan de gemeente voor de Heere, alles, oud en jong, ouders en kinderen, zeer schuldig; zondig en onheilig als zij waren. Want zij hadden gehoord: u bent een kalf, een schaap, een geitenbok, en uw os en uw ram zal voor God niet leven. Hoe

geschiedt het, dat zij zo komen? De Heilige Geest drijft ze, om in het offer van de hogepriester de grond te erkennen, dat de Heere hen nu verschijnen zal in Zijn genade. De gemeente stond voor de Heere, als voor hun Rechter en hoopte op erbarmen, zoals wij lezen en zingen:

*Ik blijf den Heere verwachten;
Mijn ziel wacht ongestoord;
Ik hoop in al mijn klachten,
Op zijn onfeilbaar Woord.
Mijn ziel vol angst en zorgen,
Wacht sterker op den Heer,
Dan wachters op de morgen,
Den morgen, ach! Wanneer?*

Psalm 130:3.

Vers 7 lezen wij: “En Mozes zeide tot Aäron.” Gods bevel en Woord aan de Hogepriester Jezus Christus. “Nadert tot de altaar, en maak uw zondoffer en brandoffer toe.” Dat luidt zoals wij zingen:

*God sprak tot Zijn geliefden Zoon:
Nu wil Ik Mij erbarmen
Ga heen Mijns harten waarde Kroon,
En wees het Heil van d’ armen.*

Dat is: ‘Treedt tot de altaar! Kom neer uit de hemel, uit Uw vreugde, en ga aan het kruis! Opdat u nu Mijn wil doet, en sterft voor het volk aan het vervloekte hout, en ten hemel vaart in de vlammen mijns toorns én Mijner liefde.’

Dan lezen wij verder in dit vers: “En doe verzoening voor u en voor het volk.” Dus eerst: doe verzoening voor u. Dat geldt slechts van de hogepriester van het Oude Testament. Want daar alles, de ganse inrichting van de godsdienst zonde was, moest hij het alles, het een na het andere verzoenen. Maar daar hij geen priester was naar de ordening van Melchizédek, moest hij eindelijk ophouden en bleef zelf over als zonde. Zo moest hij verzoend worden.

Van Christus beduidt dit echter ‘doe verzoening voor U; sla U in de persoon van het volk, dat Ik u gegeven heb, door Mijn toorn, door alle geweld des duivels, door de verdoeming van de wet heen; en neem zo Uw volk ook mede er doorheen.’ Vandaar zijn het liefelijke woorden: “Daarna maak het offer van het volk toe, en doe dan verzoening voor hen.” Dat is, nadat U geheel en al alles in het offer hebt wedergebracht, dan zult u als Borg, Plaatsbekleder en Voorspraak eeuwig zijn en blijven de Hogepriester van het volk; zoals U het ware op Golgotha.

Vers 8 lezen wij: “Toen naderde Aäron tot de oudsten en slachtte het kalf des zondoffers.” Zoals Aäron gehoorzaamt, zo gehoorzaamt Christus; zoals Aäron tot het altaar treedt, zo gaat Christus aan het kruis, zoals wij zingen:

*De Zoon beweest gehoorzaamheid,
En kwam tot ons op aarde.
De Zoon, van de reine maagd voorzeid,
Werd mij gelijk in waarde.
Verborg en gelijk een knecht,
Toont Hij Zijn macht en doet het recht,
En zal de duivel vangen.*

Zo trad Aäron tot het altaar en offerde het kalf; dat is, deze hele menselijkheid en

onbeholpenheid: 'ik kan niets, ik wil niets, ik weet niets, ik vermag niets, ik deug tot niets,' neemt Hij op Zich, en met het zwaard des geloofs en van gehoorzaamheid houdt Hij er doorheen; doodt Hij aan en in zichzelf, dat Hij enkel zwakheid geweest is; zoals wij hij de apostel lezen, *dat Hij gekruist is in de zwakheid.*

In vers 9 lezen wij: "En de zonen Aärons brachten het bloed tot hem." Het bloed van het zondoffer. Zijn zonen zijn al Zijn kinderen, de gelovigen, zij komen tot hun Hogepriester. Waarmee? Wat brengen al de kinderen des Heeren tot hun Hogepriester? Zij brengen wat alleen voor God geldt, *het bloed van het offer.* Dat brengen al Zijn kinderen. Meer hebben zij niet te geven en te brengen, iets anders willen zij niet, iets anders neemt Hij ook niet aan; een andere grond wil Hij niet hebben. Dus, de zonen brengen de Hogepriester Jezus Christus het bloed van het offer. Dat is, Zijn eigen bloed. De hogepriester doopt zijn vinger in het bloed. Onze Hogepriester Jezus Christus neemt in de kracht van de Heilige Geest, - want de vinger betekent de Heilige Geest - van Zijn bloed en spengt zevenmaal daarmee op het altaar, aan de hoornen van het altaar, opdat het altaar om en om geheiligd en verzoend worde met Zijn bloed, dat ons ten goede komt. Opdat wij de genade, barmhartigheid, trouw, de roem en de eer Gods aangrijpen, en daarin onze redding vinden. Verder stortte hij het bloed uit aan de bodem van het altaar. Zo stort Christus Zijn ganse leven, en daarna water en bloed uit Zijn zijde uit, aan de voet van het kruis, opdat de aarde Zijn bloed drinke en alles verzoend worde.

Nu vers 10. Mijn geliefden, ik hoop, dat u in de Bijbel naziet, opdat het u een eeuwige troost zij voor uw hele leven, en tot aan uw laatste ogenblikje!

Daar komt nu het vet. Daarin is de kracht van al het denken en handelen; dan is het ook het tegendeel van de Heilige Geest. Verder komen *de nieren*, die zijn de zetel van alle begeerte en alle gezindheden, zij mogen goed of kwaad zijn. In de nieren zetelt het verstand om te onderrichten, alle gevoel, fijn en grof. De lever is de zetel van de warmte, en daarom de zetel van de lust, hetzij lust van het vlees of lust tot God. Deze lever wordt gedekt en samen gehouden door een net. Onze Hogepriester heeft onze zonde op Zich genomen, ons vet, onze nieren, onze lever met het net, dat is: alles wat in ons is van goddeloosheid en vroomheid van het vlees, al ons dichten, denken en doen, onze last en onze begeerten, waarop wij zo hovaardig zijn, dat alles neemt Hij op Zich, werpt het alles, zoals het daar is in het vuur. Hij wil geen vet hebben, wil niet vet zijn, maar Hij wil door de Heilige Geest gedragen worden. Hij wil niets begeren; niets weten. "Wie is blind gelijk Mijn Knecht, en doof gelijk Mijn Uitverkorene?" Hij wil door de Vader geleerd en geleid zijn. Hij wil geen warmte hebben; al Zijn warmte moet in de liefde des Vaders liggen. Zo, mét het onze, in het vuur daarmee!

Nu komt vers 11: "Het vlees en de huid." Dat is de uiterlijke mens, zoals hij uiterlijk tevoorschijn reedt. Dit vlees en die huid verbrandde de Hogepriester met het vuur, en wel buiten het leger. Christus laat Zijn vlees en Zijn huid, laat zich zoals Hij uiterlijk te voorschijn treedt, in de dood gaan, in de vlammen van de toorn Gods opgaan, en wel buiten de poort, op Golgotha, waar Hij geleden en onze smaad op Zich genomen heeft.

In vers 12 lezen wij verder: "Daarna slachtte hij het brandoffer." Alles wat van kracht is, moet opgaan in de vlammen. Ik kan een merkwaardige kracht ontwikkelen in een werkplaats; maar als ik niet weet, hoe de zaak behandeld moet worden, dan zal ik met mijn grote kracht alles schoon bederven. Mijn kracht moet weg, alles moet verbrand worden! En de kinderen Gods bekennen het, dat alle kracht van Jezus Christus, de

kracht van Zijn opstanding van God de Vader uitgaat, om de Hogepriester, om allen te heiligen, die de Vader tot Hem brengt.

De zonen van Aäron brengen het bloed van het brandoffer tot hem. De kinderen Gods brengen tot hun Hogepriester het bloed, waarin zij erkennen, hoe Hij voor hen geleden heeft, en hoe Hij voor hen gekruisigd is in zwakheid. (2 Kor. 13: 4) En hoe alleen het hoofd, het ingewand en de schenkelen, vet, nieren en lever met het net over de lever - evenals de ram, - het hele brandoffer, opgaat in de vlammen. Christus bracht alles, wat Hij is voor God de Vader. Om voor God zodanig een Offer te zijn, dat niets in zich heeft, en toch alles heeft door het, bevel Gods: *verbrand het! Slacht het! Laat het sterven en teniet worden!*

Hoe dat dan? Ja, ik wil u verschijnen met Mijn genade. Zo moet het uwe allemaal weg. De Heere Jezus neemt op Zich al uw zonden en wat u gerechtigheid noemt, en gaat daarmee aan het kruis en van het kruis in de hemel. Zó komt dan uit de hemel de openbaring van eeuwige heerlijkheid. Wèl ons, als God ons de genade van Zijn Geest geeft, om dit in een eerlijk hart te bewaren, opdat wij ons over de Heere en Zijn genade verblijden met hartelijke blijdschap!

In Zijn bloed kracht ligt voor de zwakken, die in zichzelf niets kunnen, noch vermogen. Daarom brengen zij ook tot Hem het brandoffer in zijn stukken, zodat alle kracht verbroken neerligt.

Verder brengen zij *het hoofd*, waarin het bestuur van het geheel ligt. Zo moet de kracht gebroken worden en in vlammen opgaan. Ja, het hoofd ook; want al het bestuur zal aan de soevereiniteit Gods overgelaten worden, opdat God soeverein is en blijft. Christus is ons Hoofd, het Hoofd van Christus echter is God.

En hij wies het ingewand en de schenkelen, namelijk van het brandoffer. In het ingewand, namelijk het edel ingewand, - ja, wat ligt niet daarin! Dat zijn de teerste dingen; daaruit komt voort al het mogelijke van liefde en erbarmen, van goede en slechte begeerten. Het ingewand wordt gedragen door de schenkels,² waarin zo de kracht ligt om te blijven bestaan. Dat wordt beide gewassen.

De Heere Jezus zegt: "Ik heb Uw wet in Mijn binnenste." Dat is naar het Hebreeuws: in mijn ingewand. Het ingewand betekent de tere en teerste gevoelens en gewaarwordingen. Evenwel deugen zij niet, maar zij moeten gewassen worden met de Heilige Geest, zij moeten door de Heilige Geest geheiligd worden, om dan op te gaan in de vlammen. Aan het kruis slaat onze Hogepriester alles wat wij niet voor zonde, maar wat wij voor schone gestalte en deugd houden. Aan het kruis slaat Hij alles, wat de Heere Jezus Christus 'Zijn goedheid' noemt. Zoals Hij in Psalm 16 zegt: "Mijn goedheid raakt niet tot U." Dat is, daarmee kan ik U niet bereiken. AMEN.

Nazang Psalm 110: 4 en 7

*Hij zal op weg eens drinken uit de beken,
Daar Hij gevaar, noch strijd noch moeit' ontziet;
Daarom zal Hij het hoofd naar boven steken,
Met eer bekroond in 't God'lijk rijksg gebied.*

² onderbeen

2. AÄRONS EERSTE OFFER. II

Gehouden 22 oktober 1871

GEZONGEN:

Voorzang: Ps. 118: 13, 14.

*Gezegend zij de grote Koning,
Die tot ons komt in 's Heeren Naam!
Wij zeege'nen U uit 's Heeren woning,
Wij zegenen U al te saam,
De Heere is God door Wien w' aanschouwen,
Het vrolijk licht na bang gevaar,
Bindt d' offerdieren dan met touwen
Tot aan de hoornen van 't altaar.*

LEVITICUS 9: 15, 24.

Vers 15. "Daarna deed hij de offerande van het volk toebrengen; en nam de bok des zondoffers, die voor het volk was; en slachtte hem, en bereidde hem ten zondoffer gelijk het eerste. 16. Verder deed hij het brandoffer toebrengen, en maakte dat toe naar het recht. 17. En hij deed het spijsoffer toebrengen, en vulde daarvan zijn hand, en stak het aan op het altaar; behalve het morgenbrandoffer. 18. Daarna slachtte hij de os, en de ram ten dankoffer, dat voor het volk was; en de zonen Aärons leverden het bloed aan hem; hetwelk hij rondom op de altaar sprengde. 19. En het vet van de os en van de ram, de staart en dat het (ingewand) bedekt, en de nieren en het net des levers. 20. En zij leiden het vet op de borsten; en hij stak dat vet aan op de altaar. 21. Maar de borsten en de rechterschouder bewoog Aäron ten beweegoffer, voor het aangezicht des Heeren, gelijk Mozes geboden had. 22 Daarna hief Aäron zijn handen op tot het volk en zegende ze; en hij kwam af nadat hij het zondoffer en brandoffer en dankoffer gedaan had. 23. Toen ging Mozes met Aäron in de tent van de samenkomst; daarna kwamen zij uit en zegenden het volk; en de heerlijkheid des Heeren verscheen al den volke. 24. Want een vuur ging uit van het aangezicht des Heeren; en verteerde op de altaar het brandoffer en het vet; als het ganse volk dat zag, zo juichten zij, en vielen op hun aangezichten."

Mijn geliefden!

In het 7de vers lazen wij de woorden des Heeren: *De hogepriester zal verzoening doen voor zich en voor het volk*; dat is tegelijk met het volk. Daarna komt, dat hij het offer van het volk zal toemaken, en hen ook verzoenen. Ik heb gezegd, opdat u dit verstaat, dat de hogepriester van het oude Verbond verzoend moest worden, omdat de gehele inrichting zonde was. Voor zichzelf behoefde Christus niet verzoend te worden, maar als Hoofd van de gemeente, als Borg heeft Hij zich door de gloed van de toorn Gods heengeslagen, en zo een eeuwige verzoening gevonden, niet voor zichzelf, maar voor Zich als Hoofd van de gemeente. Ook sloeg Hij Zich met het volk, dat Hij aan Zijn lichaam droeg, door de vloed van de toorn Gods heen en verzoende zo het volk. Met het offer van de Hogepriester is alles afgedaan voor de rechterstoel Gods, voor de

Wet des Heeren. In dit offer is het volk in Christus volmaakt. Maar het volk blijft in het leven. Met andere woorden: nadat wij in het bloed van Christus de verzoening en vergeving van de zonden gevonden hebben, sterven wij niet dadelijk, maar blijven nog in het leven, en daar is het ons dan nodig, dat wij de verzoening, die eenmaal geschied is, als dagelijkse verzoening op ons hart en geweten toegepast hebben, dat wij de vergeving onzer zonden, eenmaal bewerkt aan het kruis op Golgotha, dagelijks aan ons hart ervaren, indien wij daarvan troost willen hebben in leven en sterven.

Verder is ons nodig, dat wij, die het eigendom van de Heere Jezus Christus zijn, allen ook het lijden en sterven van Christus gelijkvormig gemaakt worden, waarbij wij zo met ons innigste gevoel als het ware geslacht worden. Maar slechts dan hebben wij de ware doding van onszelf, als wij altijd op het kruis van Christus, op zijn Verzoening, op Zijn bloedvergieten ons beroepen, opdat de Heere zich in zijn heerlijkheid aan ons openbare.

Wij lezen niet, dat het volk voor zichzelf geofferd heeft; en u mag vooral van het offeren geen verkeerde voorstelling maken. Offeren kunnen wij niets, want wij hebben niets te brengen. Offeren betekent naar het Hebreeuws: God met iets naderen. Zodat op de vraag: 'Waar zal ik heenvlieden? Hoe kom ik tot God, hoe nader ik Hem?' Het antwoord altijd is: kom met het offer van Christus, met Zijn bloed, met Zijn gerechtigheid; dan zult u tot God naderen. Het volk mocht niet offeren, maar de hógepriester brengt de zonde van het volk op het altaar. Er is vergeving van de zonde op éénmaal, er is een doding van de oude mens op eenmaal aan het kruis van Christus op Golgotha. Maar er is tegelijk, waar waarlijk leven is, - waar het geen rekenvoorstel is, waar het gaat om heiligheid en om Gods wil en dagelijks sterven, - dat wij met onze schone dingen dagelijks aan het kruis moeten. Als het een menselijk kruis is, dan brengt het geen vrucht; maar als het het kruis van Christus is, dan komen wij waar wij wezen moeten.

Het volk brengt dus hun zonde. Hun zonde is een geitenbok, een beeld dat ons voornamelijk naar de 51^e Psalm drijft. Daar hebben wij de hoofdzonde van al het volk, waaruit zo verschrikkelijk veel voortkomt Afgoderij, hoererij, moord. Dus, 'gij volk: u bent een geitenbok en moet sterven. U moet dagelijks sterven, maar sterven aan het kruis van Christus, dan zal de genade Gods u bedekken en onderhouden.'

Dat moet dan ook geschieden met het brandoffer. 'Gij volk bent als een ram, en hebt een ongewone kracht, en ijver waaraan niets weerstaat, maar dat is alles tot het kwade en niets ten goede. Want wat goed is, weet u niet en wilt u niet weten, en wanneer u het goede wilt doen, ligt u het kwade u bij. Dus, u met uw lelijke stinkende zonde, uw afgoderij, hoererij, vleselijke lust, moet aan het kruis. Maar ook al uw vermeende kracht, zodat u in alle Goddelijke zaken geen andere kracht zult hebben, dan de kracht van Christus, die u alleen bekwaam maakt. Met al uw kracht en uw ijver kunt u niets anders doen, dan uzelf, uw huis, stad en staat verderven en uw rust, zowel als die van anderen verstoren. Uw vermeende kracht moet ook in de vlammen opgaan, moet ook aan het kruis geslagen worde. Daar gaat echter uw brandoffer in het brandoffer van Christus op, en uw zondoffer in Zijn zondoffer, zodat het één recht is, zodat u Christus in Zijn lijden en sterven gelijkvormig gemaakt wordt.

Daarom luidt het in vers 16: "En bracht het brandoffer toe en deed het zijn recht." (Duitse vertaling) Nu komt het spijsoffer. Wat doet de hógepriester? Hij neemt van uw spijs een handvol. Het spijsoffer was er om te bekennen: 'Mijn God, alle spijs behoort U toe. Dat wij spijs en drank hebben, dat hebben wij slechts uit Uw Vaderlijke hand.' Zoals u, o mens, echter met spijs en drank omgaat, dat is alles zonde. Zoals dat blijkt uit de gewone ontevredenheid met de dagelijkse kost die God geeft; uit de

onmatigheid in het eten en drinken, waardoor zo menigeeen, omdat hij de gave Gods niet erkent, zijn gezondheid bederft met de spijs. Zijn gezondheid, ja zijn huis zelfs verwoest door het misbruik van wijn en sterke drank. Dat moet alles aan het kruis van Christus. Daarvan komt u zelf niet af, tenzij dan, dat u arme zondaars wordt. Maar daar komt nu de Hogepriester Jezus Christus, neemt een handvol van het spijsoffer en werpt het in het vuur van de toorn Gods, slaat het aan het kruis.

Vers 18. Wij behoren God bedanken, Hem te roemen en te prijzen, Hem alle eer te geven. Zal dat in waarheid aanwezig zijn, dan moet onze os sterven en onze ram daarbij, opdat van ons erkend worde: onze kracht, vlijt, arbeid, geschiktheid op zich zelf deugen tot niets en werken niets uit, dan dat wij God de Heere Zijn eer roven. Dat is ook een schandelijke zonde en misdaad van de oude mens, die moet toch ook gedood worden op hetzelfde altaar, waar het offer van de Hogepriester gebracht is, aan het kruis. Daarom heet het: “Daarna slachtte hij de os en de ram ten dankoffer van het volk.” Opdat zo het volk God zal dankzeggen voor alle kracht, geschiktheid, vlijt en arbeid. En zichzelf echter daarover aanklagen en verdoemen, dat het altijd op eigen vlijt, arbeid en geschiktheid steunt. Er zijn vele vlijtige mensen hier in het dal³ het is hier een dal van Industrie. Maar hoe meer vlijt, arbeid, geschiktheid, industrie, des te meer wordt het volk weelderig en ontevreden en valt van de levende God af. Zodat de waarachtige erkenning van God, de erkenning van Zijn soevereiniteit een zeldzame zaak in dit dal begint te worden. Zo dan: weg met uw os en uw ram; slacht hem, als u God wilt dank betalen, opdat u waarachtig God de eer geeft, dat uw vlijt, uw geschiktheid, uw arbeid Gods gave en genade is, en niet van uzelf. Dan zult u eerst recht vlijtig, geschikt en arbeidzaam zijn, en dankbaar tevens.

Dat God niets van ons wil, zien wij ook uit het volgende, vers 19-21. “Maar het vet van de os en van de ram, de staart en het vet, dat het ingewand bedekt, en de nieren, en het net over de lever, - al dat vet legden zij op de borst, en hij stak het vet aan op het altaar. Maar de borst en de rechter schouder bewoog Aäron ten beweegoffer voor de Heere, zoals de Heere Mozes geboden had.”

De hogepriester heeft eerst de borst en de rechterschouder bewogen. Dat is: voor God heen en weer bewogen, alsof hij sprak: ‘o Heere, zie toch neer en erbarm u mijner!’ Wat betekent de *borst*? In de borst wonen alle edele, lieflijke en heerlijke en goddeloze gewaarwordingen. Dus, op de os, op de ram, dat is, op uw hele kracht, nadat u alles gedaan hebt, worde uw borst gelegd. Dat is, uw innigste, fijnste, edelste of goddelooste gewaarwordingen, én uw rechterschouder; dat is, dat u kracht hebt, (in uzelf) God en uw naasten lief te hebben, en uws naasten last te dragen. In de *rechterschouder* zetelen goede en boze gewaarwordingen.

Wat het *vet* aangaat, zo lezen wij ook in de geschiedenis van Abel: „Hij bracht van de eerstelingen van zijn kudde en van hun vet.” Dus, gij volk, zult geen vet hebben, u zult niet vet en sterk zijn in uzelf, maar uw vet zult u hebben in uw magerheid; want daar komt de genade, de verzoening, de Heilige Geest, - dát is uw vet, uw smeer, dat het vanzelf gaat.

De *staart* is ook een vet ding en betekent het einde, de gevolgen van ons zijn en doen. Het hoofd en de staart, begin en einde, alles wat van u is moet in de dood!

Wat het *ingewand* betekent, heb ik deze morgen reeds gezegd. Dit ingewand is bedekt met vet. Het betekent onze leerste, onze innigste gewaarwordingen. Dat moet alles, zoals het is, ook in het vuur. Zo worden wij het lijden en sterven van Christus

³ Wupperdal

gelijkvormig gemaakt.

De *nieren* zijn wonderlijke dingen. De profeet Jeremia heeft eens gezegd: “Gij Heere, zijt nabij in hun mond, maar verre van hun nieren.” Deze nieren leren, tuchtigen, prikkelen, zoals wij dat zo dikwijls in Gods Woord vinden. Het is een beeld van allerlei begeerlijkheid; hetzij goede of kwade. Want het gaat om het gebruik, dat wij van ons aanzijn maken.

Dan komt ook *het net* over de lever. Dat is de zetel van de warmte van de hitte, dientengevolge van de lust en de begeerte. Dit alles wordt geworpen op de borst en de rechterschouder, en gaat daarmee in vlammen op, nadat het voor de Heere bewogen was.

Laat ik u dat nog iets duidelijker maken. God de Heere heeft de mens goed en naar Zijn evenbeeld geschapen. Toen heeft Hij ons niet alleen de uiterlijke gestalte gegeven de huid, het vlees, maar Hij heeft ons ook het hoofd gegeven met de hersenen. Hij heeft ons ook een hart gegeven, heeft onze lever en de nieren, enz. gemaakt. De oude christenen uit de vroegere eeuw vonden deze voor het oog verborgen delen van het lichaam de gewaarwordingen, die op zichzelf onzijdig, door de zonde allen verkeerd gemaakt zijn, en slechts heenwijzen op het lieve ik; tot zijn eigen verderf en dat van de naasten. Daarom spreekt de apostel van de leden onzes lichaams, b.v. “doodt dan, - of: laat uw leden, die op aarde zijn, afsterven. Daar noemt hij ze: hoerij, onreinheid, schandelijke brand, boze lust en gierigheid, welke is afgoderij.” Of hij spreekt van de werken van het vlees en noemt daaronder vijandschap, haat, nijd, toorn gekijf, tweedracht, enz. Deze hartstochten komen voort uit het binnenste van de mens, uit het hart, uit de nieren, de lever en dergelijke. Wij weten niet hoe, maar in de ziekten dezer delen openbaart zich veel van hetgeen in de mens woont. Voor zover nu onze hartstochten strafbaar zijn, is het ons nodig dagelijks onze toevlucht tot het kruis van Christus te nemen, opdat wij deelachtig gemaakt worden aan zijn lijden en sterven. Terwijl wij met Hem geslacht, verbrand, begraven worden, opdat wij ook aan Zijn opstanding gelijkvormig gemaakt worden.

Verder: hoe vele *edele* gevoelens heeft de mens, al zijn zij ook door de zonden bedorven, gevoel van vriendelijkheid, liefde, waarachtige trouw, overgave en zelfverloochening, hoeveel gevoel om anderen gelukkig te maken, gevoel om dit en dat te doen. Dat is alles op zichzelf edel, loffelijk, heerlijk. Maar in de samenleving met de mensen, zelfs met onze dierbaarsten, moeten wij ondervinden, dat wij met al deze schone dingen toch niet voorwaarts kunnen, maar ons met al onze schone gevoelens moeten laten begraven, en ook dáárin Christus in Zijn lijden en dood gelijkvormig gemaakt worden, opdat wij slechts Gods erbarmen prijzen, en ook anderen waarachtig met erbarmen behandelen, hoe zij ons ook beledigen en kwellen, ja ons de dood aandoen. Het moet alles aan het kruis van Christus, opdat ons in elke betrekking de heerlijkheid des Heeren verschijne. Ja, niet Christus en Zijn kruis uit het oog verloren, tegen de algemeenheid van uw zonde, en tegen uw bijzondere dagelijkse lievelingszonde, maar slechts altijd naar het kruis van Christus heen. En zie dan hoe ze allen door Hem geslacht en gedood worden, opdat de nieuwe mens in Hem leve.

De zedenleer brengt ons van God en Christus af, hoe wij ook menen dat, als wij vergeving van zonden verkregen hebben, wij het dan zelf in orde zullen krijgen. Maar u zult u bedrogen vinden. Zie aan het kruis de dood van de oude mens hoe hij teniet gemaakt wordt. Zie dan in dit zelfde boek van Mozes, hoe de heerlijkheid der genade geprezen wordt, hoe de Heere komt en Zijn genade over ons laat heengaan, en Zijn kracht in onze zwakheid verheerlijkt, zodat wij onophoudelijk de 119de Psalm voor God uitgalmen, onszelf aanklagen en alles wat in ons is, geheel en al verdoemen, opdat de kracht van Christus als een tent boven ons zij.

Dat is de inhoud van het kostelijk Evangelie in dit 9de kapittel van Leviticus. En nu willen wij het tenslotte in het kort samenvatten, want de tijd is verstreken. Wij lezen vers 22. “Daarna hief Aäron zijn handen op tot het volk en zegende ze.” En wat doet Christus, die dagelijks onze hartstochten aan Zijn kruis slaat en op Zich neemt, en onze Voorspraak blijft? Wat doet Hij? Hij heft Zijn hand op en zegent, namelijk op ieder al zijn dagen; op het volk des Heeren, de gemeente.

Toen Aäron het volk gezegend had, kwam hij af van de plaats, waar hij het zondoffer, het brandoffer en dankoffer gebracht had. Zo werd Christus van het kruis afgenomen, nadat Hij geroepen had. “Het is volbracht!”

Toen ging Mozes met Aäron in de tent van de samenkomst. Zo is het woord van de verzoening en genoegdoening met Christus onze eeuwige Hogepriester gegaan door alle hemelen heen voor de troon Gods. Vanaf deze troon komt Hij in de gemeente met Zijn tegenwoordigheid, genade en Geest, en zegent ons, dat is, het hele volk, zegent ons met Zijn Woord en Geest, met het geloof, met de bekering, met allerlei geestelijke zegeningen. En Hij noemt ons, die goddeloos zijn ‘goed’ om dit Offer.

Daar nu dit Offer zo voor God is aangebracht, dat de Hogepriester geofferd heeft, als Hoofd en Borg voor Zijn volk, en zo een eeuwige verzoening heeft gebracht, en daargesteld heeft, dat in de gemeente een voortdurende heiliging heerse, dat de mens, die voor God verbroken is, voortdurend sterve, en aanhoudend zijn toevlucht neme, alleen tot de genade, tot het bloed van Jezus Christus, - daar verschijnt de heerlijkheid des Heeren. Waar in de gemeente gepredikt, geopenbaard, aan het geweten voorgehouden wordt: u allen hebt niets, kunt niets, weet niets, vermoogt niets, deugt tot niets; van alles, wat u hebt, en wat Ik u bij de schepping gegeven heb, maakt u misbruik, maar u zult uw Borg en Plaatsbekleder hebben, en Ik ben tevreden met Zijn offer, en u zult daarvan hebben de dagelijkse werking tegenover uw oude mens, dat hij met Christus gedood, aan het kruis geslagen wordt, dáár geeft ons God Zijn heerlijkheid.

God openbaarde toenmaals Zijn heerlijkheid, Zijn genade zo, dat vuur uitging van het aangezicht des Heeren, en op het altaar het brandoffer en het vet verteerde. Het vuur kwam uit van het aangezicht des Heeren, dat is, uit de tent van de samenkomst, en het offer werd er geheel door verteerd. Het vuur is een beeld des Heiligen Geest. Dus, de Heilige Geest, de Geest van de heiliging neemt het brandoffer aan, dat wij alles in Christus in de vlammen laten opgaan. Hij neemt het aan in de hemel Daarboven. Daar boven ligt dan de hele last van onze slechtheid, maar ook de genade die deze last bedekt in het bloed van de eeuwige verzoening. Wie dat kent, en ervaren heeft, die het ter harte neemt, om het verder te leren en te betrachten, die juicht, zoals toen het volk. Dat is juist het gevolg van het offer, dat er zo een juichen ontstaat in het leger van de Hebreëen. Die zo met het volk van God juicht, die verootmoedigt zich in het stof voor zo’n heerlijkheid. AMEN.

*Laat ieder 's Heeren goedheid loven,
Want goed is d' Oppermajesteit.
Zijn goedheid gaat het al te boven,
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.
Laat ieder nu Gods goedheid loven,
En zeggen: roemt Gods majesteit
Zijn goedheid gaat het al te boven,
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid.*

Nazang Psalm 118:1

3. DE REINIGING VAN DE MELAATSEN. I

Gehouden 22 oktober 1871, voormiddags

GEZONGEN:

Psalm 38:1-4.

*Groot en machtig Opperwezen,
Zeer te vrezen,
Straf mij in Uw gramschap niet.
Toon mij toch dat Uw kastijden,
In mijn lijden,
Uit geen grimmigheid geschiedt.*

Tussenzang: Lied 3: 1- 3.

*Heer Jezus, zie u op ons neer,
Zend ons uw Heil'gen Geest, o Heer,
Zie in genade en liefde ons aan,
En doe ons in uw wegen gaan.*

*Och, open Gij ons Zelf de mond,
Dat wij U loven t'elken stond,
Schenk ons geloof, verstand, o Heer,
Opdat we U kennen meer en meer.*

*Totdat we eens eenmaal boven zijn,
U zien, en zingen blij en rein,
Het heilig, heilig, heilig Heer!
Het Lam kocht ons ten leven weer.*

Nazang, Psalm 103: 2.

*Loof Hem, die u, al wat gij hebt misdreven,
Hoeveel het zij genadig wil vergeven;
Uw krankheên kent, en liefderijk geneest,
Die van 't verderf uw leven wil verschonen,
Met goedheid en barmhartigheid u kronen,
Die in den nood uw Redder is geweest.*

LEVITICUS 14: 1-8.

Vers 1. *“Daarna sprak de Heere tot Mozes zeggende: Dit zal de wet des melaatsen zijn, ten dage van zijn reiniging. Dat hij tot de priester zal gebracht worden; 3. En de priester zal buiten het leger gaan; als de priester merken zal, dat, ziet, de plaag van de melaatsheid van de melaatse genezen is, 4. zo zal de priester gebieden, dat men voor hem, die te reinigen zal zijn, twee levende reine vogelen neme; mitsgaders*

cederhout en scharlaken, en hysop. 5. De priester zal ook gebieden, dat men de ene vogel slachte in een aarden vat, over levend water. 6. Dien levenden vogel zal hij nemen, en het cederhout, en het scharlaken, en de hysop; en zal die én de levenden vogel dopen in het bloed des vogels, die over het levende water geslacht is. 7. En hij zal over hem, die van de melaatsheid te reinigen is, zevenmaal sprengen; daarna zal hij hem rein verklaren, en de levenden vogel in het open veld vliegen laten. 8. Die nu te reinigen is, zal zijn klederen wassen, en al zijn haar afscheren, en zich in het water afwassen zo zal hij rein zijn. Daarna zal hij in het leger komen, maar zal buiten zijn tent zeven dagen blijven.”

Mijn geliefden!

De trouw God mocht het ons door Zijn Wet en door de ernst van Zijn wegen ontdekken, welke ellendige schepselen wij op en in onszelf zijn, en hoe de zonde ons verwoest heeft. Het is ons niet eigen om van harte zo'n boetpsalm uit te spreken, als wij daar gezongen hebben. Maar de arme mens wordt wel, als er enige vrees Gods in hem is, gedrongen om zijn toestand voor God open te leggen. Deze toestand kan dikwijls van dien aard zijn, dat men tot vertwijfeling zou kunnen komen, indien men niet altijd in de Schrift een broeder, een zuster vond, die aan dezelfde ziekte lijdt. Als men het zo in de schrift ontdekt en door de ernst van Gods wegen ondervindt, hoe de zonde de mens heeft verwoest, dan is men handelbaar gemaakt, om de hemelse arts bij zich te ontvangen, en om de troost van het Evangelie, - al heeft men ook lang geweigerd zich te laten troosten, - aan te nemen, en voor gewis en waarachtig te houden. Wat evenwel een mens, die onder de tucht Gods, onder de tucht van het Woord staat, lijden kan, hoever hij komen kan, hoe ellendig hij worden kan, en hoe dan toch God, - als de ziel zegt: "Grote God u hebt barmhartigheid lief" - Zich erbarmt over de ziel, dat vinden wij helemaal naar het leven beschreven in Leviticus 14:1-8.

Misschien is er de een of ander nog in ons midden, die zich herinnert, dat ik voor meer dan twintig jaren⁴ over dit hoofdstuk heb gepredikt. Zoveel is echter zeker, dat de meesten van u deze prediking niet gehoord hebben, en nog zekerder is het, dat hij mij de meester is, die haar in de praktijk altijd onthoudt. Altijd moet deze Waarheid op nieuw worden ingescherpt. Wilt u echter terwijl ik spreek de Schrift voor u houden, opdat u de uitlegging des te beter kunt nagaan.

De melaatsheid was een verschrikkelijke ziekte. Hoewel de Heere aan Israël beloofd had: "Als gij in Mijn wegen wandelen zult, zo zal Ik geen van de krankheden van de Egyptenaren op u leggen," heeft het Hem toch behaagd deze ziekte te laten blijve, om Zijn wonderen daaraan te betonen. Hoewel deze ziekte ook bij andere volkeren voorkwam, bijvoorbeeld bij de Syriërs, had ze toch bij de Israëlieten iets eigenaardigs. U weet, dat wie van deze ziekte bezocht was, in de diepste smaad en de grootste schande verkeerde bij de mensen. Indien God zich niet over een zodanige ontfermde, dan vrat die ziekte zo in, dat eindelijk alles er door verteerd werd, en de ledematen afvielen. Het was een vreselijke, aanstekende ziekte. Die ermee bezocht was, leed schrikkelijk aan schandelijke brand.⁵ Deze werd zo veracht, dat de lijder zich uit het leger verwijderden moest; hij was uitgesloten en uitgestoten uit de gemeente Gods. Hij sloot zichzelf uit, juist omdat hij deze schrikkelijke onreine ziekte had. Wij lezen daarvan in hoofdstuk 13: 45: "Voorts zullen de klederen van de melaatsen, in wie die

⁴ 21 april 1850

⁵ uitslag

plaaag is, gescheurd zijn.” Hij moet dus met verscheurde kleren en in lompen heen gaan. “En zijn hoofd zal ontbloot zijn;” dus de hoed, zijn eer, van het hoofd. “En hij zal de bovenste lippen bewimpelen.”⁶ Opdat men de inwendige stank niet gewaar worde. Daartoe zal hij roepen: “onrein, onrein!” Om daardoor iedereen ver van zich te houden. U voelt het wel, dat dit een beeld is. De Heilige Geest heeft met deze bepalingen voor deze ziekte, de schrikkelijke inwendige ziekte willen aanduiden, waaraan een mens onderworpen is. De Heilige Geest heeft daarmee willen aanduiden de inwendige melaatsheid, die echter ook op het lichaam overgaat. David bidt in Ps. 51: 9. “Ontzondig mij met hysop, en ik zal rein zijn.” Daarmee bekent hij, dat hij een melaats man is, en dat deze melaatsheid hem aangeboren is, dat hij haar uit het lichaam van zijn moeder heeft meegebracht, en dat deze het is, die het zaad van echtbreuk en moord in zich droeg.

Van zulke afschuwelijke ziekte wordt gesproken, wanneer in Jesaja 53, de Heere Jezus, als Borg in onze plaats een *Man van de melaatsheid* (naar het Hebreeuws) genoemd wordt.

Die in Israël melaats geweest en geheeld was, droeg toch zijn gehele leven door de naam van *melaatse*, zoals wij lezen van Simon de melaatse, in Bethanië.

De melaatse mocht in het leger niet blijven; want de Heere was in het midden van Israël, in Zijn leger met de Ark des Verbonds.

Op deze wijze moest de melaatse lijden, totdat de melaatsheid, om zo te zeggen ten hoogste top gestegen was, en het gif zo had uitgewoed, dat er geen gevaar meer bestond, dat hij een ander zou aansteken.

Verder lezen wij, waar de melaatse moest rein verklaard worden. “De Heere sprak tot Mozes”, (vers 1). Als u dat leest, lees het dan zo, dat “de Heere” is: het Woord Gods, Jezus Christus. Die spreekt tot Mozes, dat is, met de wet. Want niet het Evangelie, maar de wet moet de melaatse rein verklaren. Dat is, de wet moet het getuigenis afleggen, van datgene, wat het Evangelie doet. Waar het Evangelie rein spreekt, zegt de wet: het is alles, zoals het wezen moet; ik ben er mede tevreden.

“De melaatse zal tot de priester komen.” Dat is, als hij gereinigd moet worden, gereinigd voor God, voor rein verklaard worden, dan moet hij tot de priester komen of tot de priester gebracht worden. Zo lezen wij van het volk, dat ‘s avonds laat hun zieken en melaatsen tot de Heere Jezus bracht, *opdat Hij ze allen genas*. De priester is hier dus de middelaar Gods en de mensen, die van Godswege daar staat, om de weldaden van genade de mensen open te leggen en mee te delen. De priester is dus deels weer een beeld van Christus, deels echter ook van de bediening des Woords. Die zo van zijn melaatsheid moest rein verklaard worden of dit wenste, die moest komen tot het Woord. Als hem zelf de moed daartoe ontbrak, dan moesten anderen hem overreden, hem brengen en er heenvoeren, zich voor zijn melaatsheid niet, schamen; opdat hij onder het Woord gebracht werd. Die moest zo tot de hogepriester komen. Maar hij mocht niet in het leger gaan. De melaatse had ook in het leger niets te maken, het zou hem daar ook niet helpen iemand aan te spreken. Niemand zou hem vertrouwen, veeleer zouden allen hem schuwen. Ja, hij zelf, terwijl hij zichzelf verdoemt, zou het minst de moed hebben om tot de gemeente te komen. De melaatse moet zo tot de bedienaar des Woords, tot Christus, tot het Woord Zelf komen. Daar ziet hij wat God voor hem doet, want geen mens kan hem helpen.

De priester gaat uit het leger de melaatse tegemoet, zoals de vader van de verloren zoon hem tegemoet ging; zoals Christus uit het leger, uit Jeruzalem ging, om buiten de

⁶ Opbinden van snorharen

stad, terwijl Hij aller melaatsheid op Zich nam, te lijden. Want juist van Golgotha komt deze Priester alle melaatsen tegemoet.

Nu moet de priester deze melaatse bezien, of de plaag van de melaatsheid genezen is, of hij van de plaag van de melaatsheid genezen is. Een ander kan dat niet zien, maar het oog van de priester is daarin geoefend. Als de plaag genezen is, dan is de melaatse geheel en al 'melaats', dan is hij geheel arm en verootmoedigd, dan matigt hij zich niets aan, maar kan nog slechts op erbarming hopen, en genade aannemen. De priester moet u dus bezien, en hij beziet u ook wel, of u werkelijk zo arm en ellendig bent, als u van uzelf zegt, of u werkelijk zo door en door ziek en ellendig bent, en u niets aanmatigt, of u niets meer hebt, om op te hopen. Dat moet hij alles bezien. Ziet nu de priester, dat de melaatse zó arm en melaats is, zó verbroken en verslagen, dat hij niemand meer kan aansteken, dan ziet hij ook de genezing. Want dat is juist de strijd van de eigengerechtigheid tegen God, dat men zichzelf wil staande houden. Heeft men opgehouden met zichzelf staande te houden, dan is men gezond. Want men geeft zichzelf dan over aan de arts, zoals men is, en houdt op, met zijn eigen kunst. Zodat de gezondheid juist daar aanvangt waar iemand zich, zoals hij is, aan de Heere Jezus overgeeft. Hij kan niets meer beloven, hij is niets meer, hij kan niets meer, hij is allerwege bedorven.

*Nu zal de priester gebieden, dat is, het Woord zal gebieden, Christus zal gebieden. De priester zal niet verzoeken, maar gebieden. Hij zal prediken en gebieden: genade, leven, gezondheid, zodat het een bevel is uit kracht van Koninklijke majesteit en machtsvolkomenheid. Zoals de Heere Jezus allen, die tot Hem gebracht werden, genezen heeft met het Woord: *wees rein! wordt gereinigd! Uw zonden zijn u vergeven!* Dat is een bevel des hemels ten goede van alle ellendigen. Niets kan dit bevel weerstaan, ook alle mensen niet, die de melaatse willen verdoemen.*

*De priester zal gebieden; wie? Dien, die te reinigen is. Wat zal hij dan gebieden? *Dat hij twee levende vogels neme.* De melaatse, die vrijgesproken zal worden, zal komen met twee vogels. Houdt nu de betekenis van dit offer goed in het geheugen. Het offer wordt gebracht, daar de melaatse rein verklaard zal worden. Hij wordt door het offer niet lichamenlijk gereinigd. Dat doet alleen de genade en de almacht Gods. Maar hij zal voor zijn geweten tegen de aanklachten van de duivel en van de mensen een daad begaan waardoor hij een zeker getuigenis heeft, dat hij rein is voor God. Dit getuigenis, heeft hij in deze twee levende vogels; geen dode, maar levende vogels.*

Waarom juist vogels? Ja mijn geliefden! Wanneer de melaatse uit het leger is uitgestoten en een ieder moet toeroepen: "onrein, onrein!", uit alle gezelschap van de mensen en van het aangezicht Gods weggedaan is, dan is dit de allertreurigste toestand. Dit is een toestand zoals David die beschrijft in Psalm 102: 7, 8: "Ik ben een roerdomp van de woestijn gelijk geworden, ik ben geworden als een steenuil van de wildernissen. Ik waak, en ben geworden, als een eenzame mus op het dak." Kan men zich iets ellendigens indenken?

*Men moet ondervonden hebben, wat dat zeggen wil. Daarom dus moest de melaatse twee vogels nemen; want de twee vogels waren een beeld van hetgeen de melaatse is, zoals David in Psalm 102 daarover klaagt. Waar u zo komt met de twee vogels, daar is de ene vogel Christus, die al het uwe op Zich neemt, en die het leven heeft, en die ofschoon Hij ook gedood wordt, toch, - doordat Hij het leven heeft, - het leven wel weer terug kan nemen. Zo is dan de ene vogel: *Christus in plaats van de melaatse.**

Die zal hij dus nemen. Het moet een reine vogel zijn; want als hij niet rein was, kon hij uw melaatsheid niet op zich nemen, dan zou hij eigen melaatsheid hebben en eigen

onreinheid dragen. Als Hij echter rein is, dan kan hij uw melaatsheid op Zich nemen. Daarom dus twee levende vogels, die rein zijn.

Nu komt er verder cederhout, scharlakenrood wol en hysop.

De ceder is de koning van de bomen, zoals de leeuw onder de dieren. De ceder heeft iets Goddelijks, iets majestueus; iets dat men niet zo kan weergeven. U ziet hier in het cederhout de Godheid van Christus, Zijn majesteit macht en genade.

In de scharlaken rode wol herkent u duidelijk de karmozijn rode kleur van Zijn bloed, zoals het bloed van de Heere Jezus geweest is in Gethsémané en op Golgotha, en toen Hij gezeseld werd.

Hysop is de geringste plant, en groeit aan de muren en de stenen. Hij wordt aan een stok bevestigd en vormt zo een sprengkwast, waarmee de zieke die te reinigen is, besprengd wordt.

Wij hebben hier dus de melaatse en de twee vogels. De ene vogel moest geslacht worden; dat is, Christus wordt voor ons geslacht en is tegelijkertijd de melaatse, die met deze vogel verenigd is. Zodat de melaatse in deze vogel wordt aangezien, niet zoals hij op en voor zichzelf is, maar zoals hij in de levende reine vogel aangenomen is.

Deze vogel wordt geslacht in een aarden vat. Dat ligt voor de hand, dat Christus geslacht werd in Zijn menselijke natuur, in de allergrootste zwakheid, die de apostel *een aarden vat* noemt, als hij zegt: wij dragen echter deze schat *in aarden vaten*. Christus wordt zo geslacht in Zijn mensheid, als waarachtig Mens.

Nu staat hier verder: *“Over levend water,”* of boven stromend water. Levend water is rivierwater, of water uit een beek;⁷ zo is het dus levend water, dat onophoudelijk leeft en vliet; daar is geen ophouden aan. Een beek, een rivier kan men wel afleiden, maar niet staande of tegenhouden, daarin is alles leven, altijd verder voortgaan.

Dit vlietende of levende water is het beeld van de Heilige Geest, wat wij zo dikwijls lezen hij de profeet Jesaja. “Ik zal stromen laten vlieten in de woestijn en beken in de wildernis.” En wederom bij Ezechiël: “Ik zal rein water op u sprengen, opdat gij rein wordt.” Zo wordt Christus geslacht in een aarden vat; dat is, als waarachtig Mens, naar Zijn menselijke natuur. Hij wordt geslacht in de kracht des Heiligen Geestes, die op Hem was van den beginne, zoals Hij gezegd heeft: “De Geest des Heeren Heeren is op Mij; daarom heeft Mij God gezalfd.” Jesaja 61: 1. Zo hebt u Christus geslacht; en deze melaatse insgelijks geslacht in deze Christus, zodat hij niet sterven moet vanwege zijn melaatsheid, maar dat hij sterft om gemeenschap te hebben met Christus.

Nu komt de andere levende vogel, en deze vogel is weer in een andere zin een beeld van Christus. Niet van de gedode, gestorven Christus, maar van Christus, zoals Hij in Zijn eigen bloed opstaat van de dood en ten hemel vaart. Zo is ook in deze tweede vogel tegelijkertijd het beeld van de melaatse die gedoopt in het bloed van de eerste vogel, - in het bloed van Christus - en besprengd met het vlietende water, en heeft dan vrijheid heen te gaan waar hij wil.

U ziet, er werd dus aan de melaatse zelf niets verricht. Wij lezen niet, dat hij op een of andere wijze met zalf werd bestreken, of dat de melaatse zich aan een verschrikkelijke operatie heeft moeten onderwerpen. Maar wij zien hier de melaatse en bij hem een offer, dat geheel buiten hem is; wij zien een geheel vreemde dood, een geheel vreemde opstanding, een vreemde reiniging: de ene vogel gereinigt met het bloed des

⁷ Of bron

anderen. Alles is een beeld, maar wel een beeld, om ons te leren, dat wij, daar wij ons om en om melaats moeten erkennen, onze hoop geheel en al zetten moeten en mogen op het offer van Jezus Christus aan het kruis! En dat wij Zijn opstanding zullen nemen, als een onderpand, dat de dood voor ons overwonnen is, opdat Hij ons de gerechtigheid die Hij door Zijn dood ons verworven heeft kon deelachtig maken. Dus, de ene vogel betekent Christus op Golgotha, de andere vogel, gedoopt in het bloed over levend water, is Christus Die door de eeuwige Geest met Zijn bloed uit het graf verrezen is; en deze gaat vrij uit. Zo is de vogel vrij, bedekt met bloed: Christus is vrij, en de melaatse is vrij; zodat hij niet meer een uitgestotene en uitgeslotene is, maar vrijuit mag gaan.

Zo is er dus een daad geschied, die geheel buiten de mens is. Nu moet echter de mens aan deze daad, die geheel buiten hem is, toch aandeel hebben. Daarom wordt over hem zevenmaal, dat is *in de zevenvoudige kracht van de Heilige Geest* het bloed van de gedode vogel gesprengd. Hij heeft weliswaar daaraan deel, maar hij moet geholpen worden, opdat hij het aan zichzelf ervaart, dat het zo wáár is.

Daarom moest ook verder de melaatse *zijn klederen wassen*. Let er wel op: deze gescheurde klederen worden gewassen, dan zijn die gescheurde klederen heel. Denken wij daarbij aan de uitspraak: “Zij hebben hun klederen gewassen en wit gemaakt in het bloed des Lams.” Terwijl de melaatse de klederen wassen, bekende bij daarmee, dat zij onrein waren.

Verder, moest hij alle haren afscheren. Geen goed haar zal er aan hem blijven, ook geen versiering, geen kracht, zodat hij daar staat als een geschoren schaap, arm, bloot en naakt. Ofschoon echter ook alles bloot, kaal en naakt is, toch zal de duivel niet kunnen komen om nog iets van de plaag te kunnen aanwijzen; hij kan de man niet meer beschuldigen. Maar aan de man is in alle opzichten geen enkel goed haar meer.

Wanneer hij alle haren van het hoofd heeft afgeschoren, van de baard en de wenkbrauw, dan zal hij zichzelf afwassen, dat is: zijn vlees met water baden. Dat is in de stroom van vrije genade en eeuwig erbarmen. Hij zal zich in deze stroom werpen, en niet vrezen dat hij verdrinken zal. Want het is een wonderbaar water: eerst gaat het tot de enkels, dan tot aan de knieën, dan al hoger en hoger en eindelijk kan men niet meer verder, het wordt de mens te diep. (Ezech. 37)

Zo is dan de melaatse, rein verklaard. “*Zo is hij rein,*” staat er. Hij is rein naar Gods voornemen, rein door de daad van de twee vogels, waarvan de ene geslacht, de andere echter gedoopt is in diens bloed en levend vrij gelaten wordt.

Het zegel van deze reinheid heeft hij voor zichzelf daarin, dat het bloed over hem gesprengd is, dat het hoofdhaar is afgeschoren, dat hij zijn klederen gewassen heeft en zich werpt in de stroom van de vrije genade en van eeuwig erbarmen.

Nu mag hij weer in het leger komen, maar zeven dagen lang moet hij nog buiten zijn tent blijven, moet hij bij anderen verblijven.

Mijn waardsten! “Zeven dagen” zijn de dagen des levens, en dan, ... dan gaat het in de ware woning daar Boven! AMEN.

4. DE REINIGING VAN DE MELAATSEN. II

Gehouden 1871

GEZONGEN:

Voorzang: Psalm 51: 6, 7.

*Verwerp mij van Uw aangezicht toch niet!
Ach, laat van mij uw Heil'ge Geest niet scheiden;
Die kan alleen op 't rechte spoor mij leiden,
Bestier mijn gang, daar Gij mijn zwakheid ziet.
Geef mijn gemoed, dat nu angstvallig vreest,
De blijdschap weer, doe op Uw heil mij hopen,
Laat mij gesterkt, door enen eed'len geest
Volvaardig 't pad van uw geboden lopen.*

Tussenzang: Psalm 38: 16, 17

Mijn geliefden!

Laten wij enige woorden opslaan uit Deuteronomium en wel hoofdstuk 4: 1. "Nu dan Israël, hoort naar de inzettingen en naar de rechten, die ik ulieden leer te doen; opdat gij leeft en henen inkomt, en erft dat land, dat u de Heere, uwer vaderen God geeft." Wat tevoren geschreven is, dat is tevoren geschreven tot onze bemoediging maar ook tot onderwijzing in de gerechtigheid. Er is in deze woorden een tegenspraak: God geeft u het land, uwer vaderen God. Wij verstaan hier door "land" de staatkundigen en huiselijke welstand, rust van de ziel, en eindelijk het land, dat daar Boven ligt, waarvan Kanaän slechts een beeld was. Nu zegt Mozes: *Uwer vaderen God geeft u het land.* Zij waren nog in de woestijn, toen Mozes dit zei. Echter hadden zij het land in hoop, in de belofte. Dus hadden zij dan ook het land volkomen zeker.

Nu vraag ik: als God u dat land geeft, dan is het toch zeker, dat u dat land hebt? Evenwel, nog niet. De gave is Godes. Zij is echter met iets verbonden, en dat is, met het Woord Gods. Ik ken geen land zonden woord. Wat verlangt Mozes nu van het volk, of wat verlangt de Heilige Geest van ulieden? Is het niet dit: dat u hoort; dat u de wil van God doet? 'Wanneer u de wil van God niet doet, de inzettingen en rechten niet bewaart, die ik u leer, dan is het land er wel, en het blijft er, maar u komt er niet in. U sterft, als u niet in het Woord blijft; u brengt uzelf met de uwen in het ongeluk.'

Ik vind het een ongelukkige⁸ leer van de voorbeschikking, als een mens het Woord vergeet, de inzettingen en rechten Gods vergeet. Ja, het is een slaapdrank van de duivel dat een mens denkt: 'ach er is zoveel gevaar niet bij; ik geloof de vergeving van de zonden, en zo zal ik wel in de hemel komen. Als er geen genade is, dan kom ik toch niet binnen!'

Nee, o mens! wilt u gelukkig en in vrede leven, als burger dezer stad, dan hebt u de inzettingen, rechten en gewoonten dezer stad waar te nemen, doet u dit echter niet, dan hebt u het uzelf te wijten, als u geen rust hebt. Wilt u een goed soldaat zijn, en

⁸ ... een ongelukkig misbruik van de leer

van de generaal lof ontvangen, dan weet u wel, dat u het wachtwoord te bewaren hebt, en dat luidt: Gehoorzaamheid of de dood. De ongehoorzame treft zware straf. Gods rechten en geboden zijn echter niet hard, niet zwaar, evenmin als de geboden, die de overheid van de stad handhaaft, hard en zwaar zijn, maar ze zijn daartoe gegeven en ingesteld, opdat wij in rust en vrede mogen leven. Zo zijn ook de rechten en geboden die de Heere uwer vaderen God u gegeven heeft, daartoe gegeven, dat u leeft. Want als u ze niet bewaart, dan zult u sterven, dan komt u niet het land binnen. Het land is er wel, maar u komt er niet in. Wij denken gewoonlijk de eerste te zijn, en dat God de Heere als het ware onze knecht is, en dat alles zich moet schikken en voegen naar onze wil en onze waan.

Dat gaat echter niet mijn lieven, maar God de Heere is de eerste, en wij hebben ons te onderwerpen aan Zijn inzettingen en rechten, of hebben straf te verwachten, ten eerste, als burgers van de stad; ten tweede als huisvaders en huismoeders; te derde voor onze arme zielen, dat onze rust verstoord wordt; en ten vierde: men komt het Land niet binnen.

Mijn geliefden, zo staat de zaak. Ik heb zo-even enige namen van ondertrouwen afgelezen, die zich in 't huwelijk begeven willen. Zij en hun ouders zullen het wel weten, dat de huwelijkstaat een staat is vol zorgen. Wanneer niet Godsvrucht, Gods Woord, en waarheid de grondslag ervan is, dan gaat alles in de dood, men krijgt het land niet, wat men zich ook voorschildert!

Kost het strijd Gods geboden en rechten te onderhouden? Zeker kost het strijd. "Ik heb de goeden strijd gestreden, ik heb het geloof behouden," zegt de apostel Paulus. Die niet de goede strijd gestreden heeft om bij Gods gebod te blijven, die moet niet denken, dat hij gekroond zal worden. Dat gaat zomaar niet!

Is er nu iemand onder ons, die klaagt: 'Ach, dan ben ik een opstandeling; ik heb op Gods gebed geen acht gegeven en Zijn recht niet geëerd, ik heb niet gedaan, wat ik schuldig was te doen.' Welaan, dan moet hij eerst voor God belijden dat hij melaats is hij moet het met een levendige belijdenis en een levendig bewustzijn voor Gods rechterstoel weten, dat hij verloren is, en als hij zo zijn verlorenheid bekent, dan komt het Evangelie hem te hulp, dat hij van zijn melaatsheid gereinigd wordt.

Nu hebben wij het vervolg van dit Evangelie naar luid van de woorden in Leviticus 14: 9-11.

Vers 9. "En het zal ten zevenden dage geschieden, dat hij al zijn haar zal afscheren, zijn hoofd en zijn baard, en de wenkbrouwen van zijn ogen; ja al zijn haar zal hij afscheren, en zal zijn klederen wassen, en zijn vlees met water baden; zo zal hij rein zijn.

Vers 10. En op den achtsten dag, zal hij twee volkomen lammeren, en een jarig volkomen schaap nemen, mitsgaders drie tienden meelbloem ten spijsoffer met olie gemengd, en één log olie.

Vers 11. De priester nu, die de reiniging doet, zal dien man, die te reinigen is, en die dingen stellen voor het aangezicht des Heeren, aan de deur van de tent der samenkomst."

Wij komen er nog eens op terug, welke betekenis de plaag van de melaatsheid in Israel had. God de Heere, de trouwe God had gezegd: 'Wanneer gij in Mijn inzettingen en rechten wandelt, dan zal geen van de plagen, krankheden en kwalen, waarmede Egypte geplaagd wordt, op u komen.' Maar Mirjam de zuster van Mozes, verhief zich eens tegen het Woord (Num. 12). Toen werd zij geslagen met

melaatsheid. De Heere God heeft in Israel een voorbeeldige straf willen laten blijven, om te doen zien, wat het is Zijn Woord ter wille van de afgoden te verlaten of er geen acht op te geven en Zijn geboden en rechten te vergeten. Een voorbeeldige straf, om te tonen, wat er van wordt, als men Gods Woord, waarheid en gebod ter zijde legt en liever aan het zichtbare, aan zijn vleselijke lust, aan zijn rust, gemak en vele andere dingen vasthoudt. Dit is iets, dat de mens zo spoedig vergeet: ik heb mij te houden aan Gods Woord en gebod; daarbij blijf ik, en verder laat ik alles over aan de almachtige God! Lijd ik honger, dan lijd ik honger; lijd ik smaad, dan lijd ik smaad; krijg ik dit of dat niet, of wordt het mij ontnomen, - het is alles wel, ik blijf bij dit Woord; en niet alleen ik, maar ook de mijnen die God mij gegeven heeft en die onder mij gesteld zijn. Dit leven is een strijd en het is zo zwaar om er doorheen te komen. Ik weet evenwel geen betere weg, geen gemakkelijker, lichter, rustiger weg, dan deze weg van de geboden Gods. Welk een strijd die ook kosten moge, het is niets in vergelijking met de ellende en de treurigen toestand, die voor vorsten en bedelaars dit leven eigen is, waar Gods Woord en gebod bij hen en de hunnen niet gehandhaafd wordt.'

Mijn geliefden! Wij hebben eigenlijk geen begrip van wat dood, wat ellende en wat zaligheid is. Dat kan een ieder wel aan zijn eigen doen bemerken. De jongen vraagt niet naar ellende, verderf en omkomen. De jonge dochter ook niet. Dat doet alles zijn eigen wil; het gaat alles zijn eigen weg, en de Heere God moet het dan nog zegenen. God echter blijft de allerhoogste en waar de een straf voor, de andere na, niets helpt, daar gaat het in een land, in een stad, een huis juist zoals het nu in Parijs gaat, en zo als het eens in Sodom en Gomorra ging.

Het Evangelie is voor dengene, die voor Gods wet neervalt, die zo met de belijdenis komt: 'Mijn God, ik zie het in, dat ik reeds in Adam gezondigd en mijn eigen lust gedaan heb, en om de wil dezer lust heb ik er Uw Woord aangegeven, en mezelf in de dood gestort! Zo heb ik het reeds in Adam gemaakt. En ach, zo heb ik het in mijn jeugd gemaakt, en ach mijn God, ik betrap mij nog gedurig op deze zelfde zonde en schuld, dat ik op Uw gebod geen acht geef, hoe dikwijls ik ook de 119^e Psalm gezongen heb. Maar dat, als mijn wil, mijn lust opkomt, ik er mijn hand naar uitstrek, en het Woord, het Woord laat zijn.'

Dat is de melaatsheid. Deze plaag was voor de Israëlieten zichtbaar aan deze of genen, ter waarschuwing voor de anderen tegen de zonden; dus niet ten verdere, maar ter verbetering! Hij stond daar ook als een onreine en moest uitroepen: "Onrein, onrein!" Opdat allen een voorbeeld aan hem nemen zouden.

Wilt u evenwel dit hoofdstuk van de melaatsheid recht goed verstaan, onderzoek dan uw eigen hart. Steek de hand in uw eigen boezem, ga zien, wat in uw eigen huis is; want ik lees dat ook dikwijls huizen met melaatsheid geslagen werden. Dat is dus het tegendeel van zegen en reinheid. Het is ellendige onreinheid die als straf op het huis komt, waar het Woord niet regeert. Ga dus in uw eigen hart, in uw eigen huis, en zie, hoe het er daar uitziet. Ach, dan komt voorzeker de bede op: "Laat mij leven opdat ik U love, en Uw rechten verkondige."

Dit weet ik: ik en mijn huis, wij zijn niets, wij zijn des doods schuldig en het zal eenmaal gaan naar de wet van de melaatsheid: waar het zich niet betert, wordt het huis afgebroken. Houdt dat met alle ernst vast, dat het Gods Woord is dat wij hier lezen. Vleit uzelfen niet met genade, waar geen waarachtige verootmoediging is, een waarachtig aanroepen van de Naam Gods, en een laten varen van het vlees, van de lusten en van de afgoden.

Zet men zich echter in gedachten in de plaats van de melaatse, dan heeft men ook het troostrijke en kostelijke Evangelie, hoe God reinigmaking geeft.

Ik heb u verleden Zondag dit Evangelie van de beide vogels verklaard, hoe namelijk de ene Christus, de Vorst des levens betekent, die gedood werd over levend water in een aarden vat. Zo offert Hij zichzelf door de eeuwige Geest naar Zijn ware mensheid. Dan werd de andere vogel gedoopt in het bloed van de geslachte vogel en ging daarmee vrij uit. Dat betekent Christus in Zijn opstanding en tegelijk de melaatse, die in deze vogel als het ware opgenomen is.

Nu komen wij echter nog tot een besprenging. De melaatse moest zevenmaal besprengd worden, met het bloed van de gedode vogel door middel van een sprengkwast, van hysop, cederhout en purper gemaakt. De betekenis van het besprengen en wassen van de kleren weet u. De Heere zegt: "Ik zal rein water op u sprengen, opdat u rein wordt, van al uw onreinheden en - geef acht! - van al uw afgoden zal Ik u reinigen." Dat moest vóór de zevende dag gebeuren.

Vers 9. En op de zevende dag Op de vorige dagen heeft hij zich reeds de haren moeten afscheren en zich moeten wassen, maar nu komt de zevende dag. Nu snijdt het nog dieper in, zodat de mens, die toch reeds vroeger een afschuw geweest was, en zich als een afschuw heeft beleden, terwijl hij alle mensen van zich weerde met de uitroep: "onrein, onrein"! nu op de zevende dag wordt hij nog meer te schande gemaakt; nog afschuwelijker en verwerpelijker staat hij daar. Het is waarlijk een hemels spel, dat met hem gedreven wordt. Reeds aan de zesde dag was hij gewassen, en waren zijn haren afgeschoren, maar op de zevende dag moest er nog wat anders met hem plaats hebben. *Wat betekent toch deze zevende dag?*

U zult het antwoord wel spoedig weten, als eerst de andere vraag komt: *wat betekent de achtste dag?* De achtste dag betekent bij Mozes en de profeten de opstanding van Christus. Dientengevolge betekent de zevende dag de dag, de rust van Jezus Christus in het graf, de dag, waarop Hij in het graf lag. Maakt u in gedachten een kist waarin een dode ligt open, dan zult u verschrikken, bij het zien, hoe uit die schone man, die schone vrouw door de dood en de wormen een schrikbeeld geworden is. Christus lag op de zevende dag in het graf. Lag Hij niet als een buit des doods in het graf? Hij is, zoals u wel denken kunt na zoveel lijden van het kruis gekomen als een jammergestalte. En als een jammergestalte werd Hij in het graf gelegd.

Lag Hij daar alleen? Zeker lag Hij daar alleen! Was er niemand met Hem in het graf? Naar het zichtbare niemand! Maar voor God, voor de wet, voor het gericht daarboven was Hij niet alleen. Wie lag er dan ook nog in? De melaatse lag met Hem in het graf. Wat doet dan zo'n melaatse voor God, die het van harte, in waarheid voor God bekent, dat Hij een melaatse is, die zich in waarheid verootmoedigt, en zichzelf verwerpt? Hij bekent: *ik lag met Christus in het graf!* Dat zegt de apostel Paulus en hij leert het duidelijk in de brief aan de Romeinen (kap. 6: 1 en verv.). "Wat zullen wij dan zeggen? zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde? Dat zij verre. Wij, die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven." "Of weet u niet, dat zovelen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, - en zo op Hem geworpen zijn met al onze zonde en onze schande, met al onze melaatsheid, - "weet gij niet, dat zovelen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in Zijn dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met Hem begraven door de Doop in de dood."

Verder vers 5 "Want indien wij met Hem een plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking van Zijn opstanding." Zo staat er ook Ef. 2: 5: "Ook toen wij dood waren door de misdaden" - zo lagen wij met Christus in het graf, - "heeft Hij ons levendig gemaakt met Christus; want uit genade zijt gij zalig geworden." U, die dood lag in het graf, u bent toch niet uit eigen kracht

uit het graf gekomen! U bent toch niet door uw eigen werken in het leven gekomen? Nee, het is "met Christus" geschied.

De zevende dag is dus de rust van Christus in het graf. Waar zult u nu hulp zoeken tegen uw melaatsheid? Kunt u nog met Hem in het graf gaan en met Hem opstaan? Ik geloof ja, door waarachtige vereniging met Christus in het geloof. Dan wordt u met Hem begraven. Hoe? Ja, dat gaat moeilijk toe! Wat dood is, houdt zichzelf voor levend, denkt: 'ik doe mijn plicht, ik ben vroom, ben niet slecht, niet goddeloos, ik ben een fatsoenlijk man!' Ja, dat was de melaatse niet. Die zag er op de zevende dag al anders uit. Dan moest zijn haar opnieuw worden afgeschoren, alles moest er af, alle haren van zijn hoofd, zodat hij een kaalkop was, en daar stond ten schimp en ten spot. Net als toen die jongens de profeet Elisa toeriepen: *Kaalkop ga op!* Zo stond hij daar als een man met een kaal hoofd.

Ten tweede moest ook de baard weg. Geen baard te hebben is in de oostelijke landen een grote schande voor de man. De baard is het sieraad voor de man. Als een jonge vorst tot sultan verkozen wordt, en hij heeft geen baard, dan is het zijn eerste zorg er een te verkrijgen, anders eert men hem niet. Ik zou niet gaarne een oosterling bij de baard grijpen, want hij zou mij wel dadelijk kunnen doden. De haren van het hoofd moesten weg, de schone baard moest geheel weg en ook de wenkbrauwen. Deze heeft mij God gegeven opdat mij het zweet niet in de ogen lope en niet blind worde. Als ik geen wenkbrauwen heb, kan ik niet arbeiden, kan ik niets meer doen, dan is alle beschutting van de ogen weg. Zo staat daar nu de melaatse geheel en al te schande gemaakt, als een voorbeeld, opdat wij ons daaraan spiegelen en zeggen: 'Dat heb ik verdiend! Ik ben de man!'

Zo gaat het met Christus in het graf, want dat is voor een oosterling erger dan de dood. Haren, baard, wenkbrauwen weg - nee, liever wil hij sterven, duizend maal gedood worden, dan zulke hoon, zulke schande op zich nemen! Wil daarom wel bedenken, wat Christus voor ons geworden en wat Hij voor ons geweest is, daar Hij zonde en vloek was in onze plaats, daar Hij de man van smarten en lijden was, daar Hij geen gestalte meer had, daar in de ogen van de farizeeën geen goed haar meer aan Hem was, - alles wat Hij leerde en deed, niets deugde voor die mensen!

Nog eens: hoe gaat dat toe, dat wij de dood van Christus gelijkvormig, gemaakt worden? Zo gaat dat toe, dat God het u in het verborgene, en dan ook voor de mensen openbaart, dat u om en om te schande gemaakt bent. Dat u voor Gods richterstool daar staat als een afschuwelijke, dat geen goed haar meer aan u is, dat u niets meer doen kunt. Zo worden wij de dood van Christus gelijkvormig gemaakt, opdat wij dan ook aandeel hebben aan alle weldaden, die op de achtste dag komen, waarop Christus opstaat.

Daar komt dan de melaatse met een lam voor zijn schuld, met een lam voor zijn zonde, en met een lam voor zijn straf, ... en de man gaat rein naar huis. Christus, het Lam, heeft zijn schuld gedragen, het Lam in een andere vorm heeft zijn zonde gedragen, en wederom in een anderen vorm heeft dat Lam zijn straf gedragen. Daarvan echter op een ander keer meer.

Wilt dit toch ter harte nemen: het is met God en Zijn Woord geen scherts, maar het komt er nauw op aan. God ziet nauwkeurig toe, en straft de mens en moet hem te schande laten worden, als hij op Zijn Woord en gebod geen acht geven wil. Neemt hij echter in deze zijn nood zijn toevlucht tot de Heere, dan is Zijn barmhartigheid steeds dezelfde, en het Lam is er altijd! AMEN.

Nazang:

Psalm 103:7.

*Geen vader sloeg met groter mededogen,
Op teder kroost ooit Zijn ontfermend' ogen,
Dan Israëls Heer op ieder die Hem vreest.
Hij weet, wat van Zijn maaxsel zij te wachten,
Hoe zwak van moed, hoe klein wij zijn krachten,
En dat wij stof van jongs af zijn geweest.*

5. DE REINIGING VAN DE MELAATSSEN. III

Gehouden 7 mei 1871, 's morgens

GEZONGEN:

Voorzang Psalm 103: 1, 2.

*Loof, loof den Heer, mijn ziel met alle krachten;
Verhef Zijn Naam, zo groot, zo heilig t' achten.
Och, of nu al wat in mij is Hem preez!
Loof, loof mijn ziel de Hoorder der gebeden;
Vergeet nooit een van Zijn weldadigheden!
Vergeet ze niet; 't is God die z' u beweest.*

Tussenzang: Lied 270:1, Duitse bundel

*Mijn Heiland neemt de zondaars aan,
Die met hun zwaren last van zonden,
Tot mens noch engel kunnen gaan,
Wijl daar geen redding wordt gevonden.
Wien heel de wereld rust ontzegt,
Die buigen onder 't heilig recht,
Naar 't welk de wet hen moet verdoemen
En die God daarin billijk roemen,
Die mogen toch tot Jezus gaan,
Want Jezus neemt de zondaars aan.*

Geliefden in de Heere Jezus Christus, die barmhartig en genadig is, een trouw Herder van Zijn schapen, waar zij zich ook bevinden, die zich erbarmt over de ellendige en de verworpene.

Ik kan mij het genoeg niet ontzeggen u mee te delen, dat onze geliefde broeder, Theodoor Locher uit Uticon zich weer in ons midden bevindt, maar niet meer als herder en leraar van de gemeente Uticon. Deze heeft hem verworpen en zou hem volkomen teniet gemaakt hebben. Nu is hij hier als beroepen dienaar, herder en leraar van een gemeente in Zuid-Holland. Hoe kan dat toch wel zo gekomen zijn? Dat komt daarvan, dat, als God toesluit, niemand in staat is te openen; maar waar God opent, daar heeft niemand de macht van sluiten.

Middellijk heeft de gemeente het toe te schrijven aan de gebeden van een oudste onder hen, die eerst de lieve broeder voor de gemeente wilde hebben, maar dat behaagde God niet. Niettegenstaande dit, heeft hij met zijn gebeden voor de gemeente aangehouden, en zo heeft nu zij, die zolang een weeskind geweest is onder 120 in Holland, die zonder herder zijn, het Woord ontvangen en Uticon krijgt het nooit weer. Als ik zeg, zoals het waarheid is, dat het aanhoudende gebed van een man zulke onmogelijkheid heeft daargesteld, zeg ik dat tot bemoediging, opdat u deel neemt in de vreugde.

Maar nu iets anders. Hedenavond hebben wij de inzegening van het huwelijk. Die had in vorige tijden niet plaats voor de gemeenten, maar in de huizen in de familiekring, zoals toen ook de doop in de huizen werd bediend. Daarmee ging echter het

gemeenschappelijk samenzijn, het gemeenschappelijk leven verloren. Daar het evenwel God behaagde mij door alles heen en in weerwil van alles hier te brengen, daar alle machten in Holland mij niet hebben kunnen houden, daar ik niets dan tegenstand en geheime vervolging ondervond, heeft het God de Heere ook behaagd om voor de gemeente weer in te stellen, datgene wat de eerste gereformeerde gemeenten vóór drie eeuw hadden, en waardoor zij zo bloeiden, daar zij zich als een familie beschouwden.

Mijn geliefden, nu had hier voor 14 dagen ook de inzegening van het huwelijk plaats, en toen heeft de gemeente de kerk verlaten. Ik kan en wil niemand noodzaken tot het bijwonen van een trouwplechtigheid, maar als uw trouwe herder moet ik u toch dit zeggen: verstoort de orde niet, die God ons ondanks alle tegenstand en alle vervolging gegeven heeft. Want, dreigen wil ik niet, maar bedenk, dat u het genot van dit voorrecht niet in uw hand hebt. Laten wij vasthouden aan wat God ons gegeven heeft, en dat Hij ons met tekenen en wonderen bekrachtigd heeft, anders zou het kunnen gebeuren, dat de gemeente langzamerhand de instellingen en voorrechten, die de vaders in Goddelijke wijsheid ons hebben nagelaten, veronachtzamen en verliezen zou.

Als ik aankondig, dat hedenavond een huwelijksinzegening zal plaats hebben, dan bid ik u, dat diegenen, voor wie het teveel is het formulier mede aan te horen, dat toch zo'n heilzame leer bevat, zowel voor de gehuwden, als voor die nog ongehuwd zijn, dan liever deze avond thuis blijven. Dat is het enige middel, dat ik weet, om dit voorrecht te behouden.

Maar storing van de godsdienst, ik ben verantwoordelijk daarvoor, mag ik voor Gods aangezicht niet dulden. Wilt dit dus ter harte nemen. Iedereen dus, voor wie het aanhoren van het formulier teveel is, blijve thuis opdat de orde niet gestoord worde.

Nu zullen wij overgaan tot onze tekst. Wij hebben de voortzetting van de beschouwing van de wet van de reiniging, zoals wij lezen in LEVITICUS 14: 10-20.

10. En op de achtsten dag zal hij twee volkomen lammeren en een jarig volkomen schaap nemen, mitsgaders twee tienden meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, en een log olie.

11. De priester nu, die de reiniging doet, zal de man, die te reinigen is, en die dingen stellen voor het aangezicht des Heeren, aan de deur van de tent der samenkomst.

12. En de priester zal dat een lam nemen, en hetzelfde offeren tot een schuldoffer met de log olie; en zal die ten beweegoffer voor het aangezicht des Heeren bewegen.

13. Daarna zal hij dat lam slachten in de plaats, waar men het zondoffer en het brandoffer slacht in de heilige plaats; want het schuldoffer gelijk het zondoffer, is voor de priester; het is een heiligheid der heiligheden.

14. En de priester zal van het bloed van het schuldoffer nemen, hetwelk de priester doen zal op het rechteroorlapje desgenen, die te reinigen is; en op de duim van zijn rechterhand en op de grote teen zijns rechervoets.

15. De priester zal ook uit de log olie nemen en zal ze op des priesters linkerhand gieten.

16. Dan zal de priester zijn rechtervinger indopen (nemende) van die olie die in zijn linkerhand is, en zal met zijn vinger van die olie zevenmaal sprengen voor het aangezicht des Heeren.

17. En van het overige derzelve olie die in zijn hand zal zijn, zal de priester doen op het rechteroorlapje desgenen die te reinigen is, en op de grote teen zijns rechervoets, boven op het bloed des schuldoffers.

18. Dat nog overgebleven zal zijn van die olie, die in de hand des priesters geweest

is, zal hij doen op het hoofd desgenen die te reinigen is; zo zal de priester over hem verzoening doen voor het aangezicht des Heeren.

19. De priester zal ook het zondoffer bereiden, en voor hem, die van zijn onreinheid te reinigen is verzoening doen, en daarna zal hij het brandoffer slachten.

20. En de priester zal dat brandoffer, en dat spijsoffer op de altaar offeren; zo zal de priester de verzoening voor hem doen, en hij zal rein zijn.

Een christelijke huisvader of huismoeder is er op gesteld, dat dagelijks voor de familie en de dienstboden tweemaal, of als het niet anders schikt, minstens eenmaal Gods Woord gelezen wordt.

Waar Gods Woord niet heerst, daar heerst de duivel. Ieder christelijk huisvader neemt de gehele Schrift als Gods Woord aan, het Oude Testament zo wel als het Nieuwe. Nu bevat echter het oude testament toch veel, dat niet zo gemakkelijk begrepen wordt. Daarom dient ook de prediking van het Goddelijk Woord daartoe, om het begrip van dit Woord in de gemeente te verbreiden, opdat zij bij het lezen ook van de boeken van Mozes, een sterke troost hebben in de zekere leer van het Evangelie.

Laat mij nu, mijn geliefden, voor zover de tijd mij dat toelaat, in korte trekken ook de betekenis van deze beelden duidelijk maken. U hebt vernomen, dat de melaatsheid als een bijzondere ziekte opkwam, als men zich verzette tegen het woord van de vermaning, van de tucht, van genade en van gerechtigheid. Het Woord komt echter niet om te verderven, maar om te redden. Onze zonde, die bestaat in verzet tegen het Woord, onze ongehoorzaamheid aan het Woord Gods dat, mijn geliefden, veroorzaakt een onberekenbare schuld voor God; en deze schuld moet uitgedelgd worden. Deze misdaad van de ongehoorzaamheid moet verzoend werden. En op ongehoorzaamheid volgt altijd straf. Als God echter straft, dan is het wel zeer verschrikkelijk, want er staat van mijn God geschreven, *dat Hij is een verterend of vernielend vuur*. Als wij dus van de melaatsheid lezen, laten wij dan eerst aan de hoge ernst Gods denken, laten wij bedenken dat Hij op het doen van Zijn Woord staat. Vervolgens echter denken aan deze wonderbare genade, waar men gedwaald heeft en in ongehoorzaamheid gevallen is.

Die te reinigen is wordt naar deze wet niet gereinigd door zalf of dergelijke, maar deze reiniging is zijn lichaam eerst geheel vreemd. Hij wordt eerst rein verklaard door vreemde dingen. Er komen twee vogels voor, waarvan de een gedoopt wordt in het bloed van de andere vogel, en dan is de in het bloed gedoopte vogel vrij. Die handeling hebben wij beschouwd. Dan volgt, dat de gereinigde op de zevende dag moet komen voor de deur van het huis Gods, om daar volkomen te schande gemaakt te worden. Alle haren van zijn hoofd, van zijn baard en van zijn wenkbrauwen moeten afgeschoren worden; al zijn eer voor de gemeente is vervlogen, en hij staat daar vreselijk misvormd.

De zevende dag is de dag, waarop Jezus Christus in het graf lag. Daar werd de melaatse aangezien als een die met Christus misvormd, gekruisigd, gedood en begraven is. Dat geschiedde op de zevende dag. De handeling met de vogels geschiedde door overdraging of toerekening. Op de zevende dag echter moest de man zelf vernietigd worden; want een ieder, die als een melaatse uit genade in het leger, in de heerlijkheid komt, moet niet voor zijn zonde, maar tegen zijn oude mens datgene doormaken, dat hij voor Gods rechterstoel zo te schande gemaakt daar staat, dat geen goed haar meer aan hem is. Onze kruisiging en onze dood moeten wij zoeken en het kruis van Christus, maar wij moeten het lijden van Christus gelijkvormig gemaakt worden, opdat onze oude mens gedood en begraven zij, en een nieuw mens in ons opsta. Zo hebben wij eerst de rechtvaardiging gehad, dan komt de reiniging, of, de

heiliging. Dat komt evenwel alles weer zo, dat geen stuk van de zijde van de mens komt, geen denkbeeld bestaat daarvan bij hem. Er is hier geen sprake van een ander middel, waardoor uiterlijk het lichaam gereinigd werd. Maar ook dit is een reiniging, die wel op de mens wordt uitgeoefend, maar die toch buiten de mens ligt, zodat de mens weer al zijn heil en troost heeft: 1^e in het offer en 2^e in de zalving.

Nu lezen wij, mijn geliefden in het 10^e vers, over de achtste dag: “En op de achtsten dag zal hij twee volkomen lammeren en een jarig volkomen schaap nemen; mitsgaders drie tienden meelbloem ten spijsoffer met olie gemengd en een log olie.” Zoals de zevende dag de dag is van de rust van Christus in het graf, zo is de achtste dag, de dag van Zijn opstanding, welke opstanding volkomen waar is, maar in de gemeente op de melaatse wordt toegepast. Zo moet dus de melaatse voor zijn reiniging, of, opdat u het beter verstaat, voor zijn heiliging, twee lammeren en een schaap brengen, drie tienden meelbloem ten spijsoffer met olie gemengd en een log olie.

Het eerste lam is voor de schuld, die hij gemaakt heeft. Want laten wij het toch bedenken, dat wij wel spreken van onze misdaad, en dat wij bang zijn voor de straf, maar aan de onberekenbare schuld, die wij met onze zonden voor God maken, denken wij niet. Maak uw zonden weer goed, wat u kunt, maar uw schuld maakt u nooit voor God weer goed. Het ene lam dus, was voor de schuld, het andere voor de misdaad, en het schaap, - hier komt het voor in het vrouwelijk geslacht - is voor de straf. De lammeren en het schaap moeten volkomen zijn. Dat verstaat u wel, want Christus is zonder gebrek, en zo draagt Hij in deze drievoudige vorm onze schuld, boet ervoor en neemt ze weg, heft onze misdaad op en delgt ze uit, en laat de straf, die ons de vrede aanbrengt, op Zich komen.

“Drie tienden meelbloem met olie gemengd” betekent de vruchtbaarmaking met alle Gode behaaglijke werken. Meelbloem is het fijnste, beste meel Een tiende meelbloem, zo het tiende deel van een efa, is zoveel als een mens dagelijks voor zijn onderhoud nodig heeft. Het zijn nu evenwel drie tienden. Het meel is niet voor hem die te reinigen is, maar het wordt God gebracht. Die te reinigen is, heeft niet alleen het eeuwige leven verbeurd, maar ook het tijdelijke. Vergeet dat toch niet! Bedenkt het wel en vertrouwt niet teveel op uw gezondheid! Vertrouwt niet op uw ogen, op uw handen, op uw bekwaamheid, - het dagelijks brood geeft God. En als men door ongehoorzaamheid tegen God, het geestelijke leven heeft verbeurd, dan óók het tijdelijke. Nauwelijks gelooft het iemand, hoe de welstand van een enkel persoon, van een familie, van een huis, de welstand van een stad of van een staat opeens kan weggenomen zijn, zodat er ten laatste een doorboorde buidel gevonden wordt. Waar in een huis Gods Woord niet is, daar is het spoedig melaats. Waar Gods Woord niet is, daar komt men slechts hoog, - indien men al daartoe komt, - om des te dieper te vallen.

De melaatse komt en belijdt: ‘Mijn God, hier hebt U het dagelijks brood, dat U geeft, en dat wij zonder Uw zegen niet eten kunnen, noch mogen! U hebt mij meelbloem gegeven!’ Zo luidt het in de 81ste Psalm: “Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had! Dat Israel in Mijn wegen gewandeld had! Hij zoude het gespijst hebben met het vette van de tarwe.”

Zo kwam dan de priester, dat is, Christus kwam en sprak, zoals de profeet Elia tot de weduwe te Zarfat zei: ‘maak Mij eerst een koek, maar voor u en uw zoon zult u daarna wat maken!’ Als nu een tiende zoveel is, als een mens op een dag voor zich behoeft, dan zijn van de drie tienden een voor God de Vader, een voor God de Zoon, en een voor God de Heilige Geest, zoals wij christenen geloven in de heilige Drieëenheid.

De melaatse legt zo zijn dagelijks doorkomen, zijn dagelijks brood op de hand Gods

met de belijdenis van zonde en schuld. Terwijl hij zegt: ik ben geen korst brood meer waard, - mengt hij het met olie, dat is, met de geest van de verbrijzeling, de geest van waarachtig berouw en ware boetvaardigheid, waaruit alleen een Gode welgevallig spijsoffer voortkomt

Wat wij nu verder lezen, heeft het meest betrekking op het een lam, dat voor de schuld gebracht werd. Met de log olie, met het andere lam en het schaap moet alles gebracht worden voor het aangezicht des Heeren voor de deur van de tent der samenkomst.

De man komt aan in zo'n jammerlijke gestalte; de gehele gemeente ziet hoe verschrikkelijk hij eruit ziet. Nu gebiedt Christus hem om te komen, de priester gebiedt hem te komen. Waarheen? Waar Gods Woord is. Waar Gods Woord is, daar is reiniging. En God de Heere wil dat de plaats, waar men offert zal in acht genomen worden. Het is Hem niet hetzelfde, waar men offert. Ala men offert, waar God het niet bevolen heeft, dan kan het offer geheel naar de letter zijn, en toch is het maar een bloedvergieten. Zien wij slechts, wat geschreven staat in Leviticus 17:1-4. "Voorts sprak de Heere tot Mozes, zeggende: Spreekt tot Aäron en tot zijn zonen, en tot alle kinderen Israels, en zeg tot hen: Dit is het Woord, hetwelk de Heere geboden heeft, zeggende: Een ieder van het huis Israels, die een os, lam of geit in het leger slachten zal; of die ze slachten zal buiten het leger, en dezelve aan de deur van de tent van de samenkomst niet brengen zal, om een offerande den Heere voor de tabernakel des Heeren te offeren; het bloed zal dienzelfen man toegerekend werden, hij heeft bloed vergoten, daarom zal dezelve man uit het midden zijns volks uitgeroeid worden." Die wel bij de letter van het Evangelie blijft, maar de gemeente, die God met tekenen en wonderen begenadigd heeft, doodzwijgt of veracht, die zal uitgeroeid worden uit het uitverkoren volk.

Zo zal het lam geslacht worden; in de plaats van de melaatse moet het geslacht, moet aan hetzelfde de keel afgestoken worden. En hij zal komen en zeggen: 'O lam, de schuld is de mijne, op u is mijn schuld; ik moet sterven, ik heb de eeuwige dood verdiend. Nu zegt God tot mij, dat ik u moet nemen, u slachten moet. Welaan dan, mijn lam, sterf voor mij, anders sterf ik; ik neem uw dood aan, ik kan niet anders!'

Zo heeft hij dan het lam ten schuldoffer met olie voor de Heere gebracht, het geslacht en wel dáár geslacht waar ook het offer voor de misdaad en het offer ter opheffing van de straf geschiedt. Want er is niet een afzonderlijke plaats, waar men rechtvaardig wordt verklaard, en weer een afzonderlijke plaats, waar men geheiligd wordt, maar er is één heilige plaats, het heilige Golgotha.

Het lam werd geslacht en geofferd met de olie, nadat het eerst voor het aangezicht des Heeren ten beweegoffer bewogen was, om als het ware de aandacht van de Heere God tot het te trekken. Dan is het als of God zei: 'Wat wilt u daarmee?'

En het antwoord is: 'Ach lieve God, ik ben melaats; ik heb een onberekenbare schuld; wilt U het lam aannemen voor mijn schuld, en de olie, opdat ik gereinigd worde?' Zo wordt het lam voor de Heere God bewogen, totdat Hij het aanneemt.

De melaatse heeft een verschrikkelijk grote schuld op zich. Ten eerste heeft hij niet gehoord, naar wat God hem gezegd heeft, maar hij is ongehoorzaam geweest. Ten tweede heeft hij met zijn handen niet gedaan wat God geboden heeft, veelmeer heeft hij ze uitgestrekt naar het verbodene. Ten derde heeft hij zich met zijn voeten in verboden plaatsen bewogen. Alle uitgangen des levens komen uit het hart, maar zij gaan eerst langs het oorlapje door het oor. Alles, wat men aangrijpt, of wat men loslaat, wordt aangegrepen, of losgelaten door de duim van de rechterhand. Eindelijk, alle bewegingen, ook goddeloze bewegingen worden altijd waargenomen aan de grote teen van de rechtervoet.

Eva is begonnen met niet te horen, toen heeft zij naar de vrucht gegrepen met de duim van de rechterhand, en heeft die vrucht tussen de vingers gehouden, toen is zij met de rechtervoet in lust heengegaan en tot haar man getreden. Dus, door ongehoorzaamheid wordt het gebod losgelaten, men gaat een verkeerde weg, ... en de melaatsheid breekt uit!

Deze ongehoorzaamheid, dit grijpen naar het verbodene, dit gaan in verkeerde wegen wordt zinnebeeldig verzoend door bloed, door het bloed des schuldoffers, door het bloed van Dien, die Zijn ziel tot een schuldoffer gesteld heeft.

Nu komt nog de olie, een log-olie. De kleinste maat bij de Hebreërs is het vierde deel van een log. Olie is een beeld van de Heilige Geest. Een log is viermaal de kleinste hoeveelheid: - een deel voor God de Vader, een deel voor God de Zoon, een deel voor God de Heiligen Geest; en een deel voor de melaatse, opdat hij deel hebbe aan de genade van de Geest, die God de Vader geeft, en de Zoon verwierf.

De olie, dat is de Heilige Geest in dit beeld, wordt zevenmaal uitgestort of gesprengd op het altaar voor het aangezicht des Heeren. De priester neemt olie van de log in zijn linkerhand. Christus neemt de Geest op in Zijn mensheid. Dan komt Hij met Zijn rechterhand, - dat is met de almacht van zijn waarachtige Godheid, - en besprengt zevenmaal de genadestoel, opdat daarop zevenmaal kome, wat van de Zeven Geesten in Jesaja (kap. 11) geschreven staat.

Als deze handeling geschiedt is, dan is er nog olie overig. Die wordt gedaan op het rechteroorlapje, waarop eerst het bloed van het schuldoffer gedaan was. Zo is dus uw ongehoorzaamheid verzoend. Maar op het oor komt ook de Heilige Geest, opdat het gezalfd worde om aan de stem des Geestes Gods te gehoorzamen. De olie komt op het bloed, want de Heilige Geest komt slechts, waar het bloed van Jezus Christus is.

Verder komt de olie op de duim van de rechterhand, waar ook het bloed op gedaan is, opdat ook de duim van de rechterhand verzoend zij en de Geest dan kome om alles in God te doen, alles aan te grijpen, vast te houden en los te laten naar Gods wil.

Evenzo komt de olie op de grote teen van de rechtervoet, opdat alle verkeerde gangen verzoend worden, en er kracht zij in de bewegingen, eerstens in het bloed van de verzoening, en daarop in de kracht van de Heilige Geest.

Wat dan nog van de olie overig was, dat werd op het hoofd gedaan van hem die te reinigen was, tot zijn verzoening. De betekenis hiervan geeft de apostel Johannes in zijn eerste brief in de woorden: "En de zalving, die gijlieden van Hem ontvangen hebt, blijft in u, en gij hebt niet van node, dat iemand u lere, maar gelijk dezelve zalving u leert van alle dingen, zo is zij ook waarachtig." (1 Joh. 2:27)

Dat alles is een beeld. Maar mijn geliefden, ik geloof, dat een kind verstaan kan, welke vruchten de ongehoorzaamheid meebrengt. Alle zonden komen voort uit ongehoorzaamheid. In het paradijs ving het al met moedwillige ongehoorzaamheid aan. Zo leert men dan, welke de straf van de ongehoorzaamheid is, maar ook hoe God een mens tot arm zondaar laat worden en hem laat zien, dat er niets goeds meer aan hem is. En eindelijk, hoe Hij dan het horen, handelen en wandelen van zo'n mens verzoent met het bloed des Lams en heiligt door Zijn Geest.

Waar dat geleerd is, daar erkent men zijn misdaad, en is deze onophoudelijk gedachtig; men blijft zo voor God staan, en heeft niets, in het geheel niets, dan het bloed en de olie. Nu komt dan het Lam voor de misdaad, en het schaap voor de straf, en dan, ... dan is het voor God uitgemaakt, dat men rein is!

AMEN.

6ste Leerrede over Psalm 45: 1 -5⁹

Gehouden op 25 mei 1851

Gezongen: Psalm 45: 1 en 2

Psalm 119:15

Psalm 148:5

Volk des Heeren.

Wij mogen niet zo stil, zo zwijgend, zo stom daarheen gaan! De Geest zegt overal: "Zingt den Heere!" Zullen wij niet eendrachtig op onze pelgrimstocht een lied, een Psalm aanheffen? Een Psalm, een lied, de Heere onze God, ook dan zelfs als ons het hart van smart dreigt te breken? Zullen wij ons de mond laten stoppen, omdat de weg eng, omdat de voet door de doornen en stenen geheel en al doorstoken en verwond is? Omdat de afgrond gaapt? Omdat menig overhangend rotsblok op ons dreigt neer te storten? Omdat het getal der vijanden groot is en wij nergens een uitweg zien? Ja, zelfs de weg in het geheel niet meer weten en onze Leidsman ons schijnt verlaten te hebben? Of omdat een paar leeuwen ons allerwegen de doortocht dreigen onmogelijk te maken? Of omdat wij door een moeras heen moeten, of omdat wij in een duister dal omdolen?

Welaan, de Geest gaf ons een Psalm; het is van de Psalmen de vijfenveertigste! Laat ons die de Heere zingen en spelen in ons leven en in onze harten, totdat wij aangedaan worden met kracht uit de hoogte. Totdat ook aan ons gezien worden de Pinkstervlammen die in het binnenste lichten.

Tekst: Psalm 45:1-5.

Vs. 1. *Een onderwijzing, een lied der liefde, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach, op Schoschannim.*

Vs. 2. *Mijn hart geeft een goede rede op; ik zeg mijn gedichten uit van een Koning; mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers.*

Vs. 3 *Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen; genade is uitgestort in Uw lippen; daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid.*

Vs. 4. *Gord Uw zwaard aan de heup, o Held, Uw majesteit en Uw heerlijkheid.*

Vs. 5. *En rijd voorspoedig in Uw heerlijkheid, op het woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid; en Uw rechterhand zal U vreselijke dingen leren.*

Een bruidsbed is deze Psalm, een lied der liefde. Een lied vanuit de hemel voor u, volk des Heeren. Dat u zegt, dat u de bruid bent, de uitverkorene, de enige, de duive in de kloven der steenrotsen. Opdat u vanuit die kloven de Bruidegom uw stem zou laten horen. Een lied der liefde, der reinste, der volkomenste; van een vrije, eeuwige liefde, die nergens haars gelijke heeft. Van de liefde Desgenen, Die wij liefhebben, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. Van de liefde Desgenen, Die liefheeft, omdat Hij liefheeft. Van de liefde Desgenen, Die wij niet gezien hebben en nochtans liefhebben. En over Wie wij ons eenmaal verblijden zullen met een eeuwige, onuitsprekelijke vreugde, als wij het einde van ons geloof, namelijk de zaligheid onzer zielen, zullen verkregen hebben.

⁹ Feeststoffen, Amsterdam 1893, blz. 304-316.

Een onderwijzing is de Psalm. Want hij leert ons afzien van het duistere dal des doods, afzien van de moerassen, van de leeuwen op de weg, van de gruwzame vijanden. Hij leert ons, dat de smalle weg die wij gaan, de goede en rechte weg is. Hij opent onze ogen, om te zien op de Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus. Hij leert ons, dat wij door genade de stad des verderfs ontvloden zijn en dat onze voeten spoedig zullen staan in de poorten van u, o Jeruzalem, gij schone stad!

Een onderwijzing is deze Psalm en tevens een versterking des harten, wat dit woord “onderwijzing” ook betekent. Zo zij ons deze Psalm dan welkom op onze pelgrimstocht, waar ons hart menigmaal van louter mismoedigheid het begeven wil, en wij menen te zullen bezwijken en met vrees vervuld zijn! Deze Psalm is als het ware een fles met kostelijke nardus, waarvan de geur de moede zielen verkwikt en de krachtelozen het leven vernieuwt, zodat zij opvaren als arenden. Zodat zij lopen en niet moede worden, maar zich plotseling opgenomen gevoelen op de wagen van het vrijwillig volk van Immanuël.

In Sion worden allerlei lieden geboren. Allen zijn zij geboren zangers en speellieden; maar niet allen kunnen op eenmaal de wijze van het aan te heffen lied treffen. Voor de een is dit te laag, voor de ander is dat te hoog. Daarom heeft de Heere voorzangers verordend en speellieden besteld, die voorzingen en voorspelen, totdat ongedacht, de een voor, de ander na, de borst verruimd en de tong losgemaakt wordt, en allen samen zingen, zodat men maar één stem hoort, als een stem van grote wateren.

Want het is een lied, dat niet goed gezongen wordt, tenzij bij het Kruis, tenzij in vervolging en lijden. Tenzij voor een open graf, waarin al het zichtbare en al wat vlees en bloed graag zou willen behouden, bedolven wordt. Tenzij in hoge en de hoogste aanvechtingen.

Kinderen van Korach heten de voorzangers. Van hen is niet veel goeds te zeggen. Want wie kan die naam lezen zonder te denken aan het oproerig rot van Korach, dat levend door de aarde ingeslokt werd? Zo hebben zij dan volstrekt geen geslachtsroem. Wat zij zijn, zijn zij als overgeblevenen van een hoop, die door Gods rechtvaardige toom verdelgd werd. Daarenboven betekent de naam Korach: “kaal zijn”; “koud zijn als ijs”. Maar alleen dezen zijn goede voorzangers en zullen het steeds blijven. Zij, die volstrekt geen roem hebben, maar daarentegen, als zij op hun geschiedenis zien, reden genoeg hebben om zich te schamen en schaamrood te staan. Die bovendien geen haar goed meer aan zich vinden, ook in zichzelf volstrekt geen levenswarmte bespeuren. Zo zijn zij dan voorzangers naar de regelmaat des geloofs. Zij, die niet anders weten dan dat zij een overblijfsel zijn dat door genade behouden is. Die geen andere bedekking hebben dan barmhartigheid; ook geen leven in zichzelf tegen de ijzelijke dood, die in hun leden is. Zulke lieden kunnen anderen goed vóórzingen en vóórspelen:

*Wij kunnen maar bederven,
In Christus moet u sterven,
In Hem slechts wordt het leven
Uit vrije gunst gegeven.
Al dreigt alom de dood,
Met Hem heeft men geen nood!*

Het instrument, waarop zij spelen, heet *Schoschannim*, dat is een roos of lelie, en is een soort harp, waarvan de grondtoon nimmer ontstemd wordt, en alzo klinkt:

*Al word ik zevenmaal vertreden,
God richt mij op in majesteit!
Ik ben Zijn roos, de roos van Saron,
En bloei met eeuw'ge heerlijkheid!*

Zingt den Heere, gij treurigen te Sion, want hier is vreugdeolie voor as! Zingt den Heere, gij treurigen, door onweder voortgedrevenen, want hier is sieraad voor een bedroefde geest!

Zo luidt dan de aanhef van het lied dat vlees en bloed ons niet leert. Zo begint de Psalm, die God de Zijnen geeft in de nacht: *Mijn hart geeft een goede rede op; ik zeg mijn gedichten uit van een Koning; mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers.*

De Heere geeft Zijn volk een besneden hart, een hart, dat de Heere meer liefheeft dan vader en moeder, dan vrouw en kind; meer dan een ganse wereld met al haar heerlijkheid die vergaat.

Maar tevens is het een gevoelig hart, dat zich over het lijden in deze tegenwoordige tijd niet zo gemakkelijk kan heenzetten. Daarbij is het een verslagen en een verbroken hart, verbroken door de inwonende zonde, door angst en nood en door allerlei smaadheid, waarmee de vijanden de Gezalfde des Heeren smaden. Verder is het een twijfelmoedig hart, dat angstig klopt vanwege het gevaar en niet weet hoe te volharden tot aan het einde, hoe er door te komen. Vandaar, dat Gods volk zo menigmaal opwaarts zucht: "Mijn hart keert om en om, mijn kracht heeft mij verlaten; en het licht mijner ogen, ook zij zelve zijn niet bij mij" (Ps. 38:11). Dit hart wil niets dan het éne nodige; het verlangt naar het Vaderland. Het begeert bevrijd te zijn van de zonde, ontbonden van het lichaam des doods; want het heeft lief. Het ziet verlangend uit naar Hem, van Wie het vervuld is, naar de Bruidegom, naar de verlossing van het lichaam, en roept menigmaal: "*Kom, Heere Jezus!*"

Dit hart kan alleen rusten in de Geliefde. Daarin woont het geloof. Dat geloof, "dat niet alleen aan anderen, maar ook aan mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken zij, uit loutere genade, alleen om de verdiensten van Christus" (Heid. Cat. vr. 21). Het is een hart, waarin de liefde Gods is uitgestort door de Heilige Geest, Die aan dit hart gegeven is!

En hier zegge nu ieder van Gods volk: *Mijn hart, mijn hart!* Dit hart is echter vanwege al het tegenstrijdige, dat men ervaart, zo onrustig, dat de klacht vernomen wordt: "Wat buigt gij u neder, o mijn ziel, en zijt onrustig in mij?" (Ps. 42:6).

Maar o, hoe wordt dit hart zo gans anders gestemd, als het slechts met een half oog of ook met stervende blikken, al is het zelfs geheel uit de verte, de Bruidegom mag aanschouwen! Dit hart is als ineengekrompen van schrik voor de macht der duisternis, het is bijna doof en blind geworden door alle folteringen, waarmee het gefolterd werd door de schelle wanklanken, die een wereld, die geheel in het Boze ligt, hetzelfde doet horen. Daarenboven is het angstig gemaakt door de inblazingen des duivels, door de innerlijke klachten over zonde, over allerlei leed en nood van het lichaam en der ziel. En hoeveel schoonschijnende, fijne redeneringen heeft men het voorgehouden, om het van zijn zang af te brengen. Maar nee, het is voor het hart toch alles te slecht, te grof, al wat met eeuwige wening en knersing der tanden eindigt.

En juist al dit tegenstrijdige is het, wat door de genade van de Geest het hart uitdrijft om de Bruidegom te zoeken, totdat het Hem in het gezicht gekregen heeft. Dan dicht het, dan borrelt het op en stort zich bruisende uit in het lied, na lange tijd stom te zijn geweest en onder allerlei plagen gezwegen te hebben. Slechts dit lied is een *goede rede*, slechts deze ene rede, een woord waarin hemel en aarde, waarin de zaligheid der

ziel staat. Wanneer de Geest tot zingen aandrijft, dan worden de wanden van het hart te eng: het borrelt op en kookt over, het brandt en bruist, de sluizen gaan open.

Hoe noemt de ziel de Bruidegom, Die zij in het oog krijgt? Zij noemt Hem een Koning. *Ik zeg mijn gedichten uit van een Koning!* Nee, wereld, duivel en nood, dood en zonde zullen geen koning zijn! De Heere Jezus is Koning. Hij heerst vanaf Zijn kruis. Daar ziet de ziel Zijn heerlijkheid en in Hem de overwinning, het ga zo het ga, en in Zijn hand de kroon der gerechtigheid. De gebonden tong wordt losgemaakt, en gelijk de pen, de schrijf- of graveerstift van een vaardige schrijver, snel en nochtans zo schoon in het was graveert, zo stromen zonder ophouden de gedichten van de tong, in een taal die de wereld onzinnig toeschijnt. De tong der stommen bezingt de Bruidegom, de Koning der heerlijkheid lof.

Het volk des Heeren krijgt zijn Bruidegom te zien in nood en aanvechting, in harde strijd, in verlatenheid, na lang wachten. Het vindt zijn Koning juist dan, als het met Thomas niet geloven kan. Want alle redding houdt het voor onmogelijk en wil niet geloven, want het begrijpt niet, hoe zijn redding zou overeen te brengen zijn met des Konings gerechtigheid en heilige liefde.

Dit volk heeft Hem gevonden en zo spreekt het Hem aan: *Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen; genade is uitgestort in Uw lippen; daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid.*

Wie is schoon? Hij, die goed is. Wie is goed? Hij, die rechtvaardig is. Wie is rechtvaardig? Hij, die zich met hartelijke ontferming erbarmt over de ellendige die geen helper heeft en de lasteraar verwerpt, en alle druk opheft. O, hoe schoon, hoe schoon is Koning Jezus voor het ellendige volk! Wie is er onder de mensenkinderen als mijn Liefste, op Wie ik leun? (Hooglied 8:5). O, bij Hem worden alle mensen, zij mogen ook nog zo schoon zijn, lelijk; want niemand kan zijn broeder verlossen, niemand met God verzoenen. Alle bloed verstijft voor de donder der Wet, alle volheid des vleses verdort voor de hitte van Gods toom. Niemand kan mij redden van de dood, niemand mijn zonden van mij wegnemen, niemand voor mijn schuld betalen, niemand de straf voor mij dragen, die gedragen moet worden. O, wie wil mijn zonde dragen? Wie wil mij, een hellewicht, overbrengen aan Gods hart? Wie wil voor mij strijden tegen de ganse macht der hel? Alle mensen moeten ten laatste zeggen: Wij kunnen u niet helpen! Wij kunnen u geen rust geven voor uw ziel! O, hoe lelijk wordt dan alle menselijke schoonheid.

'Slechts Een is er onder de mensenkinderen, op Wie mijn ziel ziet. Deze is in de in mijn vlees Gekomene. Deze bewijst dat Hij mijn ganse ellende, mijn algehele verdorvenheid kent. En Hij verwerpt mij niet, Hij zegt dat Hij in alle dingen verzocht is geweest gelijk als ik. Er is in Hem geen hoogmoed, geen grimmigheid. Vlees en bloed moeten zwijgen. Hij heeft naar het zichtbare in het geheel geen gedaante. Hij draagt een doornenkroon. Hem ontvloeit het bloed uit zeven wonden. Hij hangt daar aan het vloekhout met gebogen hoofd, het lichaam verscheurd, bleek en dood (gelijk geschreven staat: *Mijn Liefste is blank en rood* (Hoogl. 3:10). Het zijn mijn zonden die Hem dat hebben aangedaan. Het is mijn ellende, mijn grondeloze verdorvenheid, die Hem zo gemarteld heeft. O, hoe schoon, hoe schoon is Koning Jezus! Wil de ganse wereld Hem niet hebben, ik verloop mij met Hem, zo dood als Hij daar hangt. Ik had moeten sterven aan dat hout, waarvan ik de dood gegeten heb. Toen had Hij mij lief, maar ik wilde Hem niet hebben. Nochtans had Hij mij lief, Hij liet Zich aan dat doodbrengende hout hangen en vernietigde alzo mijn dood. Bij Hem alleen heb ik de vrede gevonden; want Hij nam de straf van mij af en nam het op Zich. O, hoe is de genade

uitgestort in Zijn lippen! Toen ik meende voor eeuwig te moeten omkomen en ik mij voor altoos verloren zag, toen liet Hij Zich zien. En ik ontdekte iets in Zijn ogen, dat ik moest uitroepen: “Heere Jezus, Gij Zone Davids, ontferm U mijner.” Toen stroomde het van Zijn lippen: Wees getroost, al wat u wilt zal Ik u doen! Wil de wet u niet hebben, Ik aanvaard uw land, dat met schuld bezwaard is, als Mijn erfgoed (zie Ruth 4), en Ik sluit met u een eeuwig Verbond; u bent de Mijne met al wat u hebt, en Ik ben de uwe met al wat Ik heb, geheel en in eeuwigheid de uwe!’

Genade is uitgestort in Uw lippen. Genade vóór, genade na, altijd genade, niets dan genade, rijke genade, volle genade, gelijk een stroom, wanneer die aan alle oevers vol is. En deze stroom droogt nimmer op.

‘Kom ik tot de wet, zij verdoemt. De duivel klaagt aan, de zonde dreigt met haar gevolgen, de dood wil mij tot angst en vertwijfeling drijven. Maar tot U kan ik nimmer om erbarming komen, zonder in Uw lippen een zee van genade te vinden, en... weg zijn zonde, dood en vertwijfeling des harten. O, hoe heerlijk rijst deze genade op Uw lippen, gelijk een zee, helder en spiegelglad. Alle stormen der hel brengen deze zee niet uit haar stille rust. O, allergenadigste Koning, wie is zo schoon als Gij! Zo dikwijls ik kom en het U klaag, dat ik zo zwak, zo ellendig ben, dat ik zo zwart ben, antwoordt u altijd: “U bent schoon, u bent liefelijk, Ik heb u uitverkoren, u bent volmaakt, Ik zie in het geheel geen vlek of rimpel aan u.” Zo vind ik in U ten allen tijde gerechtigheid, te allen tijde nieuwe kracht. Hij kuste mij met de kussen Zijns vredes! “Uw uitnemende liefde is beter dan wijn” (Hoog 1:2).’

Wie geeft de onverstandige wijsheid om in de gekruisigde Christus meer schoonheid te zien dan in al het zichtbare? Wie geeft de mens, de zondaar blijmoedigheid, om alles te laten varen, zich tot het kruis te begeven en Hem te kiezen, aan Wie de ogen zijns vleses toch niets zien, wat schoonheid mag heten? Dat doet de Geest des Heeren Heeren. Deze heeft gemaakt en maakt een bedelarm volk, een naar genade hongerend volk, een ellendig volk, een volk, dat zonden heeft en dat naar verlossing verlangt, een volk, dat hongert en dorst naar gerechtigheid, een volk, dat weer met zijn God van Wie het gescheiden is, moet verenigd zijn. Dit volk, dat alleen van genade leven kan, omdat het te ellendig is, om voor zichzelf iets te verdienen. Dit volk, dat door de Geest getuchtigd is, om te erkennen dat het dan alleen Gode welangenaam is en tot Hem toegelaten wordt, wanneer het verbonden is met de *Schoonste der mensen*. Ook getuchtigd en zo onderwezen is, dat deze schoonheid alleen in de genade te zoeken is. Dit volk kan de Middelaar Gods en der mensen niet gevonden hebben, het kan Hem niet gevonden hebben, Die zijns vleses en bloeds volkomen deelachtig is geworden en Zich daarom niet schaamt, hen broeders te noemen. Het kan de genade des Konings, de genade des Heeren Jezus Christus niet smaken, zonder door dezelfde Geest ingeleid te worden in de raad van de wil van God, van het eeuwig welbehagen Gods, van Zijn voornemen vóór de tijden der wereld, dat namelijk deze Koning genade verwerve, genade uitdele aan het volk, dat de Vader Hem tot een bruid gegeven heeft. De bruid wordt door de Geest gewaar, dat zulk een heerschappij der genade de wil van God de Vader is, en zij kan het de Koning nooit vergelden. *Mijn Koning hebbe eeuwige zegen van God voor Zijn eeuwige genade!*

Daarom lezen wij in onze Psalm: *Daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid.* Wat is zegenen? Zegenen is: goed heten.

‘O, mijn Koning, ik heb het gezegd: “U bent de Schoonste onder de mensen.” Wereld, duivel, zonde en dood brullen mij echter toe, dat het er met onze verloving niet goed uitziet. Ik kan U tegen zulke vijanden niet verdedigen, nochtans bent U goed. O, laat

mij U goed genoeg zijn!’

God zal U tot in eeuwigheid in dit genaderijk handhaven, en alle andere rijken moeten teniet gaan. Of, zijn deze vijanden werkelijk vernietigd wanneer wij, die het volk van deze Koning zijn, Zijn schoonheid aanschouwen en roemen? Wanneer wij Zijn genade smaken en onder deze genade leven? O, wordt het hier de dag van het aanschouwen, dan voorzeker! Maar hier is alles een zaak des geloofs; en waar genade genáde is, daar is er een, die zich de voornaamste der zondaren noemt, een, die de eeuwige dood verdient. Zeer zeker zal de stad Gods niet wankelen, de beekjes der rivier zullen haar verblijden, want God is in het midden van haar. Haar Koning is in haar. Maar hoe wordt zij aan alle zijden door vijanden aangevallen, en hoeveel lijden wordt aan de broederschap die in de wereld is, volbracht (1 Petrus 5:9). Het gaat in, dezen in de Gemeente gelijk een kind, dat zijn vader gevonden heeft en zich gered ziet uit het gevaar; evenwel zich geenszins veilig acht, vóórdát het gevaar geheel afgewend, de vijand geheel verslagen is. Daarom bidt de Gemeente haar Koning, dat Hij opsta en Zich vertone in Zijn kracht; want in haar is niets dan machteloosheid.

Zo bidt zij: Gord Uw zwaard aan de heup, o Held, Uw Majesteit en Uw heerlijkheid. En rijd voorspoedig in Uw heerlijkheid op het woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid; en Uw rechterhand zal U vreselijke dingen leren. Onze Koning Jezus is een ware Held. Tegen Hem gelukt het niemand. Held of Doorbreker heet Hij overal. Want Hij trekt als Doorbreker voor ons uit en breekt met ons door alles heen, wat Zijn genade tegenstaat. Het schijnt echter menigmaal, alsof Hij het de vijand laat gelukken, alsof Hij Zijn Majesteit, Zijn heerlijkheid en Zijn zwaard vergeten is, alsof Hij Zich laat binden, Zijn volk niet bevrijdt. Zo bidden wij Hem dan, *dat Hij*, doordat Hij toch Overwinnaar zal blijven, *Zijn zwaard aan Zijn heup gorde*. Met andere woorden wij bidden Hem, dat Hij Zijn onweerstaanbaar Woord opneme, dit Woord zijn loop gebiede, opdat het alle tegenstand overwinne; dat Hij met het Woord Zijner genade voor Zijn volk overal baan breke.

Het Woord des Heeren Jezus is waarlijk Zijn Majesteit en Zijn heerlijkheid. Het snijdt door het hardste gebeente, ja het gaat door al de vezels van het oude Adamsleven heen. Het doorwondt en doodt het, maakt teniet alle eigengerechtigheid, houwt alle strikken en banden Belials in stukken en jaagt de ganse macht der hel op de vlucht. Daartegenover ziet Zijn volk in het zwaaien en blinken van dit zwaard de gerechtigheid des Konings, waarin het vrijgesproken en waarbij het gedurig bewaard wordt. En wanneer deze Held Zich op de wagen Zijns heils zet en dit zwaard zwaait, dan moet het Hem gelukken. De waarheid komt boven, die waarheid dat, de mens niets is, dat alle roem en heerlijkheid des mensen een einde heeft, en dat God alleen Sions Koning, Heere en Heiland is. En de onderdrukte onschuld, ontzondigd in des Konings gerechtigheid en in Zijn dienst, maar door de inwonende zonde, door de wereld, door de duivel, door de dood; door allerlei nood, angst en harteled onderdrukt, ziet zich geholpen, ziet zich bevrijd, wanneer de Heere met Zijn genadig Woord komt. Wanneer Hij het bevel geeft: “Gij zijt om niet verkocht, gij zult ook zonder geld gelost worden.” Ja waarlijk, als er geroepen wordt: “Het zwaard van den Heere en van Gideon”, dan wijken alle vijanden achterwaarts, zij kunnen niet meer tot hun krachten komen, veeleer vallen zij in elkaars zwaard. En de verlost des Heeren zingen en spelen op de aarde, die zij geërfd hebben: Farao en zijn heir heeft Hij in de zee geworpen; zij zijn allen gezonken als lood! (Zie Ex. 15:4).

Vele zulke wonderen geschieden, allerlei wonderen van almachtige genade door de Rechterhand Desgenen, aan Wie alle macht gegeven is in hemel en op aarde. De

Koning der ere, de Heere der heerlijkheid, de Vorst des levens, Jehovah, de gerechtigheid van Zijn volk, helpt Zijn ellendigen heerlijk en wonderbaar.

Zingt van Zijn wonderen, van de wonderen van Zijn genade, u allen, die tot Hem de toevlucht neemt! Zingt van deze Koning, u allen, die alleen daarnaar verlangt dat Koning Jezus leve! Zingt van Zijn wonderen, u allen, die gedrukt gaat onder uw verdorvenheid! Door zulk zingen worden duivel en doodop de vlucht gedreven. Zingt van de wonderen van Zijn genade, u allen, voor wie de zonde een te zware last is om te dragen. En wordt goedsmoeds, want waar men van de wonderen van Zijn genade zingt, daar ziet men aan het hout des Kruises de zonde teniet gemaakt, daar gevoelt men zich op eenmaal omgeven door de liefelijkheid van de heerschappij der genade.

Maar u, die de wonderen van Zijn genade niet aan uw harten ondervonden hebt, kust den Zoon! O, maakt nog in deze uw tijd der genadige bezoeking, vrede met Hem. Grijpt Zijn sterkte aan. Kiest Hem, deze Schoonste onder de mensen. Geeft de wereld prijs, gaat over in Zijn liefelijke dienst! Schaamt u niet voor Zijn banier. Buiten Hem is een eeuwig omkomen, in Hem gerechtigheid voor God, met Hem de overwinning, voor Hem een eeuwig gejuich! Amen.

7^e Leerrede over Psalm 45:1-12Uitgesproken op 20 mei 1872.¹⁰

Een onderwijzing, een lied der liefde, voor den opperzangmeester, onder de kinderen van Korach, op Schoschannim. Mijn hart geeft een goede rede op; ik zeg mijn gedichten uit van een Koning; mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers. Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen; genade is uitgestort in Uw lippen; daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid. Enz. Psalm 45:1-12.

De vijfenveertigste Psalm is in het bijzonder een Psalm van de Heilige Geest. Het is de Heilige Geest, Die door Davids mond deze Psalm aan de Gemeente, die toen was, die nu is, en die nog komen zal, gegeven heeft. Een Psalm voor dezulken, die in grote droefenis zitten, en tot wie vanuit de hoge hemel, tot elk in het bijzonder, gezegd wordt: “Gij hebt een Man, die Man is uw Koning en uw God!” De ziel, die zoeven nog door alle duivelen, door nood en lijden werd gekweld, begint nu opeens een Psalm te zingen, dat zij uit genade en ontferming een Bruidegom heeft, de Sterke God. Daarom heet deze Psalm een *onderwijzing* of een versterking des harten, gelijk immers de Geest met de moeden een woord ter rechter tijd weet te spreken. Zo-even was de mond nog gesloten, zodat er nauwelijks een “ach God” van de lippen komt, en opeens wordt de tong losgemaakt bij het zien op deze sterke Immanuël, zodat het toegaat, als wanneer een Oosters schrijver letters tekent en de schoonste halen op het papier werpt: *“Mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers. Gij zijt veel schoner, zegt de Geest. “Gij zijt veel schoner”, zegt de Bruid, “dan de mensenkinderen.”*

Waarom is Hij toch zo schoon? O, heb maar eens van verre iets gezien van de heerlijkheid die daarboven is, en zie dan Zijn genade, Zijn ontferming, Zijn macht en trouw van de wieg af tot op heden. De wereld vergaat met al haar schoonheid; niets blijft van alles waaraan wij mensen ons houden. Alles wordt aan het einde lelijk. Maar de Heere Jezus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid. Zijn schoonheid veroudert nimmer.

Wat is schoon? Dit is schoon: als men moedeloos neerligt en hopen moet, waar niets te hopen is, en nu van Boven een woord, een woord des levens in het verslagen hart gesproken wordt, waarvan men weet: ‘Het is niet het woord van een mens, maar van mijn Koning’. En welk een volheid van genade, van zoete genade, die vrede en vreugde schenkt, is uitgestort in Zijn lippen! Waartoe is Hij dan gegeven? Is het niet daartoe, dat Hij tot de Zijnen zegt: “Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. Neemt Mijn juk op u en leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen”?

Vanwaar komt toch deze Man? Deze Immanuel, deze Sterke God, vanwaar komt Hij? Van de Vader.

‘Heb ik dan een Vader daarboven? Ik dacht dat ik een wees was, geheel verlaten en verstoten, en dat ik moest klagen: God ziet mij niet meer aan zoals Hij tevoren deed. Heb ik dan toch een Vader daarboven?’

Ja, deze Koning komt van de Vader, en deze Vader wil wat de treurigen graag willen:

¹⁰ Uit de nalatenschap der kerk. Amsterdamsch Zondagsblad, 4^e ingebonden editie, 8e jaargang (1895), blz. 167 en vervolgens.

dat zij getroost worden. Het behaagt de Vader aan het lelijkste meisje Zijn schoonheid te tonen en haar voor Zich te winnen door Zijn machtige liefde. Met een woord, zoals alleen Hij het verstaat om een Woord te spreken dat het hart gewillig maakt om zich aan deze Koning over te geven op leven en dood.

Daarom staat er ook in de Psalm: ***Daarom heeft U, God gezegend in eeuwigheid.*** Een eeuwige zegen geeft God de Vader dus aan de Koning van Zijn bruid; aan de Mán van Zijn liefde. Een eeuwige zegen, omdat Deze de wil van de Vader doet, niet Zijn eigen wil. Omdat Hij liefheeft wat God van eeuwigheid naar Zijn vrije soevereine genade verkoren heeft, *om het lief te hebben.*

Ach, hoe machtig zijn toch de vijanden. Met hoeveel kracht houden zij de arme ziel neder, zodat het heet: ‘De Filistijnen over u, Simson!’ Maar welaan, deze Koning draagt een zwaard. Daarmee doet Hij wonderen. Hij verslaat daarmee alle vijanden, en met hetzelfde zwaard troost Hij de Zijnen. Hij beschermt ze daarmee en redt hen uit alle geweld en list van de vijand. Dat zwaard is Zijn Woord, Zijn tweesnijdend Woord. Als de Gemeente zingt:

Bewaar ons bij Uw Woord, o God!

Verstrooi des vijands gruwelrot,

Dat Jezus, Uw’ gezalfde Zoon,

Wil bonzen van Uw’ hemeltoon,

(dan is dat hetzelfde, als wat wij hier lezen: ***Gord Uw zwaard aan de heup, o Held, Uw majesteit en Uw heerlijkheid.***

Het hart, het menselijk hart, juist het hart, waarover deze Koning Zich wil ontfermen, is zo gepantserd. Niets kan er in als duivel en wereld in het hart regeren. Er kunnen hier beneden geen pijlen gemaakt worden, scherp genoeg om door het pantser heen te dringen. Maar een pijl van de boog mijns Konings - want Hij kan de boog spannen met Zijn sterke hand - dringt door alles heen tot in het hart, in merg en been. En daar ligt de vijand, geeft zich over, en aanbidt de Koning, Die hem ter aarde wierp.

De Heere Jezus heeft veel vijanden. Zo vriendelijk als Hij is, zo genadig, zo minzaam als Hij is, zo vijandig is de mens Hem van nature. De hoogmoed des mensen kan de grootheid, de minzaamheid, liefderijkheid en neerbuigende goedheid des Heeren niet verdragen. Daardoor gevoelt een slecht opgevoed mens zich vernederd. De mens wil voor zichzelf geen genade, maar wil alles zelf verdiend hebben. Totdat de wederhorige opeens gebroken wordt, en het woord hem als een donderslag in het hart weerklinkt: ‘Bekeer u, zo waarachtig als Ik leef, Ik heb geen lust in de dood des zondaars.’ Waar woont deze Koning? In de eerste plaats heeft Hij gezegd, de Hoge en Verhevene, dat Hij woont in de hemel en in het heiligdom en bij degenen die verslagen en ootmoedig van geest zijn. Hij heeft dus Zijn troon daarboven aan de Rechterhand des Vaders en tevens bij degenen, die verslagen en ootmoedig van geest zijn, opdat Hij de verootmoedigde geest verkwikke en de neergebogene oprichte. Dat is de troon der genade die niet wankelt. De Naam van Hem, Die daarop zit is: *Koning der koningen en Heere der heren, Immanuël, mijn Sterke God.*

‘Laat de hel daartegen razen zoveel zij wil. Mij kunt u neerwerpen, duivel, in een ogenblik, daar lig ik. Ik ben geen held, maar Hij is een Held. Hij zal Zijn genadetroon onwrikbaar doen blijven, opdat toch altijd weer genade voor en genade na in de genadeloosheid geschep worde.’

Daarom: ***Uw troon, o God, is eeuwig en altoos.*** En wat is Zijn scepter? Een vreselijke scepter voor alle Hamans, maar een kostelijke scepter, als God hem toereikt aan een

arme Esther, die ten dode verkocht is, een kostelijke scepter der rechtmatigheid voor een arm volk. De wereld heeft nooit opgehouden dat volk te oordelen, te veroordelen, te doden. Kent u deze scepter? Ja? Dan bent u des doods schuldig geweest, dan was het u verboden. Door wie zeg ik niet, maar het was u verboden tot de Koning te gaan. Daar komt men dan voor een keus te staan. ‘Welaan, Heere Jezus, ik ben niets, ik kan niets, ik deug tot niets, ik heb niets en ik wil ook niets, maar ik waag het in Uw Naam! Ik heb gehoord dat, wie Uw Naam aanroept, zalig zal worden. Zo roep ik dan Uw Naam aan. Ik vat Uw scepter aan en kus hem. Het moet toch goed uitkomen. Leid U mij nu, zoals U wilt! Ik ga met U, o dierbaar Lam, door bezaaide en onbezaaide landen. Ik ga met U door kruis en nood, door lijden en aanvechting heen. Ik kus Uw scepter, u bent een barmhartig Koning.’

“Wat is uw bede, Esther?” vraagt de Koning. “Wat wilt u, ziel?” vraagt de Koning nog heden aan een ieder, die in het verborgen kermt en tot Hem roept. Esther antwoordt: “Mijn leven en het leven van mijn volk.” Het gaat dus om mijn leven, het gaat om mijn arme ziel, en om de ziel van mijn volk. En de Koning reikt Esther Zijn scepter toe. *Dat is een scepter der rechtmatigheid.*

Wat heeft deze Koning lief? *Hij heeft gerechtigheid lief.* Wat haat deze Koning? *Hij haat goddeloosheid.* Dat haat Hij, dat men van de arme eist dat hij betaalt wat hij niet betalen kan. Dat men van de zwakke kracht eist, als er toch geen krachten zijn. Dat men van een verdorven en verloren mens eist, dat hij zelf alles bij zich zal herstellen, daar hij toch verdorven is. Wat heeft Hij lief? Dat heeft Hij lief, dat men zich voor Hem neerwerpt en belijdt wat men is, en dat men zegt: ‘Heere Jezus, ik kan niet, help mij, zwakke.’

Hij heeft lief het oefenen van gerechtigheid. Waar niets is, eist Hij niets, maar geeft wat Hij wil dat wij zullen hebben. Hij verwacht niet, dat u brood bakt in de woestijn, maar Hij geeft manna van Boven. Zo heeft Hij gerechtigheid lief. Hij wacht er niet op, dat u eerst een enige zonde overwonnen zult hebben, maar Hij neemt de zonde van uw voeten weg en neemt ze op Zich, en geeft u Zijn heiligheid.

Maar Hij haat de duisternis en het farizeïsme. Hij haat het, dat een mens zegt: “Wijk van mij, want ik ben heiliger dan gij!” Hij haat de man, die van de beruchte vrouw zegt. “Deze, indien Hij een Profeet was, zou wel weten, wat en hoedanige vrouw deze is, want zij is een zondares.” Waar allen de heerlijkheid Gods derven, waar alles des doods schuldig is, waar alles de Wet Gods met voeten heeft getreden en onbekwaam is tot enig goed, ... daar moet een Koning zijn. Een Koning, Die macht en liefde genoeg bezit om Zijn bloed te vergieten, om met Zijn zwaard er op in te slaan en uit Zijn volheid te geven, dat de lege vaten vol olie worden, zodat de arme weduwe haar schuld kan betalen en ook haar zonen vrijgelaten worden. Dat behaagt God. Dat geeft blijdschap in de hemel, want bij de engelen is er blijdschap over één zondaar, die zich bekeert, meer dan over negen en negentig rechtvaardigen, die de bekering niet van node hebben. O, speelt toch niet met het goud des Konings. Speelt niet met het goud, dat Hij Zijn armen geeft. Geloof mij, het wordt u weer ontnomen, als u niet verbroken en verbrijzeld bent voor Hem. Niets hebt u dan armoede op armoede, om dan te ervaren, dat Hij zegt: *Welaan, er is niets, maar helpen wil Ik, want deze roept tot Mij, en Helper is Mijn Naam.*

Daarover is blijdschap in de hemel, dat een zondaar zich bekeert. Daarom zegt de Heere Jezus eens tot de Farizeeën: “Hoeren en tollenaars zullen u voorgaan in het Koninkrijk der hemelen!” Waarom? Omdat zij hun zonde hebben beleden en voor God verbrijzeld zijn, en geen roem meer hebben, maar op genade moeten drijven en op genade sterven. Zulke zielen te redden, als alle duivelen zeggen: “Nee, die is

verloren!” Dat geeft blijdschap, dat is de blijdschap van mijn Heere Jezus.

Zo is dan op Hem gekomen de Heilige Geest onder de naam van *Vreugdeolie*. Die moet de Heere Jezus hebben, meer dan wij allen, die *Zijn medegenoten* zijn. Want zulk een blijdschap in het hart te geven, dat een arm kind wordt opgericht en er hemelse blijdschap is tot in merg en been, dat kan geen mens, dat kan alleen Hij en dat wil Hij ook. Zijn wij ooit beschaamd en te schande geworden als wij in armoede, nood en ellende tot Hem kwamen? Ons aan Zijn voeten legden, zo zwart als wij zijn, zo met zonde bezoedeld als wij zijn, zijn wij ooit te schande geworden? Wij zouden graag een stukje heiligheid en gerechtigheid vasthouden, als wij met een slecht mens te doen hebben; Hij niet. Hij schaamt Zich niet ons broeders te noemen. Het ellendigste brengt Hij terecht en brengt alles weder.

Deze Koning doet een liefelijke geur van Zich uitgaan. Een liefelijke geur, ja, evenals zoveel bloempjes in het woud een heerlijke geur verspreiden en toch door de mensen worden veracht en vertreden. Een liefelijke geur, om die te genieten. Ja, daartoe moet men geheel machteloos zijn, ja, op het punt zijn, van smart en angst de geest te geven, zodat men het niet meer kan uithouden in dit leven. Deze Koning laat de geur van Zijn klederen zich verspreiden. Daarin is de reuk der kostbaarste zalven en kruiden, dat is de ene belofte voor, de andere na, nu een woordje, straks weer een ander woordje. En wat zoeven ter aarde lag dat richt zich op, kan weer verder en schept opnieuw adem in de vrije lucht, in plaats van in de stiklucht van deze wereld. Dat is een heerlijke geur. Daarmee komt Hij uit de elpenbenen paleizen, dat is uit de hoge hemel. Men vergeet daarbij al het andere, men wordt er boven verheven. Het hart wordt vervuld van deze geur en het huis wordt er van vervuld.

In vers 10 *zien wij opeens een bruid*. Er komen dochters van koningen en begeleiden een bruid. Deze bruid staat in het goud van Ofir.

Wie is deze bruid? Het is een ziel en de koningsdochteren zijn ook zielen. Dit is een heerlijk beeld van enkel hemelse zaken. Wie brengt nu deze ziel naar huis? Dat kan geen ziel doen, die niet van koninklijken bloede is. Verstaat mij wel, wie een ziel wil vangen en tot de Heere leiden, moet van koninklijken bloede zijn, moet in waarheid in de hemel geboren zijn, uit de baarmoeder Daarboven voortgekomen. Hij kan geen gierigaard zijn, maar is mild, want hij begrijpt het hart des Konings. Hij weet wat de Koning wil. Hij weet dat de Koning leeft voor Zijn onderdanen, dat Hij geen Koning is om Zichzelf, maar om Zijn onderdanen op aarde. Zijn kroon is hun kroon; deze zijn één en niet twee.

Wie is de bruid? Wat zoekt u langer? Geef uw hart aan de Heere Jezus en zeg dan: “De bruid ben ik!” Heeft Hij niet gezegd: “Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen”? *De Geest en de bruid zeggen: Kom! En die het hoort, zegge: Kom! En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet.* Wat is dat kostbaar goud, waarmee deze bruid bekleed is? Dat is haar werk niet; dat kleed heeft zij niet gemaakt. Zij was moedernaakt toen de Bruidegom haar liefhad en ze Zich ter vrouw nam. Dat kleed heeft Hij haar geschonken. Het zijn niet haar werken, het zijn Zijne gouden werken. Het is enkel geloof, ‘uit geloof tot geloof’, niets dan geloof, en wederom niets dan geloof, tot aan het graf. Dat zijn de allerbeste koninklijke hemden en kleren, om er in te sterven en in de doodkist te gaan. Daarmee komt men ook weer heerlijk uit graf en doodkist tevoorschijn. De duivel kent dit goud niet, het is in zijn ogen veracht, hij kent alleen zijn eigen goud. Hij wil het rode bloed niet, maar is er bang voor; hij wil zijn eigen kleuren.

Daar staat deze bruid dan. Waar was deze bruid, toen de Heilige Geest David deze Psalm ingaf? Dat waren David en de weinige getrouwen die met hem waren, misschien in de spelonk van Adullam. En zovelen van het volk die hem later aanhingen, terwijl de farizeeën hem zijn leven lang vervolgden. Maar David en die met hem waren, zijn gestorven en naar hun plaats gegaan, en de bruid was nog lang niet gestorven, toen zij reeds aan des Konings Rechterhand stond in een zuiver gouden kleed. Toen zij geboren werd, was zij een heidenkind en zij bleef een heidenkind, totdat Hij haar bekeerde.

Waar is deze bruid thans nog? Overall waar de Naam des Heeren wordt aangeropen. Maar toch niet onder de kannibalen? O, er zijn beschaafde kannibalen genoeg! Ja, ook onder de kannibalen. Hij weet ze wel te trekken uit de duisternis en de nacht. Zij mogen nóg zo verzonken zijn in, ik weet niet welke goddeloosheden en vuile zonden, totdat het uur van Zijn liefde slaat, dat Hij komt en daarheen rijdt en met een pijl er onder schiet en verlost, wie Hij wil.

De bruid zal zeker zeer gelukkig zijn dat zij daar zo staat in het fijnste goud van Ofir en dat voor zulk een Koning? Zij zal zeker van blijdschap niet weten, hoe zij huppelen en dansen, zingen en springen zal? Dat zou men zeker verwachten. Maar een ieder van ons sla eens een blik in zijn eigen hart. Welke prediking komt tot de bruid? Hoor! Is zij dan doof? Ja gewis, zij is doof. Hoort zij dan niets? Nee, zij hoort niets! Hoe komt dat? Och, de zonde, de begeerlijkheid, de wereld gonst haar in het oor. De duivel fluistert haar zoveel in het oor, allerlei zorgen gonzen in haar oor, zodat zij niet horen kan. Daarom wordt tot haar gezegd: **“Hoor!”** Anders horen wij alles, wij hebben de oren altijd open voor alles, wat er gepraat wordt, wat de een de ander vertelt, wij hebben de oren een ogenblik open voor de prediking en urenlang voor iets anders.

Daarom wordt er gezegd: **“Hoor!”** Het is toch verschrikkelijk, dat God de Heere de mens een oor heeft geschapen, om hier het zoete Evangelie te horen en hiernamaals het eeuwig geklank van de gouden harpen, en dat de mens toch doof is.

Nog eens: ziet zij dan de Koning en de kostelijke klederen niet? Ziet zij niet in welk gezelschap zij zich bevindt? Ach nee! De mens is veel te vol van eigenliefde, van hetgeen zijn eigen ik streelt.

Vergun mij hier een opmerking. Nu zie ik een grote schare voor mij en gisteren voor de middag?

Ach, hoe diep bedroefd was mijn hart, hoe vol smart, zodat ik moest zeggen: *Mijn God, moet ik het in mijn ouderdom nog beleven dat er zo weinigen aan de tafel des Heeren komen?* Hoort u dat? Schaamt u dan. Is dan de Heere niet vriendelijk? Is Hij niet goed en genadig? Wat kan Hij meer geven dan het teken en onderpand van Zijn liefde? Wat baat mij het horen, als ik niet hoor? Orpa hoorde, toen haar schoonmoeder klaagde en eindelijk begon zij bitter te wenen. Maar Moab en het trouwen zat haar toch teveel in hoofd en zinnen, toen Naomi zei: ‘Laat mij alleen gaan, voor dat weinigje leven dat ik nog vóór mij heb, zal ik nog wel brood vinden. Gij, mijn dochters, keert terug en trouwt rijke mannen.’

Ruth zegt niets, maar zij hoort, zij laat de andere wenen, maar blijft bij Naomi, zeggende: Waar u blijft daar blijf ik ook! “Uw volk is mijn volk en uw God is mijn God.” Dat was gehoord en ze heeft er naar gedaan. Zo gaat het bij het horen om de goede keuze.

En nu, let hier op de kiesheid van de Heilige Geest. Hij verwijt u niet dat u doof bent,

maar spreekt zeer liefelijk, vriendelijk en voorkomend. Dochter, zegt Hij, **“hoor, o dochter”** om haar hart in te nemen. Wees niet bang, Ik wil u niet slaan, vrees niet. Geef Mij uw hart met vol vertrouwen. Hoor, o dochter! O lief kind, waarom houdt u toch uw hoofd en uw hals zo stijf? Neig uw oor, hoor eens even, wat u gezegd wordt. Let erop, zie, daar is de Koning! Daar hebt u eeuwige heerlijkheid. Zeg Mij, heeft Ruth er ook iets bij verloren, dat zij de goede keuze deed? Orpa keerde terug naar Moab en jaren later kwam het zwaard over Moab. Heeft Ruth er ook iets bij verloren? Ontving zij in Boaz niet alles terug? Zie eens naar de weg, die u wilt gaan en waarop u volhardt. Het is immers een weg des verderfs die u in uw hoofd haalt en door wilt zetten, denkende dat u verstand hebt. Mijn Woord doet het alleen, hoor dat en blijf bij Mijn Woord, hang het aan en geef het niet prijs. Het Woord brengt het voor u in orde. Daarin is het gelegen, niet in uw wijsheid en overlegging, niet in uw kracht en uw vermogen, maar in het Woord uws Konings. Ga toch eens de ganse Schrift na. Is er ooit iemand beschaamd en te schande geworden die op deze Koning heeft gehoopt? Heeft Hij niet, als men er ook schijnbaar alles bij verloor, heeft Hij het niet honderdvoudig vergoed? Daarom: **Hoor, o dochter, en zie, en neig uw oor!**

En nu tenslotte nog een enkel woord. Zou u die Koning willen behagen? Ja, maar hoe zal ik Hem behagen? Ik ben immers zo lelijk. Hoe zal ik Hem behagen? Met te horen, met uw oor te neigen, met uw ogen te gebruiken en te zien, wat voor een koning uw Koning is. Wat Hij u schenkt en waarheen Hij u leidt. Waar de man blijft, daar blijft de vrouw, en waar dus de Heere Jezus blijft, daar blijft de ziel die met Hem verbonden is.

Maar heeft nu de bruid terstond zulk een hart, om zich gewillig aan de Heere over te geven? Of zit haar vader, de duivel, zijn huis en haar volk, vlees en bloed en alles wat vergaat, haar niet in het hoofd? Houdt zij steeds in gedachten des Konings schoonheid en heerlijkheid of haar vader de duivel, zijn huis, vanwaar zij komt, en haar volk dat haar toch in de dood niet kan troosten? Zo moet het dan aan de bruid gezegd worden: Spring er niet zo lichtzinnig over heen. Het moet u gezegd worden: Welaan, u hebt de duivel, uw vaders huis in uw hoofd, u denkt aan uw volk; laat dat varen. Vergeet het! Dat zal de Koning behagen.

Ja maar, moet ik dat alles dan opeens uit de handen geven?

Geef de duivel wat des duivels is, en de Heere wat des Heeren is. Dat zal Hem behagen. Dan zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid.

Bezit ik dan schoonheid?

O, u bezit schoonheid genoeg voor de wereld. U houdt uzelf ook voor zeer schoon en kunt u wel zevenmaal in de spiegel bezien. Maar voor uw Heere, voor Hem wilt u altijd lelijk zijn. Waarom? Omdat u bang voor Hem bent en niet weet hoe gelukkig u aan Zijn hand bent.

Maar nog eens: wat bezit ik dan voor schoonheid?

Wat gaat u dat aan? Zeg u maar: “Ik ben zwart.” Dan zal de Geest er wel bijvoegen: “Nochtans liefelijk.” En dat zal juist uw schoonheid zijn en aan deze schoonheid zal Hij lust hebben.

Hoor, o dochter, let er op: **Hij is uw Heere**. Zoals de apostel Petrus op de eerste Pinksterdag predikte: “Zo wete dan zekerlijk het ganse huis Israëls, dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk deze Jezus, Dien gij gekruist hebt” (Hand. 2:36). Nu, weet u niet wie uw Heere is? Gij zijt uws zelfs niet. Hebt u het niet als kind geleerd: “Ik ben niet mijns, maar mijns getrouwen Zaligmakers, Jezus Christus, met lichaam en ziel”? Aangezien u dat bent wat u in de Doop werd verzegeld, moet Hij immers uw Heere zijn. En omdat Hij uw Heere is, wel, laat toch

al het andere varen. Dewijl Hij uw Heere is, zo buig u voor Hem neder. Geen duivel, geen wereld, geen vlees en bloed houde u daarvan terug. Komt, aanbidt in het stof de Heere onze God, onze Koning en Heiland. Dient Hem alleen. Zijn dienst is zaligheid!

8^e leerrede; Schriftuitleg Psalm 45: 2-8¹¹

Vers 2. ***Mijn hart geeft een goede rede op; ik zeg mijn gedichten uit van een Koning; mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers.***

Het hart, het arme hart, geeft in zijn nood zo velerlei op: het getuigt van zijn zonde, van zijn ellende en zijn verderf. Het heeft echter op de Koning te zien, heeft te getuigen van de Koning, Die de grootste zege behaald heeft, die niemand anders behalen kon, de overwinning op de oude slang. Die Zijn volk bevrijd en uitgevoerd heeft uit de dienstbaarheid. En wanneer dan nu nog zoveel nood en ellende, zonde en dood het arme hart vervult, zo neem nochtans dat schone, goede lied, dat alleen goed is, het rechte volkslied en de nationale zang van de stad daarboven. Het lied des Konings, Die Koning is van alle koningen, zodat, wanneer wij ook zuchten moeten: "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods", wij nochtans kunnen zeggen: "Ik dank God door Jezus Christus, onze Heere."

De tong zal zich wel bewegen als de pen eens vaardigen schrijvers, zodat het stroomt, gelijk de Heere Jezus het getuigd heeft: "Die in Mij gelooft, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien." Ach, waar de zonde loodzwaar op het hart ligt, waar het beschuldigend geweten knaagt, waar men gevoelt welk een vreselijke last de eeuwige schuld is wanneer men de toom Gods over zijn zonde ondervindt, hoe deze toorn brandt, daar zwijgt de tong en is verlamd. Ook wegens al de nood, de smarten en het lijden van dit lichaam en dit leven, totdat de arme, de gevangene zijn Koning aanschouwt in Zijn schoonheid en macht. De macht van Zijn genade, hoe Hij de zonde weggenomen heeft. Daar wordt de tong los om te loven en te prijzen de enige Heiland en Ontfermer. Zij kan niet meer zwijgen en zich de mond niet meer laten stoppen. Waar de wereld ook met recht haar verwijten moge: u bent onheilig; en de wet zegt: u bent onheilig en onrein; daar zegt de ziel nochtans met het oog op de Koning: *ik ben zwart, doch liefelijk.*

Vers 3. ***Gij zijt veel schoner dan de mensenkinderen; genade is uitgestort in Uw lippen; daarom heeft U God gezegend in eeuwigheid.***

Maar Eén is schoon en wij allen zijn lelijk. Hoe meer u uw lelijke gedaante erkent, des te meer erkent u de schoonheid van die Ene, Zijn schoonheid niet in het uitwendige maar wat uit het hart voortkomt, wat uit de ogen straalt: Zijn genade, vergeving van zonden, barmhartigheid. 'U bent een mens, om en om een mens, zo spreekt Hij. Morgen bent u des doods: een prooi der wonnen. Ik ken uw ellende, dat u zonder Mij zijn zult een buit van de duivel; u ligt verlaten en alleen in uw bloed. Maar Ik roep u toe u in uw bloed: *leef!* Ja gij zult leven! En Hij geeft u de kus des vredes en zegt: *Ik wil Mij u ondertrouwen in eeuwigheid.*'

'U bent de Schönste onder alle mensen. Ja, juist aan Uw kruis, aan dat kruis, waaraan ik moest gemarteld worden. Maar mijn Heiland, mijn Heere en mijn God, u treedt in mijn plaats om mij te bekleden met Uw heerlijkheid, naar Uw macht en

¹¹ Uit de nalatenschap der kerk. Amsterdamsch Zondagsblad, 1ste bundel, 2^e jaargang (1889) blz. 19-21.

toegenegenheid. U bent de Schoonste onder de mensen, ja U alleen. Niets kan U weerstaan en niets kan falen wat naar Uw raad is.’

Alle goddelozen zullen verbroken en tenietgemaakt worden, maar de rechtvaardigen zal Hij verhogen. Het is waar, zij hebben niets waarop zij bouwen en vertrouwen konden. Onrechtvaardig zijn zij, in zichzelf om en om zondaren. En hun geweten klaagt hen voortdurend aan dat zij nooit enig gebod Gods gehouden hebben, maar tegen alle gezondigd hebben. Maar het *nochtans* des geloofs, zij moeten het vasthouden, want zij hebben niets anders voor Gods gericht. Wet en Evangelie zeggen het hem: dit geldt voor God. Daar maakt de duivel zich wel op tegen deze leer: “Hoe zijt gij rechtvaardig voor God?” Alle goddelozen komen samen, die bij en in zichzelf hun gerechtigheid zoeken en drijven het hoger en hoger. Zij willen de arme en ellendige, de verlorene niet laten leven, maar willen zien, of zijn dromen uitkomen. ‘Maar, o Koning, genade is uitgestort in Uw lippen. De ganse hel zegt: wanneer u gelooft, alleen gelooft en houdt u aan niets anders, dan bent u verloren. En nu vraag ik U, o Koning, ben ik verloren wanneer ik mij alleen houd aan U, de Gekruisigde?’

Nee, is Zijn antwoord, *u bent gered!* Dat is de genade die uitgestort is op Zijn lippen; derhalve genadig en vriendelijk zijn zij. *Omdat genade in Uw lippen uitgestort is, o Koning, daarom zegent U God eeuwig.* Want God is liefde, Hij is de Bronwel van alle heil. In God is de genade, een eeuwig ontfermen, en gelijk Hij naar Zijn eeuwig gericht verhardt, dien Hij verharderen wil, zo zal Hij Zich ook ontfermen, diens Hij Zich ontfermen wil. Zij, over wie Hij Zich ontfermt, die zijn de duivel te slecht, zij zijn verloren, geheel verloren, dieper en dieper neer- en weggezonden. En het is Gods voornemen, de ganse heerlijkheid en macht van Zijn genade te verheerlijken bij goddelozen. Zo zendt Hij dan Zijn Zoon, de Enige en Geliefde, in de diepe ellende.

Daar strijdt dan de sterke Michaël en de duivel om de arme ziel. De duivel zegt: *de ziel is mijns.*

Nee, zegt de Heere, *zij is de Mijne.* Hij geeft haar Zijn bloed te drinken en Zijn vlees te eten, opdat zij eeuwig leve en van dorst niet omkome. Hij spreekt tot haar: *Wees getroost Mijn zoon, grijp moed Mijn dochter, uw zonden zijn u vergeven.*

‘Daarom, o Koning, omdat u zulk een Koning bent, zegent U God eeuwig.’ Dat is een Koning naar mijn hart, Deze is de armen en ellendigen goed.

Vers 4. *Gord Uw zwaard aan de heup, o Held, Uw majesteit en Uw heerlijkheid.*

Deze zegen Gods, waarmee God Zijn Koning gezegend heeft, is eeuwig en moet bestaan tegen alle vloek en donder der wet. Tegen alles wat duivel en wereld vermogen of beproeven om die te vernietigen. Ze vernietigen het eeuwige Evangelie. En zo heeft de Koning een tweesnijdend scherp zwaard, het snijdt aan weerszijden, het slaat niet mis, maar gaat door en door. Dit zwaard is Zijn heilig Woord. Daarmee slaat Hij alle vijanden der ziel temeer. Hij geeft dit zwaard de Zijnen in de hand, zodat ook zij zeggen kunnen: *Het is in de Naam des Heeren, dat ik hen verhouwen heb.* Dit zwaard is het grootste sieraad van onze Koning. Waar dit zwaard op de weegschaal wordt gelegd, daar kan niets worden aangebracht dat zulk een waarde heeft. Dit is echter Zijn wijze van doen, dat Hij van de verachte vrouw in het aangezicht van de voorname farizeeër zegt: *haar is veel vergeven, want zij heeft veel liefgehad.* De vrouw werd onderdrukt en vertreden. En zij heeft zich laten vertreden, maar zij is toch weer opgekomen; een wonderkind.

Vers 5. *En rijd voorspoedig in Uw heerlijkheid, op het Woord der waarheid en rechtvaardige zachtmoedigheid; en Uw rechterhand zal U vreselijke dingen leren.*

‘Het moet U gelukken in Uw heerlijkheid. Ja, door Uw hand, o mijn Koning en mijn

God, zal het U gelukken, gelijk Gij, o Rechtvaardige, het verstaat tot gerechtigheid te brengen. Gelijk u het verstaat Uw leer ter wille van de waarheid te handhaven, gelijk u het verstaat de ellendigen te bewaren bij Uw recht. Wonderbare Koning! In zulk een heerlijkheid trekt U door, niet bemind van wereld, dood en duivel, zelfs niet van mijn eigen vlees en bloed; maar gehaat. Doch U geeft genade dat een mensenkind met de leugen begint te worstelen en het daarin niet meer kan uithouden. Maar zij moeten naar de waarheid heen, gelijk zij uit de Waarheid geboren zijn. Wonderlijk is Uw heerlijkheid; een sieraad van wonden en etterbuilen, om te gaan de onderste weg, vertreden en vernietigd te worden. Een sieraad, waarmee men duizendmaal ellendiger wordt dan de ellendigste worm. Maar gelukken zal het U in deze Uw heerlijkheid, dat het zichtbare tenietgedaan en het onzichtbare zo verheerlijkt wordt, dat zonde, dood en nood worden weggenomen.'

Want alles wat de Heere doet, zijn wonderen waaraan men niet gedacht heeft. Hij is verrassend in de heerschappij van Zijn genade, zodat Hij de arme stelt op de stoel en de onvruchtbare tot een blijde moeder maakt. Terwijl Hij alles wat zich tegen Hem verheft, in het stof neerbuigt en ter aarde werpt. Gelukken zal het de Heere in Zijn heerlijkheid, waarmee Hij de Zijnen versiert met het bruiloftskleed, dat Hij schenkt om niet.

Vers 6. *Uw pijlen zijn scherp, volken zullen onder U vallen; zij treffen in het hart van des Konings vijanden.*

De pijlen van onze Heere en Koning zijn scherp en wanneer Hij treffen wil, zo treft Hij en de vijand ligt ter aarde. Hij heeft er genoeg in, de macht van Zijn genade aan de sterkste tegenpartijder te tonen, gelijk wij het aan Saulus zien. Opdat vervuld zal worden: *'God is opgevaren in de hoogte en heeft de gevangenis gevangen genomen, anders zou ik er niet uitgekomen zijn. Hij heeft gaven ontvangen voor de mensen, ook de wederhorigen, van welke u wilde, dat zij nochtans bij U zouden wonen.'*

De mens is voortdurend tegenstrevig tegen de vrije, eeuwige, soevereine genade. Hij houdt liever zijn leven in eigen hand vast, zolang het kan. Hij wil zich gaarne vleien zolang hij kan. Maar de Heere heeft Zijn pijlen en wanneer Hij de mens daarmee doorboren wil, zo doet Hij het en waagt naar niets. Daar ligt men dan in het stof en roept: *Heere Jezus, wat wilt Gij, dat ik doen zal?* Ik heb U nog nooit gekend, zoals het moest. En men ervaart dat Hij God is en dat de troon van Zijn genade vast staat gelijk een rots, onwrikbaar. Alle vaten daartegen geworpen, zullen gebroken worden, maar de Rots des heils blijft eeuwig staan, opdat alle armen en ellendigen het ervaren: *'mijn God, ik had nooit gedacht, dat Uw genade voor mij was.'*

Vers 7. *Uw troon, o God, is eeuwig en altoos; de scepter Uws Koninkrijks is een scepter der rechtmatigheid.*

'De scepter Uws Koninkrijks, o mijn Koning, is een scepter der rechtmatigheid.' Dat heeft mijn ziel ervaren in de uiterste nood, toen Haman mij en het ganse volk wilde doden. Daar, in de uiterste nood, liet de rijkswet zich niet verbreken. Daar, in de uiterste nood, is een andere wet voor mij en de mijnen. Schrik vervolgt mij, in mijn omkomen waag ik het, dood is dood, verloren is verloren. Of alle duivelen schreeuwen: *'wanneer u dat doet, dan bent u des doods.'* Dan ben maar des doods, ik waag het. En waar u mij tot U zag komen, zo doodsbleek in mijn dood, in mijn lijden, daar had U hart voor mijn ellende. Daar hebt u Uw scepter tot mij uitgestrekt en hebt mij gevraagd: *wat wilt gij, ziel?* Ik begeerde leven en U hebt het mij beloofd en zult het trouw bewaren. Niet een half Koninkrijk, maar het gehele Koninkrijk met U aan Uw rechterhand. Uw scepter is een scepter der rechtmatigheid. U ziet niet naar

hetgeen voor ogen is. U hoort niet wat men met de oren hoort, maar u oordeelt rechtvaardig, om de nooddriftige die schreeuwt en de ellendige op te heffen uit de diepte, en hem te schenken Uw gehele zaligheid.'

Vers 8. *Gij hebt gerechtigheid lief en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God, Uw God gezalfd met vreugdeolie, boven Uw medegenoten.*

Gij hebt gerechtigheid lief, daarom kunt u het niet dulden dat de farizeeër van de beruchte vrouw zegt: 'wat voor een vrouw deze is moet Hij weten, indien Hij een Profeet was.' Hij kan geen aanmatiging dulden. Mensenkind; het is niet wegens uw vroomheid, noch om iets anders, dat uit u zou tevoorschijn komen, indien u iets hebt dat anderen niet hebben. Maar het is enkel barmhartigheid en als u dat niet erkent, zal God u verpletteren in uw waan. Maar wanneer u erkent en bekent: 'ik ben de voor-naamste der zondaren, maar mij is barmhartigheid geschied, ik heb niets anders dan de gerechtigheid van Christus. Er is niets bij mij en er groeit ook niets bij mij, maar nochtans, u hebt gerechtigheid en ik zal die hebben. U hebt gerechtigheid lief en haat goddeloosheid. U maakt mij Uw gerechtigheid deelachtig en verlost mij naar Uw barmhartigheid van goddeloosheid En geeft mij daarvoor teken en onderpand: *zo wil Ik het hebben, alzo behaagt het Mij.* Het behaagt God, dat Christus gerechtigheid liefheeft en dat Hij alle goddeloosheid haat, terwijl de mens meent, dat hij iets heeft wegens zijn vroomheid. Want het is alles uit Hem, door Hem en tot Hem. Hij heeft hemel en aarde gemaakt, dan zijn wij allen voor Hem stof; *heden rood, morgen dood.* Doch - hoewel Hij ons niet nodig heeft en duizendmaal duizend dienaren Hem omringen in de hemel - er moet ontferming zijn voor de arme raven, die tot Hem roepen. Er moet en zal ontferming zijn voor de ellendigen. Gerechtigheid zal hebben, al wie geen gerechtigheid heeft. Gered zal zijn, al wie zich in de dood bevindt. Dat doet de Heere Christus ons mensen, daartoe is Hij de Knecht Gods en daarom heeft God Hem zo lief. 'U bent God, wat U doet, dat kan geen mens. Al wie uit de diepte der verlorenheid opkwam, die verstaat iets daarvan. Maar zich zo geheel over de meest onwaardige ontfermen, dat kan alleen God en geen mens. Heere Jezus, U bent mijn God. Uw God, de Vader, zalft U met olie der vreugde en is met de ganse hemel blij: *Ik heb Mijn verloren schaap weer!*'

Alzo heeft God onze Koning gezalfd met olie, met vreugdeolie. Daarom heet Hij immer Christus, als onze Profeet, Hogepriester en Koning. Hij is het alleen en God heeft Hem daartoe verordend en gezalfd met de Heilige Geest. Gelijk Hij de Geest heeft, zó heeft niemand die Geest. Wie aldus tot Hem gaat, als tot de enige Oorsprong en Bron, die vindt een onuitputtelijke volheid. Hij heeft meer dan wij allen samen, dat is een Koning in alle nood, in alle lijden, een vriendelijke Koning! Alles is vriendelijkheid en liefelijkheid wat aan Hem is.

Daarom, - en daarmee willen wij eindigen zoals wij begonnen -: *ach mijn hart, waarom bent u bedroefd?*

Weg met alle andere geschiedenissen! Mijn hart geeft een goede rede op. Gaat weg, al gij duivelen! Ik wil zingen van een Koning, Die helpt door de dood en over de dood heen in Zijn heerlijk paleis!

Dat geeft blijdschap en verheuging, want tenslotte is de Heiland de Zijnen zeer nabij en Hij geeft hun *de kroon der rechtvaardigheid* wanneer zij ingaan in des Konings paleis. Dan hebben zij hun Koning, dan zijn zij deelachtig de hemel en al zijn volheid, en hebben verzadiging der vreugde en lieflijkheden ter Rechterhand Gods altoos en eeuwig. Wie Christus heeft die zal het zelf ondervinden. Amen.

9^e leerrede over Psalm 45: 13, 17 en 18

Uitgesproken op 9 juni 1872.¹²

Vers 13. En de dochter van Tyrus, de rijken onder het volk, zullen Uw aangezicht met geschenk smeken.

Vers 17. In plaats van Uw vaders zullen Uw zonen zijn; Gij zult hen tot vorsten zetten over de ganse aarde.

Vers 18. Ik zal Uws Naams doen gedenken van elk geslacht tot geslacht; daarom zullen U de volken loven, eeuwig en altoos.

Vers 13 en de laatste twee verzen van Psalm 45 bevatten heerlijke beloften voor Christus, de Bruidegom der Gemeente en voor deze Zijn bruid.

Vers 13: *De dochter van Tyrus, de rijken onder het volk, zullen uw aangezicht met geschenk smeken.* Dat is een belofte voor de op zichzelf arme en verachte Gemeente, dat zij geen gebrek zal hebben. Integendeel, dat zij, trots alle druk, lijden en nood, overvloed zal hebben, dat al de koophandel der wereld haar zal dienen, en dat zich met haar zullen vergezelschappen niet slechts rijke, maar zelfs de allerrijkste steden der wereld.

Vers 17: *In plaats van Uw vaders zullen Uw zonen zijn; Gij zult hen tot vorsten zetten over de ganse aarde.* Dat is een belofte voor de Bruidegom met de bruid, dat de Gemeente dus ondanks alle onvruchtbaarheid waarover zij klaagt, nochtans buitengewoon vruchtbaar zal zijn. En dat Christus bij Zijn schijnbaar onvruchtbare vrouw zeer veel kinderen zal hebben in plaats van de vorige geslachten der vaders die vóór Christus waren. Zodat het dus een eeuwige Gemeente is en de Heere Christus allen, die Hem eren, also zal eren dat Hij door hen de wereld regeren zal.

Tenslotte spreekt in vers 18 de Heilige Geest tot Christus, de Bruidegom: *Ik zal Uws Naams doen gedenken van elk geslacht tot geslacht.* Dat is, Ik zal er voor zorgen dat Uw Naam in gedachtenis blijft en van Uw Naam gepredikt wordt. Ik zal de prediking en het sacrament van de Doop handhaven, zodat Uw Naam geprezen wordt door de ouders in de Gemeente. Door hun kinderen en kindskinderen die na hen zullen zijn, dus door de ouders en hun zaad en door het zaad van hun zaad zodat dus de Gemeente zal staan in de wereld met Christus, haar Bruidegom. En Christus zal staan in de wereld met Zijn bruid en de Gemeente brengt door de Heilige Geest de Naam Jezus van volk tot volk. Daarom volgt daarop nog: *Daarom zullen U de volken loven, eeuwig en altoos.*

Wij hebben hier dus een arme bruid, die nochtans rijk is, rijker dan de hoeren der wereld. Wij hebben hier verder een onvruchtbare vrouw, die nochtans zeer vruchtbaar is, zodat zij haar kinderen niet weet te bergen. Een moeder wie het, in weerwil van al de verachting en smaad, waarmee haar de wereld bejegende, nochtans gaat zoals het Naomi ging. Die weliswaar arm te Bethlehem kwam, maar toch zag dat haar dochter Ruth, de Moabietische, een vorstin in Israël werd. En eindelijk, om het nog eens te herhalen, hebben wij hier het woord van de Heilige Geest. Dat zijn geen woorden van David: "Ik zal Uws Naams doen gedenken van elk geslacht tot geslacht." Dat kon David niet doen, hij is gestorven en begraven. Dat kan alleen de Heilige Geest. De

¹² Amsterdamsch Zondagsblad, 4^e bundel, 8e jaargang (1895), blz. 179 enz.

gedachtenis van de Heere Jezus kan geen mens in het hart van een mens leggen; geen vader of moeder kan die leggen in het hart van een kind of kindskind. Dat kan alleen de Heilige Geest en Hij begint bij de kinderen met de Heilige Doop. Geen mens kan ook maken, dat de volken eeuwig en altoos de Bruidegom loven, dat vermag alleen de Heilige Geest.

Wij hebben dus in de eerste plaats de belofte aan de naar de wereld arme bruid van Christus, dat zij niet alleen geen gebrek hebben zal, maar integendeel overvloed. Dat al de rijkdom en koophandel van deze aarde eigenlijk om haar bestaat en haar moet dienen, en dat dus ook de rijksten door de Heere Jezus tot de Gemeente geroepen zullen worden om haar te dienen. En dat dezen in weerwil van de macht die zij bezitten, zich gewillig aan de vermaning en tucht van deze bruid van Christus onderwerpen, haar liefhebben en met hun goederen eren zullen.

Doordat David deze Psalm maakte, werd daarin de machtigste stad van de toenmalige tijd, de machtigste handelstad, de kroon der steden, genoemd. Deze stad heette Tyrus. Als hij zegt: “de dochter van Tyrus”, dan is dat een Hebreeuwse wijze van spreken. De steden werden steeds door de Hebreeuwse dichters ‘dochters’ genoemd. Zo lezen wij bijvoorbeeld in Psalm 137:8: “O dochter van Babel, die verwoest zult worden”, dat is de stad Babel. Tyrus dan was de machtigste stad van de toenmalige tijd. Wij lezen zeer veel van haar bij de profeet Ezechiël, zoals bijvoorbeeld hoofdstuk 27:12 en verder: “Tarsis dreef koophandel met u vanwege de veelheid van allerlei goed; met zilver, ijzer, tin en lood handelden zij op uw markten. Javan, Tubal en Mesech, die waren uw kooplieden; met mensenzielen en koperen vaten dreven zij onderlinge handel met u. Uit het huis van Togarma leverden zij paarden en ruiters en muilezels op uw markten. De kinderen van Dedan waren uw kooplieden; vele eilanden waren de koophandel uwer hand; hoornen van elpenbeen en ebbenhout gaven zij u weder tot een verering. Syrië dreef koophandel met u vanwege de veelheid uwer werken; met smaragden, purper en gestikt werk en zijde, en ramoth, en cadkod, handelden zij op uw markten. Juda en het land van Israël, die waren uw kooplieden; met tarwe van Minnit en Pannag, en honing en olie en balsem dreven zij onderlinge handel met u. Damaskus dreef koophandel met u, om de veelheid uwer werken, vanwege de veelheid van allerlei goed; met wijn van Chelbon en witte wol. Ook leverden Dan en Javan, de omreizer, op uw markten; glad ijzer, kassie en kalmus was in uw onderlinge koophandel”, enzovoort.

Deze stad Tyrus, wij hebben haar voor ogen. Denkt slechts aan de fabrieken en de handel in het Wuppertal, denkt aan steden zoals Londen, Liverpool, New-York, enzovoort. Denkt aan de machtige koopstad Venetië van voor driehonderd jaar, aan steden als het vroegere Amsterdam, Middelburg en Dordrecht. Dit Tyrus nu van eertijds wordt genoemd als een beeld van alle door koophandel en rijkdom machtige steden tot op de huidige dag.

En de Gemeente Gods, de bruid van Christus, wat heeft zij eeuwenlang - rekenen wij eens van Christus af, wij kunnen echter nog verder teruggaan - wat heeft zij niet al geleden van vervolging en beroving van goederen! Hoe vaak moesten niet de Gemeenten, de heiligen van de Heere Jezus, alles in de waagschaal stellen, zodat zij geacht waren als slachtschapen. Hoe dikwijls ging het van de ene beroving van goederen in de andere, van de ene armoede in de andere. En in weerwil van dat alles had de bruid toch een lieve Man en in weerwil van dat alles was zij innerlijk toch rijker dan de machtigste koopstad. Had zij werkelijk al de eeuwen door niet enkel rijke, maar zelfs de rijkste koopsteden tot vriendinnen en gezellinnen, die haar aangezicht met geschenk smeekten. Dat is, niettegenstaande haar aanzien, haar macht en haar rijkdom, onderwierpen zij zich toch gewillig aan de tucht en vermaning der

Gemeente en waren naar de geest armer in de Gemeente dan de armsten. Dat is van oudsher zo geweest.

Zo was het ook toen de *Hervorming in de Nederlanden* uitbrak. Toen kwam er vervolging op vervolging, beroving op beroving, op een vreselijke wijze. Het land verarmde geheel en al, zodat Prins Willem dikwijls niet wist hoe hij aan slechts een paar duizend gulden zou komen. Maar hij zette alles op het spel voor de Gemeente en de Gemeente alles voor de ere Gods. Het land was zo veracht dat koningin Elizabeth van Engeland zich schaamde voor de Nederlandse gezanten om hun armoede en ze niet wilde ontvangen. Niemand wilde met hen van doen hebben en tien jaren later telde de Nederlandse regering, of liever de bruid van Christus in de Nederlanden, 110 gezantschappen van de aanzienlijkste volken der wereld, die met geschenken kwamen om hulp en bijstand te vragen.

Hoe vreselijk zijn de *Hugenoten in Frankrijk* vervolgd, hoe treurig zag het er uit met de naar Holland uitgeweken Refugiés, die tevoren rijk waren geweest. Maar hoe arm en beroofd zij waren, toch stammen tot op de huidige dag van deze Hugenoten de rijkste en aanzienlijkste geslachten van Holland af.

Zo vraag ik dan nu, of men met zijn Bruidegom niet iets kan wagen. Wat gaat de Gemeente al de wereldse ballast aan? Die mag de wereld haar nadragen; alles moet Christus en Zijn bruid dienen. Bedenk, dat een ieder die ondervonden heeft in welk een nood, angst en druk men kan geraken om der gerechtigheid wil, en hoe nochtans de hemelse Vader voor Zijn enige zoon en Zijn enige dochter zorgt, zodat zij het huis vol hebben.

We hebben gezien, wat alleen tot de bruid gezegd wordt. Nu gaan wij na, wat tot Christus wordt gezegd.

In plaats van Uw vaders zullen Uw zonen zijn, dat is het eerste. Het tweede is: “Gij zult hen tot vorsten zetten over de ganse aarde” (vers 17).

Ik zeg, dat wordt gezegd tot Christus in vereniging met Zijn bruid. Maar daar staat onze lieve Heere Christus als ... ik zou haast zeggen: als vader Abraham; deze had Sara die echter onvruchtbaar was. Zijn bloedverwanten kregen kind op kind, maar hij had niets en toch zou Sarai Sara zijn en Abram een Abraham. Zo zal onze Heere Jezus Christus toch Christus blijven, en Zijn Sarai een Sara.

Hier is echter geen sprake van natuurlijke, maar van geestelijke kinderen. De geestelijke kinderen zijn kinderen door de wedergeboorte en niet door de geboorte uit hun ouders. Maar de kinderen van gelovige ouders hebben toch de belofte en wordt zo het geestelijke niet langs de natuurlijke weg voortgeplant?

Waartoe toch heeft God het huwelijk die eerwaardigste en oudste stand, ingesteld? Misschien alleen voor deze aarde? Opdat men hier vruchtbaar zou zijn en zich zou vermenigvuldigen en daarna alles door de dood zou ontbonden worden? Dan, zou ik zeggen, had *deze stand*, waarop de duivel zijn aanvallen richt zoals op geen andere en die allerlei kruis, zorg en druk meebrengt, geen hoop. Maar deze stand wordt geheiligd voor de Gemeente. Voor de Gemeente worden de huwelijken voltrokken, en zo komt het gebed en de zegen Gods door de Gemeente op bruidegom en bruid. En is het, dat de Heere hen met kinderen zegent, dan worden dezen tot de Heilige Doop gebracht en opgenomen als kinderen der Gemeente; dat is, *als in Christus geheiligden, die daarom behoren gedoopt te worden*. Zo komen dan de kinderen in de plaats der vaders De Gemeente ontvangt ze in plaats van de ouden, die wegsterven. Immers zou de Gemeente uitsterven als de Heere God niet de heilige staat des huwelijks had

ingesteld en deze niet had gezegd.

Met *deze vaders van Christus* worden bedoeld de vaders naar het vlees, zoals Abraham, Izak, Jakob en de profeten, die vóór Christus hebben geleefd. Deze allen zijn immers gestorven, maar de bruid is niet gestorven; zij leeft immer voort in Christus. Dat gaat dus door een voortdurend elkaar opvolgen. De ouderen sterven en er worden kinderen geboren, gedoopt. Zij doen belijdenis en gaan aan het Heilig Avondmaal, komen tot het geloof en worden dus ook weer in de Kerk van Christus opgevoed voor de Heere Jezus Christus, voor het paleis daarboven waar de vaders heengegaan zijn.

Hoe echter deze Gemeente zichzelf kent als onvruchtbaar, en volgens haar gevoel en gedachten onvruchtbaar is, zien wij uit de vermaning van de Heilige Geest aan deze onvruchtbare, door de mond van de profeet Jesaja in hoofdstuk 54. Volgens het eerste vers gevoelt en belijdt zich de Gemeente als onvruchtbaar, *als een, die niet gebaard heeft en geen barensgedachte gehad heeft, als een, die eenzaam is en geen man heeft*. Daar zegt dan de Heilige Geest tot haar op grond van de belofte in het paradijs gegeven en in Psalm 45 neergelegd (in plaats van uw vaders zullen uw zonen zijn): “Zing vrolijk, gij onvruchtbare, die niet gebaard hebt, maak geschal met vrolijk gezang en juich, die geen barensgedachte gehad hebt, want de kinderen der eenzame zijn meer dan de kinderen der getrouwde, zegt de Heere. Maak de plaats uwer tent wijd, en dat men de gordijnen uwer woningen uitbreide, verhinder het niet; maak uw koorden lang en steek uwe pinnen vast in.”

Hoort u? Als de kinderen komen die u zult krijgen, dan zult u ze beslist niet kunnen bergen in de hoek waarin u nu zit te wenen. “Want u zult uitbreken ter rechter- en ter linkerhand..., vrees niet, want gij zult niet beschaamd worden, en word niet schaamrood, want gij zult niet te schande worden; maar gij zult de schaamte uwer jonkheid vergeten en de smaad uws weduwschaps zult gij niet meer gedenken.”

En op een andere plaats (hoofdstuk 49:18 enz.) zegt Hij: “Hef uw ogen op rondom, en zie, alle dezen vergaderen zich, zij komen tot u; zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere, zekerlijk, u zult u met alle dezen als met een sieraad bekleden, en gij zult ze u aanbinden, gelijk een bruid... Nog zullen de kinderen, waarvan gij beroofd waart, zeggen voor uw oren: De plaats is mij te nauw, wijk van mij, dat ik wonen mag. En gij zult zeggen in uw hart: Wie heeft mij dezen gegenereerd, aangezien ik van kinderen beroofd en eenzaam was? Ik was in de gevangenis gegaan, en weggeweken.”

Zo was immers ook ik van 1827-1846 eenzaam, in de gevangenis gegaan en weggeweken. “Wie heeft mij dan dezen opgevoed? Zie, ik was alleen overgelaten, waar waren dezen?” Dat is, in plaats van uw vaders zullen uw zonen zijn. Omdat dit woord is uitgegaan uit de mond van de Heilige Geest, Die bij de schepping als een duif over de afgrond zweefde en alles levend maakt, is het alzo gekomen en zal zo komen tot aan het einde, als Christus komt.

Wat doet nu Christus met Zijn kinderen? ***Hij zet hen tot vorsten over de ganse aarde.*** Laat ons wel bedenken dat ook wij grote vorsten zijn. Hebben niet Petrus en Paulus de wereld geregeerd tot op de huidige dag, eerst met hun prediking, later met hun brieven? Zo ook de andere apostelen die de Heere Christus op de troon heeft gezet om te oordelen de twaalf geslachten Israëls, dat is gans Israel, bestaande uit Joden en heidenen? En zeg mij, wie heeft van de tijd der Hervorming aan de wereld geregeerd? Zijn het niet Luther, Calvijn, Melancton? Waren dat vorsten die met zwaard en beul kwamen? Of die met Gods Woord en met het gebed alles regeerden? Dezulken mogen

soms miskend worden, maar zij regeren toch. Hier vermag de eenvoudigste predikant meer dan een koning. En als God hem een woord in de mond legt en dit van de kansel gehoord wordt, dan geschiedt dit woord en dwingt de omstandigheden. Tot vorsten zet Hij derhalve Zijn kinderen.

Denken wij aan de machtige Napoleon. Deze bevond zich te Moskou in het Kremlin; tegelijkertijd echter zaten er drie eenvoudige, arme, gelovige vrouwen bij elkaar die het niet langer konden uithouden maar tot God riepen om uitkomst. Op hun gebed werd de plaats waar zij zaten, bewogen, en terzelfder tijd, op dezelfde dag en hetzelfde uur, gaat Moskou in vlammen op en de machtige Napoleon is geslagen en moet uit Rusland vluchten.

Zo moeten dus de heiligen Gods, zo moet dus de bruid van Christus aanhouden bij haar Bruidegom. De man heeft immers zijn vrouw lief en heeft alles voor haar over. Hij geeft haar het ganse Koninkrijk. Zij zijn immers erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus. Twee of drie van de eenvoudigste zielen uit deze heiligen des Heeren, een paar vrouwen of maagden die de Heere aanroepen, vermogen meer dan de machtigste vorsten en diplomaten. Immers heeft de Heere Jezus gezegd en Hij zal wel woord houden: “Waar twee of drie in Mijn Naam vergaderd zijn, daar ben Ik in het midden van hen.” En: “Al wat gij den Vader bidden zult in Mijn Naam, dat zal Hij u geven.” Zo is dan het woord waarheid: “Gij zult hen tot vorsten zetten over de ganse aarde.”

Nu volgen verder de woorden van de Heilige Geest. De Heilige Doop herinnert en verzekert ons, dat de Heilige Geest onze en onzer kinderen Leraar en Trooster wil zijn tot in eeuwigheid. Zeg nu eens: hoe maakt de Heilige Geest, dat men van kind tot kindskind de Naam van Jezus gedachtig is? Doet Hij het niet daardoor, dat van geslacht tot geslacht, al de eeuwen door, de moeders haar kinderen leren de handjes vouwen als zij naar bed gaan en te bidden: “Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt ons van alle zonden”? Komt de Heilige Geest niet voortdurend in het hart met Zijn vertroosting? En waarmee vertroost Hij? Is het niet met *de Naam Jezus*, met ons te leren dat Hij juist daarom Jezus heet, omdat Hij Zijn volk zalig maakt van hun zonden? Wij zijn deze Naam zo spoedig vergeten, en als wij in nood komen, o hoe weinig denken wij aan deze Naam! Maar de Heilige Geest is er, in het verborgen werkt Hij terwijl Hij in het hart komt, en maakt dat men de toevlucht neemt tot deze Naam. Dat men deze Naam gedachtig is en alzo verkwikt, gelaafd, vertroost wordt en goede moed krijgt. Wat doet de Heilige Geest? En wat heeft Hij gedaan?

Ik heb gedurende mijn lang leven zoveel heiligen des Heeren gekend en als ik hen vroeg: “Wat was uw vader, uw moeder? Hebben zij de Heere gevreesd?” Dan was het antwoord “ja” of ook “nee.” Dan vroeg ik verder: “Hebt u dan een grootvader of grootmoeder gehad, die de Heere vreesden?” “Ja, die heb ik gehad” was dan het antwoord. De Heilige Geest heeft dus de gebeden van vader en moeder, van vrome grootouders gehoord, heeft hun gegeven de kinderen op te voeden in de tucht en vermaning des Heeren, er met alle naarstigheid op uit te zijn, dat de kinderen de Catechismus leerden, dat zij eerbied hadden voor hun ouders en voor de Naam Jezus.

En zo zegt dan de Heilige Geest tot de Heere Jezus: *Ik zal Uws Naams doen gedenken van elk geslacht tot geslacht.* Nu heeft Christus, de Bruidegom, het bruiloftsfeest gevierd met Zijn bruid. De vrouw wordt echter steeds naar de man genoemd en zo wordt de bruid, de christin, ook genoemd naar de Naam van haar Bruidegom Christus. Deze Naam houdt zij immers hoog in ere; deze Naam is haar kroon, haar vrede, haar hoop, haar beschutting en bescherming, haar steun en sterkte,

haar gerechtigheid, haar overvloedige rijkdom.

En nu, wat gebeurt er? Waar de Naam des Heeren door de Heilige Geest in de Gemeente gedacht wordt, daar verspreidt God de Vader in Zijn wijsheid verscheidene leden van deze Gemeente over de gehele wereld. De een moet hier, de ander daarheen. Daarbij nemen zij dan hun Bijbel mee, de goede leer, waarin zij onderwezen zijn en in hun huisgezinnen wordt het Woord gehandhaafd. Zij steken een preek van het goede Woord in de zak. Anderen gaan voor in eerbaarheid, goed voorbeeld en naarstigheid. Zij staan daar te midden der ongelovige volken als een banier. En zo wordt Christus verheerlijkt, Die Zijn bruid zó heeft versierd, dat zij daar staat zonder smet te midden van een wereld die in het boze ligt. Zo komt dan het ene volk voor, het andere na, dat niets van Christus afwist, tot kennis der waarheid, hetgeen in de eerste eeuwen meestal geschiedde door koninginnen, die God bekeerde en tot gezellinnen van Zijn bruid maakte.

Ziedaar, zo het een en ander over bovenstaande woorden uit Psalm 45. De trouwe God, Die het alles bij mij waargemaakt heeft, geve, dat het ook bij u waar geworden zij. En Hij make het ook verder waar. Amen.

10^e LEERREDE OVER HOONGLIED 1 vers 15.

Gehouden op Pinksterzondag, 30 Mei 1852, 's avonds.

Voorzang: Psalm 72 vers 13.

*Geef, Heer! de Koning Uw rechten,
En Uw gerechtigheid
Aan 's Konings Zoon, om Uwe knechten
Te richten met beleid.
Dan Zal Hij al Uw volk beheren,
Rechtvaardig, wijs en zacht;
En Uw ellendigen regeren;
Hun recht doen op hun klacht.*

*De bergen zullen vrede dragen,
De heuvels heilig recht;
Hij zal hun vrolijk op doen dagen
Het heil, hun toegezegd.
't Ellendig volk wordt dan uit lijden
Door Zijnen arm gerukt;
Hij zal nooddruftigen bevrijden;
Verbrijz'len, wie verdrukt.*

Tekst: Hooglied 1 vers 15.

Het Hooglied, hetwelk van Salomo is. Hij kusse mij met de kussen Zijns monds. Want Uw uitnemende liefde is beter dan wijn. Uw oliën zijn goed tot reuk, Uw Naam is een olie, die uitgestort wordt; daarom hebben U de maagden lief. Trek mij, wij zullen U nalopen! De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkameren, wij zullen ons verheugen en in U verblijden; wij zullen uw uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn: de oprechten hebben U lief. Ik ben zwart, doch liefelijk, gij dochteren van Jeruzalem; gelijk de tenten van Kedar, zoals de gordijnen van Salomo.

Geliefden.

Jezus wordt verheerlijkt door de Heilige Geest, zoals de Heere gezegd heeft: “Die zal Mij verheerlijken.” En waar Jezus verheerlijkt wordt, daar is de Heilige Geest werkzaam als Trooster. Hij verheerlijkt de Heere op deze wijze, dat Hij aan de Gemeente de waarheid van de Heere Jezus, Zijn genade, schoonheid, heerlijkheid en volmaaktheid, macht, eer, koninklijke pracht en eeuwige liefde voorhoudt. Wanneer Hij hier ook bezig is, dan zingt Hij der Gemeente dit alles voor in een lied, waardoor Hij haar alle het lijden en alle verdrukking in deze wereld doet vergeten. Met dit lied brengt Hij de Heiland zodanig in haar nabijheid, en haar in de nabijheid van haar Heiland, dat zij Hem bij zich heeft, hoewel zij nog op aarde en Hij in de hemel is.

Zo'n lied is het Hooglied of het Lied van de liederen. Jezus heet daarin: “Salomo”, dat is, “Vredevorst”, en de Gemeente: “Bruid”, “Enige”, “Schone”, “Zuster.” De Geest zingt van de Gemeente voor, wat de Gemeente moet zingen, en terwijl Hij voorzingt,

wordt zij zó in de ziel gegrepen door de zoete melodie, dat zij, midden in haar treurigheid, het lied moet aanheffen, zoals zij door de Geest geleerd en tot zingen aangespoord wordt. En zo heft zij aan:

Hij kusse mij met de kussen Zijns monds, dat is, Hij geve mij Zijn vrede; Hij, mijn Koning Salomo, mijn Zaligmaker Jezus Christus. Want in de wereld heb ik verdrukking. Hij geve mij een nieuw bewijs van zijn liefde en genegenheid tot mij, anders moet ik sterven en verderven. Want benauwdheid is nabij, en er is geen helper! Meer dan één kus geve Hij mij. Want gedurig vind ik oude zonden en nieuwe nood, en hoe zal ik daaronder goedsmoeds blijven? Hij geve mij telkens weer de overtuiging, dat Hij ook doen zal, wat Hij mij heeft gezworen: *dat ik de Zijnen ben, en Hij de mijnen is en blijft*. En dat Hij mijn Goël, mijn Borg is, mij in eeuwigheid liefheeft, mij niet verworpen, niet verstoten heeft; dat Hij mijn Heil, mijn Verlosser is, en wel goed voor mij zal zorgen, mij niet zal begeven noch verlaten; dat, hoezeer ook de duivel mij het recht betwist op Zijn dierbare heilsgoederen, die Hij voor mij verworven heeft, Hij nochtans mij zal bewaren bij de gerechtigheid en bij het eeuwige leven, als mijn lieve Man en trouwe Schepper.

De Gemeente zegt niet: “Hij kust mij”, maar: “Hij kusse mij.” Daaruit kan men afleiden haar inwendige nood en haar reikhalzend verlangen naar de Heere en naar Zijn openbaring in zo’n nood. Intussen kan men er tevens uit besluiten, dat zij alle ondervindingen van de liefde van de Heere gesmaakt heeft. Een dode klaagt niet, vraagt en zoekt evenmin, - en waar een verlangen naar de hemelse Salomo opgewekt is, daar heeft Hij Zelf dit verlangen opgewekt, en zal het ook te Zijner tijd bevredigen. Maar waarom niet: “Hij reike mij de hand”? De hand is een teken van blijvende, hartelijke welwillendheid; - maar ach, het hart van de Gemeente is omgekeerd in haar lichaam en geheel ziek door de zonde en door allerlei angst en nood. Daar is dan de kus: genezing, verzoening, barmhartigheid. Het hart van de lief hebbende Koning en Bruidegom, van de getrouwe Hoge priester, de medelijdende Geneesheer, de Vriend, Die eeuwig leven meebrengt, dat hart stort zich uit in die kus, zo, dat de Gemeente nieuw leven ontvangt midden in de strijd, midden in alle inwendige en uitwendige nood, en van haar zaligheid verzekerd wordt. Daarom zingt zij ook van “de kussen Zijns monds.”

O, waar de Heilige Geest dit van de Gemeente te zingen geeft, daar ontvangt zij van de Heere ook antwoord in de benauwdheid, zodat Hij Zijn genadige tegenwoordigheid laat ondervinden. U bidt: “Hij kusse mij met de kussen Zijns monds!” En zie, daar hebt u Hem, en u gevoelt iets wonderbaars van Zijn liefde, zodat u weldra Hem Zelf aanspreekt, en Hem de reden zegt waarom u wilt, dat Hij u zo liefelijk omhelze, met deze woorden: ***Want uw uitnemende liefde is beter dan wijn.***

In dezelfde de zin zegt de Gemeente in Psalm 45: “Genade is uitgestort in Uw lippen.” En in Psalm 73: “Wien heb ik nevens U in de hemel! Nevens U lust mij ook niets op de aarde. Bezwijkt mijn vlees en mijn hart zo is God de Rotssteen mijns harten en mijn deel in eeuwigheid.”

Want, onder. “wijn” verstaat de Gemeente datgene, wat de wereld biedt, om ons van Christus afvallig te maken, de beker van de toverij, waarmee zo velen dronken gemaakt worden, en waarvoor zij hun weldadigheid verlaten (Jona 2 vers 8), opdat zij niet vanwege het kruis van Christus vervolgd zou worden. Dus allerlei genietingen van het zichtbare, waar vlees en bloed altijd naar streven, ja, zelfs het genot van uiterlijke weldaden en zegeningen uit Gods hand, die toch enkel voor dit leven zijn.

“Uwe liefde” staat hier in het meervoud, en wordt door sommigen overgezet: “Uw

omarmen;” door andere: “Uw borsten”; door nog andere: “Uw uitnemende liefde”; ook wel: “*Uwe liefkozingen*”; en nogmaals: “Uw ingewanden.” De Gemeente verstaat daaronder het overvloedige, wondervolle, onuitputtelijke van de onvermoeide en altijd vernieuwde genade en barmhartigheid van Jezus Christus. Zo is dit dan de betekenis van de woorden: ‘Ik laat ze varen, de wereld, en geef ze prijs. Ik kan het bij haar niet vinden; zij heeft ook niets voor mij, wat mijn arme en verslagen ziel troosten kan. Ze zal niets van mij hebben, en ik wil van haar niets hebben. Wees U mij maar genadig, en laat mij slechts uw barmhartigheid wedervaren! Uw goedertierenheid is beter dan het leven, en uw genade beter dan alle aardse schatten. Ook geef ik prijs de wet van het “doe dat” met haar werken en haar schijnbaar leven in eigen hand. De dood heb ik er in gevonden, en ik begeer te leven, opdat mijn ziel U love en Uw rechten mij helpen!’

Welgelukzalig bent u! U hebt het goed, die daarop “amen” zegt. Die instemt met deze uitspraak; er mee instemt uit ondervinding. Want waarlijk, bij de liefde van de hemelse Salomo, bij Zijn liefkozingen is niets te vergelijken! Daarom is de Apostel Paulus daarvan ook zó vervuld, en kan er niet van zwijgen in al zijn Zendbrieven. Daarom wierp hij ook alles weg voor deze liefde. Daarom zingt ook de Gemeente: “Ik zal U hartelijk liefhebben, Heere, mijn Sterkte!”

Zijne liefkozingen zijn deze: dat Hij aan Zijn gemeente Zijn genade schenkt, al Zijn goedheid voorbij haar aangezicht laat gaan (Exod. 33 vers 19); haar de Naam van de Vader en Zijn Jezusnaam openbaart; dat Hij haar troost, haar geneest van alle haar krankheden, reinigt van al haar onreinheid. Dat Hij haar leven uit de dood laat toekomen; op aangrijpende wijze tot haar van vrede spreekt; geduld heeft met haar zwakheden; haar Zijn verworven gerechtigheid en heiligheid deelachtig maakt, en haar het recht schenkt op de erfenis van het eeuwig leven met Hem; dat Hij ook alle vrees, versaaagdheid en verschrikking bij haar verdrijft, haar opheft uit het slijk; haar, die zich in de slavernij van de zonden bevond, tot een vrijgeborene maakt, tot een koningin; haar die gevangen en verstrikt lag in de angsten van de hel, tot een moeder van zeven zonen, haar die onvruchtbaar, eenzaam en door alle verstoten was.

De ware Gemeente bestaat enkel uit kleinen. De wijn doodt de kleinen, maar bij deze dingen leven zij, en in deze is het leven van hun geest, zodat bij hen voortdurend in vervulling treedt, wat de Heere beloofd heeft: “Als een, die zijn moeder troost, zo zal Ik u troosten” (Jesaja 66: 13). En: “Is niet Efraïm Mij een dierbare zoon? Is hij Mij niet een troetelkind? Want sinds Ik tegen hem gesproken heb, denk Ik nog ernstig aan hem; daarom rommelt Mijn ingewand over hem. Ik zal Mij van Zijn zeker ontfermen, spreekt de Heere” (Jer. 31 vers 20). En opnieuw: “Ik zal hen reinigen van al hun ongerechtigheid, met welke zij tegen Mij gezondigd hebben. En Ik zal vergeven al hun ongerechtigheden, niet de welke zij tegen Mij gezondigd, en met welke zij tegen Mij overtreden hebben.” (Jer. 33 vers 8.)

Intussen moeten wij al deze dingen naar de gezonde leer en de regel des geloofs verstaan, opdat wij ons daarvan geen verkeerde mystieke voorstelling maken, noch ons zo’n Gemeente voorstellen, die, van alle schepselen afgekeerd, in innerlijke beschouwing verdiept en in zichzelf gekeerd, zich, zoals men zegt, verliest in de Heere; en op deze wijze met Zijn liefde vervuld wordt. Datgene toch, waarin men daarbij meent op te gaan, is het eigen lieve IK, hetwelk men voor de Heere aanziet.

Naar de regel des geloofs echter staat de zaak zó, dat men arm en ellendig is, te midden van dood, angst en tegenspoed, neergedrukt door allerlei aanvechting, en toch zo graag de zege zou behalen op alle tegenstand; dat men met een angstig en bekommerd hart de Heere zoekt in het Woord, en bij het zoeken in het Woord, levend

gemaakt wordt door de Geest van de Heere, en alsdan deze troost ontvangt, dat men de waarheid en genade van de Heere Jezus in waarachtig geloof ondervindt. Zodat men getroost zijn weg vervolgt, en door het zuivere Woord en de Geest van de Heere Zijn nabijheid en de macht van Zijn liefde in zó'n ruime mate gevoelt in het binnenste en in de hele mens, dat de verbrijzelde beenderen zich daarover verheugen.

Voorwaar, het ware geestelijke leven is geen rekenvoorstel, het bestaat ook niet in sluitreden van het verstand of in wiskunstige zekerheid. Het wordt integendeel voortdurend fel bestreden, en de duivel houdt niet op, dit leven neer te drukken. Hij zoekt ons het geloof te ontroven en ons uit de goede sterkte te werpen. Maar de ware kinderen Gods kunnen de strijd niet gewonnen geven; zij moeten "er door!" Zij moeten overwonnen hebben. Daarom moet het aangezicht van de Heere met hen ook trekken, en de Heere hun altijd weer opnieuw zijn goedertierenheid, genade en liefde bezegelen. Daarom juist zingen zij dit lied.

Er is een wandel naar vlees, en daarbij wordt van de omgang met de Heere hoog opgegeven, maar deze omgang bestaat enkel in de verbeelding. Er is ook een wandel naar Geest, en daarbij is de omgang met de Heere een omgang naar de Geest des geloofs, van de genade en der gebeden; een omgang, die niet in gevoel bestaat, maar wezenlijk en gezond is. En die zich naar buiten openbaart in het dagelijks leven. Die plaats heeft in geloof en niet in aanschouwen. Het is een omgang van de verborgen mens des harten met Hem, Die alleen ons erdoor kan helpen, zonder Wie wij geen stap voorwaarts kunnen door dit Mesech, door het duistere dal van de zonde en des doods. Wie uit God geboren is, die wil, die moet doorbreken. Hij moet vrucht gedragen hebben, hij moet de loop voleindigd, de goede strijd gestreden, het geloof behouden hebben. Daartoe is hij geboren; daarom kan hij niet anders, en wil ook niet anders.

Maar ach, voor hoe menig veer van Jabbok blijft hij liggen, en worstelt uit vrees voor een Ezau hier, voor een Ezau daar! Daarom wil hij telkens weer opnieuw van de zegen verzekerd zijn. Vandaar de belijdenis: "Uw liefkozinger" - Uw genadige nabijheid - "zijn beter dan wijn."

En ach, hoe menigmaal zucht hier het leven om licht en lucht, om een liefelijke geur van Boven. Want het leven, dat uit God is, wordt niet slechts éénmaal met verstikking bedreigd. Hierbeneden toch woedt in ons en om ons heen de pestilentie van de duivel, van de dood en van de zonde. Deze pestilentie besluipt de mens in een oogwenk, en voordat hij het zelf weet, is hij door een van haar pijlen getroffen en verwond. Ach, hoe dikwijls wordt hij dan als het ware een stank in zijn eigen neusgaten, en moet het de Herder van Zijn ziel klagen, dat hij zulke afzichtelijke, stinkende krankheden heeft! Wat geeft dan leven aan de ziel; zodat zij niet wegwijnt, daar zij immers alleen uit de zuivere lucht van de heiligheid en reinheid, zoals die Gode welbehaaglijk is, leven en vrijelijk ademen kan?

Dit geeft ons dan leven, dat de hemelse Salomo ons Zijn kostelijke oliën te ruiken geeft, zoals wij hier verder horen: *uw oliën zijn goed tot reuk*. Wat zijn deze oliën anders dan de gaven van de Geest, die Hij, boven alle andere, zonder maat ontvangen heeft, die Hij voor Zijn gemeente, voor mensen verdiend, verworven heeft? Het is de Heilige Geest met al Zijn genadewerkingen en genadebedelingen, tot alle Gode welbehaaglijke wandel, voor elk lid van de Gemeente, naar zijn hem door God aangewezen plaats. Ja, het zijn de zalven en oliën van de Heere, met welke Hij overgoten werd, volgens Psalm 45 vers 8, Jesaja, 11 en 61. O, waar de geur dezer oliën heenwaait, daar waken zij op en juichen, die in de as zitten en in het stof liggen. Daar wordt de reuk van de dood, de stank van de zonden en van de duivel verdreven,

en de zieke, die de dood nabij was, richt zich op. De reuk van de pestilentie kan hem niet meer schaden, hij is verdreven.

Ja, waarlijk, deze oliën zijn goed tot reuk. Want de ellendige is daardoor van zijn ellende verlost, en het hart dat verbroken neerlag, dat ligt nu in de balsemgeur van de vrede. Waar deze geur heenwaait, daar is dadelijk een nieuwe schepping. De winter is voorbij, en het is lente geworden. Die geur doortrekt de hele mens, en herschept hem. Zij, die naar God bedroefd zijn, versieren zich, de bedroefden van geest trekken de schone klederen aan, het gewaad des lofs, hun door God geschonken. Die als verstorven neerlagen, schieten op tot eikenbomen van gerechtigheid, tot een planting van de Heere, opdat Hij verheerlijkt worde. (Jesaja 61 vers 3) Zo wordt het recht van de wet vervuld in degenen, die niet naar vlees wandelen, maar naar Geest (Rom. 8 vers 4.)

De balsemgeur van deze oliën, de troost en de verkwikking van de Heilige Geest, verheerlijkt de liefelijke en heilaanbrengende Jezusnaam in het hart van de armen en ellendigen; aan de gaven toch kent men de persoon. Wie niet voort kan, wie aan een onvruchtbare boom, ja, aan een dorre boom gelijk is, maar zich eensklaps overgezet ziet uit zijn armoede in de rijke overvloed van geestelijke en hemelse zegeningen, - wat kan hij anders, dan de Persoon roemen en verheerlijken, door Wie hij zalig gemaakt, is en in Wie hij is gezegend geworden? Dit is intussen ook het werk van de Heilige Geest, dat Hij meer en meer in de Gemeente de zoete en heilaanbrengende Jezusnaam verheerlijkt, en niet Zijn eigen Naam, zoals de Heere ook gezegd heeft: "Hij zal het uit het Mijne nemen en u verkondigen." Daarom heet Hij ook de "Trooster." Waarmee toch zou Hij een arme en ellendige troosten, anders dan met die Naam, in welke alleen verlossing is?

Daarom zegt ook de Gemeente: *Uw Naam is een olie, die uitgestort wordt.* En waarlijk, zodra de Naam Jezus wordt aangeroepen, of wel in zijn volle betekenis gevoeld wordt in de ziel, heeft men ook dadelijk genezing van alle wonden, bevindt zich op eens tot God gebracht, en heeft vrede van binnen en rondom zich. Want deze Naam is tegelijk het Wezen van de zaak en de volbrachte daad. Zodat alles, wat wij in Adam verloren en bedorven hebben, door deze Naam weer overeind gezet en hersteld is, - dat wij om dezes Naams wil een verzoend God en Vader in de hemel hebben, - dat wij in deze Naam alles van God mogen begeren, en het werkelijk verkrijgen, wat tot de eeuwige zaligheid dient en ook voor dit leven. Deze Naam is dus als een uitgestorte zalfolie, die dus niet weggesloten, maar rijkelijk uitgegoten wordt over de Gemeente, zodat zij "des Heeren" heet en in eeuwigheid des Heeren blijft; en God de Vader aangenaam is om de wil van deze Naam. In deze Naam heeft de Gemeente rijke troost in leven en in sterven, en een vaste grond van de hoop. Zo is deze Naam haar als een kristallen zee van geestelijke verlossing en hemelse weldaden, en iedere druppel daarvan is toereikend om levend te maken, te versterken, te helen en de hele mens gezond en vrolijk te maken.

Als een uitgegoten olie is deze Naam op de Gemeente gekomen in de Doop, en voortdurend wordt in elke nood, angst en benauwdheid de volle kracht van zijn liefelijke geur en van zijn heil door de gelovigen ondervonden. En omdat hij zo is uitgegoten, ja, omdat de hemelse Koning Salomo Zich als het ware evenals olie uitstort en ontledigt in Zijn Naam, daarom hebben Hem al degenen lief, in wier hart en gebaande wegen zijn; die zich alleen aan Christus vasthouden, en aan Zijn genade blijven hangen.

Deze zijn de maagden, van welke gezegd wordt: *Daarom hebben U de maagden lief.*

Want dit is de Heere als maagd lief te hebben, dat men zich niet van Hem laat afbrengen door vlees en bloed, dat men zich niet besmet met diegenen, die te week, te vreesachtig zijn, om de goede strijd te strijden, maar dat men het Lam volgt, waar het ook heen gaat. (Openb. 14 vers 4)

Dat het intussen niet zo'n lichte zaak is, bij de Heere en Zijn genade te blijven en het Lam, waar het ook heengaat, te volgen, en dat de Gemeente daarin haar onmacht diep gevoeld, maar nochtans geen andere keuze kent, veeleer gewillig is, om bij Hem en met Hem onder alles te volharden, dat blijkt ons uit deze bede: **Trek mij, wij zullen U nalopen!** De Gemeente zegt niet: "Trek ons", maar: "Trek mij." Ook niet: "Ik zal U nalopen", maar: "Wij zullen U nalopen." Daarmee begeert zij niet, dat enige uiterlijke kracht en geweld het lichaam zal aangedaan worden, maar dat haar hart en gemoed door de prediking van het Evangelie en de krachtige werking van de Heilige Geest daarheen geneigd worde en geneigd blijven moge, dat zij de Heere gewillig volgen mag door onbezaaide zowel als door bezaaide landen. Dat het haar moge gaan, zoals geschreven staat: "Die de Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen, zoals de arenden; zij zullen lopen, en niet moede worden; zij zullen wandelen, en niet mat worden." De Gemeente jaagt zo daarnaar, dat zij het ook grijpen mocht, waartoe zij van Jezus gegrepen is. O, hoe machtig is dit Zijn trekken! Hoe heerlijk, hoe ongestoord gaat men voorwaarts, alle tegenstand neerwerpend, en noch ter rechter, noch ter linkerzijde afwijkend, wanneer de Geest van de Heere in de raderen komt! (Ezech. 1.) Wie zo getrokken wordt, wekt de moed van de andere op, zodat zij allen lopen; zij, die tot het eeuwige leven geroepen zijn; en graag naar huis, naar het vaderland willen.

'Verstaat u dat, lieve ziel! Begeert u ernstig met de uitverkoren Gemeente, dat Zijn Naam een heerlijk loflied worde gezongen, dat Zijn werk alleen geroemd worde, en dat u de goede loop voleindigd en de goede strijd mag gestreden hebben? Dan zal ook die bede niet achterblijven: "Trek mij, trek mij, U achterna, zo zullen wij lopen, U nalopen." En zal Hij die bede verhoren?

Voorzeker! Dat getuigt de Gemeente. Want zij heeft het ondervonden. En waarheen trekt Hij? **De Koning heeft mij gebracht in Zijn binnenkameren.** Welke Koning? Uw Koning, uw hemelse Salomo, de Koning van gerechtigheid en vrede. Onze Koning Jezus Christus, Die ons met Zijn bloed Zich ten eigendom gekocht heeft, Die ons van vijanden en opstandelingen tot Zijn gelukkige onderdanen heeft gemaakt, en ons uit louter liefde opgenomen heeft in Zijn hemels Koninkrijk. Het Rijk van de vergeving van zonden, het Rijk, waarin Hij met genade over ons en in ons heerschappij voert, en ons behoudt tegen de vijanden van ons ziel. Wanneer Hij nu begint te trekken, dan trekt Hij met macht, en door Zijn trekken lopen wij, - intussen vat Hij ons bij de hand en leidt ons naar Zijn raad, en zo brengt Hij zijn uitverkorene Gemeente in Zijn binnenkameren. Wat zijn deze zijn "binnenkameren"?

Het zijn alle liefelijke verborgenheden van Zijn Koninkrijk. Daar brengt Hij ons dan van de ene kamer in de andere. Hier zien wij zijn wonderbare geboorte, dáár Zijn lijden en sterven, in Gethsémané, op Gabbatha en op Golgotha; verder Zijn opstanding, en dan Zijn hemelvaart. Daarna komen wij in die kamer, waar wij een fontein aanschouwen, die springt tot in het eeuwige leven. Vervolgens ontsluit Hij ons de raadskabinetten, en toont ons de eeuwige Vrederaad over ons, de verborgen raad van Zijn wegen, oordelen en leidingen, de raad van Zijn genadig welbehagen over ons. Zo toont Hij ons allerlei dingen, die op zo wonderbare wijze in elkaar grijpen, dat wij Hem eindelijk bidden, dat Hij ophouden, omdat er geen geest meer in ons is.

Vooral wanneer Hij ons zijn Koninklijke zetel en de troon van Zijn eer toont, en ons belooft, ons daarop naast Zich te zetten. Wanneer Hij ons de kroon te zien geeft, die Hij voor ons gereed houdt. Wanneer Hij ons met één blik het geheel geeft te overzien, en zegt: *Volhard nog een weinig, om Mijns Naams wil, dan bent en blijft u voor eeuwig hier bij Mij!* Voorwaar, dan roepen alle gelovigen, heiligen en uitverkorenen uit: *Wij zullen ons verheugen en in U verblijden; wij zullen uw uitnemende liefde vermelden, meer dan de wijn.*

‘O, hoe versterkt U ons, om alle geestelijke vreugde en blijdschap te smaken, daar U ons dat alles toont leert van uw macht, liefde en genade! Welaan dan, wij zullen in U goedsmoeds blijven; hoe kunnen wij ook anders, daar U het ons geeft, ons in U te verheugen met een onuitsprekelijke vreugde! Wij zullen niet moede worden, Uw alles overtreffende liefde te verkondigen aan alle broeders en zusters, die zoveel smarten en verzoekingen van allerlei aard te verduren hebben. Wij zullen het hun medelen, dat ons de helft niet aangezegd was van Uw heerlijkheid, zoals wij die nu met onze ogen aanschouwen. Zó heerlijk, dat ieder van ons met vreugde een hele wereld daarvoor kan laten varen. Want alles is toch ijdelheid bij uw liefde en bij het goed, dat U voor ons hebt weggelegd.’

“Met recht heeft men U lief.” Zo vertalen wij, wat ook met: *“De oprechten hebben U lief”* vertaald wordt. Zo besluit de Gemeente, en betuigt daarmee hetzelfde als met haar dankzegging in deze woorden: “Gij zijt waardig het boek te nemen, en zijn zegelen te openen. Want Gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed, uit alle geslacht, en taal, en volk, en natie!

Uit alle geslacht? Ja. Want de bruid geeft het ons wel te verstaan, dat zij geen heilige afkomst heeft. *Ik ben zwart*, zegt zij, u dochteren van Jeruzalem. Daarmee betuigt zij, dat zij, wat haar geboorte betreft, een, heidenkind is. Doch, voegt zij er in één adem bij, *maar lieflijk*; d. w. z. toch schoon in de ogen van de Konings. Zwart zoals de zwarte tenten van Kedar, van de Kedarenen; maar liefelijk en schoon, gelijk de wonderbaar en prachtig bewerkte gordijnen of tapijten van Salomo.

‘O kinderen Gods, wil zij hiermee zeggen, in mezelf ben ik even goddeloos, even afzichtelijk als alle goddelozen. Maar door de liefde van mijn Bruidegom ben ik schoon, dat is, rechtvaardig en heilig voor Hem.’ Daarmee legt de Gemeente de goede, gezonde belijdenis af, dat zij in zichzelf verwerpelijk en verdoemelijk, lelijk en afschuwelijk is, vleselijk en verkocht onder de zonde. En opnieuw, dat zij in de heerlijkheid van haar Koning hem lief en aangenaam is, en zo met een goed geweten Hem dient, en als een gehoorzame dochter is en leeft naar Zijn wil, naar Zijn huis en rijkswetten. Daarmee troost de Gemeente alle gelovigen, en een ieder gelovige in het bijzonder, die allen ook zwart zijn door de verdrukkingen, zowel als door de ergernissen en zonden.

Want de duivel houdt niet op, de heerlijkheid van de Gemeente te verdonkeren en haar als het ware in het nachtelijk duister te hullen, haar ook allerlei kwaad aan te wrijven, en haar voor Gods rechterstoel zwart te maken, zodat de Gemeente deswege van schrik neervalt. Maar niettemin grijpt zij het “nochtans” des geloofs aan, en betuigt, tot troost van alle aangevochtenen, die zij “dochteren van Jeruzalem” noemt, dat zij echter schoon is. Dat gelooft zij, en daarop beroemt zij zich. Want de Koning heeft het haar gezegd.

Zo zien wij, dat achter al deze liefelijke tonen van het lied niets dan kruis, nood, lijden, verdrukking, angst, vervolging, verwerping en bestrijding van duivel, dood en zonden verborgen zijn. En dat alleen hen, die bij het geloof volharden en wie de moed

anders ontzinken zou, wordt dit lied door de Heilige Geest voorgezongen, opdat zij ook instemmen en door het zingen hun lijden, de smarten, de bittere tranen en angsten vergeten. Dan worden zij goedsmoeds, daar zij aan de hand van de eeuwige Geest en getrouwe Trooster ingeleid worden in het Woord van belofte en door het Woord met *hun hart* de hemel worden binnengeleid. Zó worden hemel en aarde voor hen tot één, en krijgen zij de Koning alleen in Zijn liefde, genade en toegenegenheid te zien, en bidden God de Vader om de openbaring van Zijn Zoon.

Daarop ondervinden zij van stonden aan Zijn liefde, werpen de wereld weg, worden vervuld met de hoop der heerlijkheid en vol van de Geest des levens. Zij ondervinden de genezende kracht van de Naam Jezus. En zien zich aan Zijn hand ingeleid in de binnenkamers van deze Koning, zodat zij zich daarover eeuwig verblijden. En al zijn zij ook zwart, wat zij wel willen weten en erkennen, zij laten zich echter de mond niet stoppen, maar betuigen luide, dat hun Koning hen *goed en schoon* geheten heeft.

Dat is een ware Pinkstervreugde, waar de Heilige Geest alzó de Heere Jezus verheerlijkt!

En u lijdenden, en u aangevochtenen, zingt de Heere dit lied, en doet zo de treurigheid van u weg. Want bij zo'n lied drinkt men, en maakt van deze liefde een gedruis als de wijn, en wordt men vervuld zoals het bekken, zoals de hoeken van het altaar (Zach. 9: 15.)

Wie echter de Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij een vervloeking! Maranatha! De Heere komt! Amen.

Nazang: Psalm 149 vers 1, 2.

*Looft, looft de Heer', Wien, onbedwongen,
Een nieuw gezang zij toegezongen,
In het midden van Zijn gunstelingen,
Die Hem ter ere zingen!
Dat Israël, met blijden klank,
Zijn milden Schepper loov' en dank'!
Dat Sions kroost, met lofgejuich,
Zich voor zijn' Koning buig!*

*Laat d'ijverige tempelreien
Op fluiten 's Hoogsten Naam verbreiden;
Hun Psalmgezangen vrolijk paren
Met trommelen en snaren,
Nu God met lust Zijn ogen slaat
Op Jakobs uitverkoren zaad;
Zachtmoedigen Zijn gunst betoont,
En hen met heil bekroont!*

11. LEERREDE OVER MATTHEUS 26: 59-55

Gehouden 19 maart 1871

GEZONGEN:

Psalm Psalm 69: 6, 7.

*Ruk door Uw macht mij uit het slijk, behoed.
En laat mij niet verzinken in de waat'ren;
Maar red mij uit de handen mijner haat'ren,
Uit deze kolk en diepen watervloed.
Och, laat de stroom mij over 't hoofd niet gaan;
Maar dat uw arm 't geweld der diepte stuite.
Dat toch de put niet werde toegedaan,
Noch over mij zijn mond voor eeuwig sluite.*

*Hoor mij, o Heer, Uw goedertierenheid
Is goed; zie mij dan aan met gunstig ogen.
Hoe teer, hoe groot is mij Uw mededongen!
Verhoor Uw knecht, die hete tranen schreit.
Verberg voor hem Uw aangezicht toch niet;
Want ik bezwijk door angst en tegenheden.
Ai haast u mij ter hulp in mijn verdriet.
De nood klimt hoog; verhoor mijn smeekgebeden.*

Mijn geliefden.

Laten wij met elkander opslaan Matthéüs 26: 59-66: **“En de overpriesters, en de ouderlingen, en de gehele grote Raad zochten valse getuigenis tegen Jezus, opdat zij Hem doden mochten; en vonden niet. En hoewel er vele valse getuigen toegekomen waren, zo vonden zij toch niet. Maar ten laatste kwamen twee valse getuigen, en zeiden: Deze heeft gezegd: Ik kan den tempel Gods afbreken, en in drie dagen denzelven bouwen.”** Dit zei de ene getuige; de andere zei echter naar Markus 14: 53: **“Wij hebben Hem horen zeggen: Ik zal deze tempel, die met handen gemaakt is, afbreken, en in drie dagen een anderen, zonder handen gemaakt, bouwen.”** Maar hun getuigenis kwam toch niet overeen. In Matthéüs lezen wij verder in vers 62: **“En de hogepriester, opstaande, zeide tot Hem: Antwoordt Gij niets? Wat getuigen dezen tegen U? Doch Jezus zweeg stil. En de hogepriester, antwoordende, zeide tot Hem: Antwoordt Gij niets? Wat getuigen deze tegen U? Doch Jezus zweeg stil. En de hogepriester, antwoordende, zeide tot hem: Ik bezweer U bij den levenden God, dat Gij ons zegt, of Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods? Jezus zeide tot hem: gij hebt het gezegd. Doch ik zeg ulieden: van nu aan zult gij zien de Zoon des mensen, zittende ter rechterhand der kracht Gods, en komende op de wolken des hemels.”**

Houden wij ons eerst een weinig bezig met het eerst gedeelte van onze tekst. Wij hebben hier eerst de hogepriester, de oudsten, schriftgeleerden en Farizeeën, de ganse

grote Raad, 75¹³ van de eerbaarste mannen in Israël. Deze vergaderen samen, en wat zoeken zij? Zij zoeken valse getuigenis. Waarom? Omdat zij samen gekomen zijn, niet om te richten, maar om te moorden. Zij zoeken valse getuigenis om Jezus te kunnen doden. Zij brengen dus verscheidene valse getuigen voor/ Dde een zegt dit, de ander dat; maar zij vinden daarin geen duidelijke grond, om daarop Jezus doodschuldig te verklaren. De getuigenissen waren niet eenparig. Nadat zij vele getuigen gehoord hadden, stonden er twee op, die verdraaiden zekere woorden van de Heere Jezus, die Hij eenmaal had gesproken, naar Joh. 2: 18: “De Joden antwoordden dan en zeiden: Wat teken toont Gij ons, dat Gij deze dingen doet? Jezus antwoordde en zeide tot hen: Breekt deze tempel af, en in drie dagen zal ik dezelve oprichten” Hij sprak daar van de tempel Zijns lichaams. Dat werd nu door de valse getuigen verdraaid. De een zei, dat Jezus gezegd had: *Ik kan de tempel Gods afbreken*. Dat had de Heere echter niet gezegd. Hij had gezegd: *Breekt deze tempel af*. Hij heeft het zó gezegd, dat zij de tempel zouden afbreken, de tempel Zijns lichaams namelijk. De andere sprak van de tempel, die met handen gemaakt is. Jezus van een anderen, die niet met handen eernaakt is. Dat kwam evenwel niet overeen. Terwijl de valse getuigen hun getuigenissen voortbrachten zweeg de waarachtige Hogepriester stil. Niet een enkel woordje komt er van Zijn lippen. Bijvoorbeeld, niet eens om te zeggen: ‘Dat heb ik niet gezegd, ik heb dit en dat gezegd.’ Hij zwijgt. Het werd letterlijk vervuld wat onze Heere in Psalm 27 vers 12 uitsprak: “Geef mij niet over in de begeerte mijner tegenpartijders; want valse, getuigen zijn tegen mij opgestaan, mitsgaders, die wrevel uitblaast.” De Heere wilde niet antwoorden om te tonen, hoe vals de getuigenissen waren. Hij zwijgt om de innerlijke goddeloosheid van de ganse hoge Raad aan de dag te brengen. Want de Heere heeft twee dingen gedaan, - die vinden wij door de gehele Schrift - de innerlijke goddeloosheid heeft Hij aan de dag doen komen, opdat dan ook voor degenen, die zich bekeren, aan de dag kome, wat genade Gods is. Waar het verstand een ieder weldenkend mens zegt: *dat houdt geen steek*, zal daar een wijze bij zulk aanklagen ook maar een schrede doen, om zulke goddeloosheid en valsheid te weerstaan? Ik geloof neen!

Nu weet de hogepriester niet, hoe Hij de zaak verder zal aanvangen. Hij neemt dan de Jezus Christus in een eed, nadat hij eerst gezegd heeft: “Antwoordt Gij niet? Wat getuigen deze tegen U?” De hogepriester zou graag gehad hebben, dat er vreselijke twist was ontstaan, dat de Heere Jezus Zich daarbij dan gemeen had aangesteld, en zo alle innerlijke kracht zou verloren hebben, om te blijven slaan. Daarom neemt hij de Heere in een eed, bezweert Hem bij de levende God, dat Hij zeggen zal, *of Hij is de Christus, de Zoon des levenden Gods*.

Hoe komt Kájafas daaraan? Dat heeft Kájafas uit de schrift samengetrokken met hetgeen hij van Christus Zelf gehoord had, maar niet had willen geloven. Toch komt de waarheid van zijn lippen. Daarom antwoordt de Heere Jezus niet: “Ik ben het,” maar “gij hebt het gezegd.” U hebt het zelf gezegd, u behoeft mij daarover niet in een eed te nemen.

Nu geeft de Heere Jezus hierop aan Kájafas en de ganse raad deze waarschuwing: “Van nu aan zult gij zien de Zoon des mensen, zittende ter rechterhand van de kracht Gods, en komende op de wolken des hemels.” Nu moest de Heere Jezus antwoorden, hier kon en mocht Hij niet zwijgen, omdat Hij daar in onze persoon stond. Toen die valse getuigenissen over Hem heengingen, zweeg Hij. Maar nu Hij in de eed genomen wordt met de woorden: *zijt Gij Gods Zoon?* nu moest Hij het getuigenis afleggen, ter wille van de Zijnen, die de Vader Hem gegeven heeft, en die bouwden en vertrouwen

¹³ Het Sanhedrin bestond uit 70 mannen en 1 voorzitter, de hogepriester

op het Woord van Christus.

De hogepriester toont zich over dit antwoord geheel ontzet. Hij verscheurde, - wat hij bij deze gelegenheid niet doen mocht, - zijn klederen en vraagt aan de 75 leden van de hoge Raad: 'Wat hebben wij nog getuigenis nodig? Ziet, nu hebt u Zijn Godslastering gehoord, want Hij zegt, dat Hij de Christus, de Zoon van Gods is; dat zegt deze man! Wat dunkt ulieden?' Daarop hebben allen Hem ter dood veroordeeld, geheel zoals de Heere Jezus van tevoren gezegd had.

Ik zei zo-even, dat de Heere Jezus, toen de valse getuigenissen over Hem heengingen, daar stond in onze persoon. Als God de Alwetende, als Zijn heilige engelen, als de mensen met wie wij geleefd hebben en nog leven, als ons geweten ons voorhoudt, wat wij door ons gehele leven hebben gedaan en wat wij zijn; en als eindelijk de wet en de duivel van ons het getuigenis afleggen moeten, - wat zal dat dan een verschrikkelijk getuigenis zijn! Er blijft dan niets goeds aan ons, maar het is louter onbruikbaarheid, onbekwaamheid en goddeloosheid. Op al deze getuigen moeten wij zwijgen en verstommen; want wij kunnen wel alles weghuichelen en loochenen, zolang de heilige Geest niet komt met de wet en ons doet inzien dat wij verloren zijn.

Wanneer echter deze Geest komt, dan is dit de eerste stap tot bekering, dat Hij de verlorenheid ontdekt. En dan moeten wij allen oud en jong bekennen, dat wij tegen al Gods geboden gezondigd en geen derzelve gehouden hebben. Daar echter gevoelt men zich dan gewis verloren. Dat is de eerste stap ten leven, ter bekering. Daar moeten wij zwijgen, en kunnen ons niet meer verdedigen, want wij hebben werkelijk al de geboden overtreden. En als ouders, bloedverwanten, lieve vrienden ook al een goed getuigenis van ons willen afleggen, dan zou ons dat toch niet troosten, wij zouden het niet kunnen aannemen, maar voor God moeten bekennen: *ik ben verloren, ik heb al de geboden Gods overtreden*. Dan is het ook het geen getuigenis van de mond alleen, maar van een verbroken en verslagen hart, van een hart dat heilbegerig gemaakt is. Zolang men onbekeerd is, al brengt men dan ook alle kennis mee in de wereld, ... waar de bestraffing komt, dan komt ook dadelijk het valse getuigenis tegen de ware God en Zijn Christus, een vals getuigenis tegen de gemeente Gods en de hele waarheid en men zoekt er zich tegen staande te houden. Daaraan moge zich een ieder beproeven. Wat niet waarachtig voor God verootmoedigd is, dat rechtvaardigt zichzelf voortdurend in al zijn werken, dat kan de bestraffing niet dulden, het verschoont en verontschuldigt zich.

Is evenwel het licht van de Heilige Geest in het menselijk hart met Gods wet en gebod, dan is men een arm kind in elk opzicht. Men kan niets anders dan zichzelf verdoemen en aanklagen, en moet zwijgen tegen alle beschuldiging. Wat men vroeger niet als zonde heeft aangezien, dat wordt iemand alles tot zonde en schuld. Ik wil slechts één ding aanvoeren, aangaande het valse getuigenis, en kom daarbij op het maatschappelijk leven - wat vinden wij daar? Komt men daar samen om God te loven en te verheerlijken? Om met elkaar van Gods wegen te spreken? Om de predicatie te herhalen? Of brengt men niet spoedig de een of andere van onze naasten op het tapijt, om hem de kritiek te doen ondergaan?

Daar komt dan echter het negende gebod: "Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naasten." Dat legt nu vraag 112 van de Catechismus zo uit: *'Dat ik tegen niemand valse getuigenis geve, niemands woorden verkere geen achterklapper of lasteraar zij; niemand lichtelijk en onverhoord oordele of helpe verdoemen; maar allerlei liegen en bedriegen, als eigen werken des duivels, vermijde, tenzij ik de zwaren toorn Gods op mij laden wil. Insgelijks, dat ik in het gericht en alle andere handelingen de waarheid liefhebbe, oprecht spreke en bekenne; ook mijns naasten eer en goed gerucht naar mijn vermogen, voorsta en bevordere.'*

Een ieder stele nu de hand in de boezem, en vrage zichzelf af: 'Leef ik daarnaar? Is mijn verkeer met de mensen overeenkomstig hetgeen ik daar beleden en geleerd heb? Of is mijn omgang met de mensen vol van valse getuigenis? Hoe staat het ook met de gedachten in mijn hart? Denk ik niet aan mijzelf en mijn eer, maar aan die van mijn naasten, of ben ik bij de minste aanleiding vol achterdocht? Zie ik op mijzelf en zet ik mij op de hoge stoel en verdoem de naasten?'

Mijn geliefden! Dit gebod alleen maakt ons allen schuldig voor God, maar wij nemen dat niet zo op. De overtreding van het 5^e en 6^e en vooral van het 7de gebod, ja die heeft iets in, maar de overtreding van het 9de gebod nemen wij gewoonlijk niet als zodanig op. Nu hebben wij zo-even echter gehoord, dat wij allen de toorn Gods verdiend hebben en verdienen met de overtreding van het 9e gebod.

Laten wij dan de toevlucht nemen tot onze barmhartige Hogepriester! Tegen Hem traden ook valse getuigen op en Hij zweeg, omdat wij op duizend vragen niet één kunnen antwoorden, namelijk ten opzichte van het getuigenis geven.

De Heere Jezus heeft het in Zijn genade verworven, dat de oprechte bij de beschuldiging van de wet Gods, de hand op de mond legge en bekenne: *ik heb gezondigd*.

Dat hij vervolgens in ootmoed tot zichzelf inkere tegenover de mensen die hem met beschuldiging overladen, en bedenke: heb ik het in dit stuk niet verdiend, dan toch in een ander.

Ten derde, dat hij kracht en sterkte heeft tegenover de leugen en laster, om niet zichzelf te wreken, maar de Heere Jezus na te volgen, te zwijgen en het God de Heere in handen te geven, opdat Hij het aan het licht brenge. Want de leugenaar moet een goed geheugen hebben, ook weet de leugen zeer goed, dat hij leugen is, zoals de waarheid het weet, dat zij waarheid is. En als dan de waarheid aan de dag komt en de leugen verdrijft, dan wordt de waarheid des te vrolijker begroet.

Bedenken wij verder, dat de hogepriester van het oude verbond, eensdeels een beeld was van onze Hogepriester, de Heere Jezus Christus. Maar aan de andere zijde was Hij met zijn priesterschaar de slachter van alle offers, want hij moest die doden en het bloed ervan vergieten. Wat is hier nu aan het licht gekomen? Daar de hogepriester, die aan het hoofd staat van de menselijke maatschappij en van de hoge Raad, waarin alle menselijke wijsheid verenigd is, de Heere Jezus Christus ter dood veroordeeld heeft, zo is het uitgekomen, dat wij allen, zoals wij zijn, moordenaars zijn, van God en onze Heiland. En dat wij uit onszelf het niet kunnen dulden, dat Christus het alleen zou zijn met Zijn offer; dat Hij alleen het eigenlijke kind Gods zou zijn. De mens moet ook wat gelden met zijn werk, dat hij door leugen en bedrog voor waarheid en een goed werk uitgeeft. Het is iets bijzonders, om waar te nemen: bestraf een mens, - vooral wanneer hij hoog staat en veel kennis der waarheid heeft, - daarover dat hij het recht én de gerechtigheid niet doet, en dadelijk komen er moordgedachten in het hart op. Ieder denke aan zichzelf, voor zoveel hij vroeger een zekere vroomheid heeft gehad; en een oprechte houdt het hem voor en zegt: u deugt niet, u hebt valse munt, dadelijk stijgen de moordgedachten op: 'de oprechte moet tot zwijgen gebracht worden, moet gedood worden, hij is een godslasteraar, want hij lastert mijn goede weg.'

Zo staat het met de mens. Wat zeg ik? Dat alle mensen godslasteraars en moordenaars van God en Christus zijn. Er behoort licht en genade van de Heilige Geest toe om het van zichzelf te bekennen: met al mijn gedachten en werken kan ik niet anders dan mijn Heere Jezus Christus vermoorden en mijn eigen heil en zaligheid van mij stoten. Dat is verschrikkelijk!

Nu is God evenwel de eerste en verkiest zich uit zulk een hoop vreselijke moordenaars

enigen uit. Die moeten begenadigd worden, die wil Hij de vreselijke hartstocht tegen Zijn Genade ontnemen. Hij wil hen te sterk worden met Zijn liefde, zodat zij Hem tevoet vallen en bekennen: 'Mijn God en Christus, ik heb U willen doden, daar ik mijn trouwe naaste die met U tot mij kwam, zolang heb tegengestaan en met mijn scherpe woorden als met nagelen doorboord heb!' Maar toch zult u een kind Gods worden; dat heeft God van eeuwigheid zo gewild. Nu staat u daar echter voor de rechterstoel.

Denk nog eens aan uw overredingen van het 9^e gebod. U staat daar als een verfoeilijk wezen, zodat ge uzelf zou willen uitspuwen. Daar komt nu de Satan aan met de vraag: 'Bent u een kind van God? Bent u een Christen?' Als ik *nee* zeg, dan dood ik mijn God en Christus ten anderen male! Als ik *nee* zeg, dan maak ik Christus opnieuw tot een lasteraar, dan kruisig ik Hem opnieuw.

Tegenover het gericht, de wet, tegenover het geweten, tegenover duivel en dood kan ik niet bestaan. Daar moet ik van mezelf zeggen: *u bent een hellewicht*. Maar al geef ik het verdoemende gericht ook gelijk, zo kan ik toch mijn Heere Jezus niet verloochenen, niet de liefde en genade van de Vader verloochenen. En dus moet ik dan zeggen: het helpt alles niets; ik ben toch een kind van God! Ik ben toch een Christen!

Maar bent u dan niet waard, dat alle duivelen over u heenvaren, en roepen: "Dat is godslastering; toon dat u heilig zijt, in- en uitwendig, van het hoofd tot de voeten! Hoe durft u het te zeggen? Zo iemand als u bent!"

Ik kan mijn Heere Christus niet verloochenen. Terwijl ik zeg, dat ik een Christen, dat ik een kind van God ben, zie ik alleen op Christus, zoals Hij daar stond voor de grote Raad. Hij stond daar in onze, in mijn persoon. Dat is, als een verachting, als een vloek, om onzentwil beladen met de gehele schuld, met de melaatsheid van al onze zonden. Daar moet Hem de hogepriester van de wet verdoemen. Maar Hij, de waarachtige Hogepriester houdt vol, en zo wordt dan Zijn volk gesterkt, om ook vol te houden! AMEN.

12^e leerrede over de uitstorting van de Heilige Geest¹⁴

Er geschiedde snel een geruis van de hemel als van een geweldige wind en vervulde het hele huis, waar zij zaten. En van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur en het zat op een iegelijk van hen. En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest en begonnen te spreken met andere talen, zoals de Geest hen gaf uit te spreken. Handelingen der Apostelen 2:2-4

Onze hooggelooofde Heere en Heiland Jezus Christus houdt woord en trouw; hetgeen Hij belooft, doet Hij in vervulling gaan. “Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve eeuwig, de Geest der waarheid ... Hij blijft bij u en zal in u zijn. De Trooster, de Heilige Geest, dien Mijn Vader zenden zal in Mijn Naam, die zal u alles leren en u indachtig maken alles, wat Ik u gezegd heb. Wanneer de Trooster komen zal, dien Ik u zenden zal van de Vader, de Geest der waarheid, die van de Vader uitgaat, die zal van Mij getuigen. Die zal u in alle waarheid leiden. Hij zal Mij verheerlijken, want van het Mijne zal Hij het nemen en het u verkondigen” (Joh. 14: 16, 17, 26; 15: 26; 16: 13, 14).

“U zult de kracht van de Heilige Geest ontvangen, Die op u komen zal, en u zult Mijn getuigen zijn te Jeruzalem, en in geheel Judea en Samaria en tot aan het einde der aarde (Hand. 1: 8). Het is u goed, dat Ik heenga, want indien Ik niet heenga, zo komt de Trooster niet tot u, maar indien Ik heenga, zo zal Ik Hem tot u zenden. En als die komt, zal Hij de wereld overtuigen van zonde, van gerechtigheid, en van oordeel”, (Joh. 16: 7, 8).

Dit zijn woorden en beloften van onze Heere, die Hij getrouw heeft vervuld aan Zijn discipelen en tot op de dag van heden blijft vervullen, en ook verder zal vervullen aan allen, die door het woord van de discipelen in Hem geloven.

Het is zó gekomen als Hij heeft gezegd. Tien dagen nadat Hij glorierijk is opgevaren door de hemelen heen ter rechterhand des Vaders, op de vijftigste dag na Zijn opstanding, werd Hij uitgestort, de Geest uit de hoogte, uitgestort over de discipelen des Heeren, uitgestort over allen, die hun woord graag aannamen.

Was het het raadsbesluit van het welbehagen Gods in mensen (Luk. 2: 14), dat Zijn eniggeboren Zoon, die in Zijn schoot lag, de natuur van het menselijk geslacht zou aannemen om daarna het geweld van duivel en zonde, waarin deze natuur gevangen lag, in Hem te laten uitwoeden en te verbreken, alsook de toorn weg te nemen, doordat Christus onze zonden in Zijn lichaam heeft gedragen op het hout des kruises, - zo was het verder ook het raadsbesluit, dat de natuur van het menselijk geslacht in Christus zou worden gezet hoog boven alle hemelen en in Christus worden vervuld met al het welbehagen Gods. Het leven en de waarheid, de gerechtigheid-voor-God en de kracht, die Christus voor de natuur van het menselijk geslacht heeft verworven, moest in deze (op zichzelf in zonden dode natuur van het menselijk geslacht) worden tot stand gebracht, opdat zij reeds met het oog op haar wandel hierbeneden door herschepping en wedergeboorte ook werkelijk de Goddelijke natuur deelachtig zou zijn; zoals zij ook in Christus in deze Goddelijke natuur was opgenomen. Om dit wonder der herschepping én heiliging tot stand te brengen, ontving Christus van de Vader de

¹⁴ Uit: “Der Evangelische Sonntagsbote” onder redactie van Prof. Dr. Ed. Böhl, van 4 juni 1865, vertaald door Ds. D. van Heyst. Opgenomen in: Hermann Friedrich Kohlbrugge; *zijn leven, zijn prediking, zijn geschriften*. 1976, J.N. Voorhoeve, Den Haag. De aangehaalde teksten zijn weergegeven naar de door Dr. Kohlbrugge gebruikte vertaling van Luther.

belofte van de Heilige Geest.

Toen Christus bij Zijn hemelvaart, hoger dan alle hemelen geworden (Hebr. 7: 26), vóór de Vader verscheen met Zijn bloed, met heel Zijn heilverdienste, bad Hij om de Geest. En de Geest kwam van de Vader op Christus' gebed. De Geest des levens kwam om levend te maken, de Geest der heiliging kwam om hetgeen in zichzelf dood, in zichzelf onheilig was, te heiligen. Hij kwam op de dag, die God in de Wet tevoren had laten verkondigen en afbeelden (Lev. 23: 15 v.v.), n.l. op de dag van het Israëlietische oogstfeest.

En zo was de eerste Christelijke Pinksterdag het begin van de oogst van het zaad, dat de grote Zaaier, die bij het uitstrooien op- en afgegaan was, op de aarde had gezaaid.

Laten wij nu de woorden nagaan, waarmee de heilige evangelist Lukas in de Handelingen der Apostelen het ons meedeelt: hoe namelijk, de Geest kwam, en hoe Hij de maaiers bekwaam en blij maakte om rijke garven te dragen in de schuur van de hemel.

Toen de vijftigste dag was aangebroken, de dag van de tarweoogst, de dag, waarop het openbaar zou worden, welke vrucht het Tarwegraan Christus, nadat het in de aarde gevallen en gestorven was, had opgeleverd, bevonden alle discipelen des Heeren, waarschijnlijk honderd en twintig in getal, zich eendrachtig bij elkander. Daar werd wellicht de 133ste Psalm gehoord: "Zie, hoe goed en liefelijk is het, dat broeders eendrachtig bij elkander wonen". Daar zal het toegegaan zijn, als weleer volgens II Kronieken 5: 13: "en het was, alsof er slechts één was, die trompette en zong, als hoorde men één stem om de Heere te loven en te danken. En toen de stem der trompetten zich verhief tegelijk met de cimbalen en andere speeltuigen, en men de Heere loofde, dat Hij goedertieren is, en dat Zijn barmhartigheid eeuwig duurt, toen werd het huis des Heeren vervuld met een wolk", de heerlijkheid des Heeren vervulde het huis Gods.

Aldus lezen wij verder bij Lukas: *Er geschiedde snel een geruis van de hemel als van een geweldige wind en vervulde het hele huis, waar zij zaten.*

De discipelen hadden de belofte van God verbeid met bidden en smeken (Hand. 1: 14); ook hadden zij grote behoefte gehad aan vertroosting. Nu was het de tijd en het uur van de liefde des Geestes. De sluizen der eeuwige barmhartigheid openen zich. Snel is de liefde om te helpen en te vertroosten, snel als de hinde bij het morgenrood om haar jongen te verkwikken. Snel nadert het gemis van de Geest, alsof Hij een onstuimig gedreven wind is. O, hoe snel is de Geest, als het bevel komt: "Wind, kom herwaarts uit de vier windstreken en blaas deze doden aan, opdat zij weer levend worden" (Ezechiël 37: 9). Hoe vurig is toch Gods barmhartigheid! Het gemis kwam van de hemel, van de troon der genade, en als een waterval van een machtige stroom daalde de verhoring van de bede neer: "Sta op, Noordenwind, en kom, Zuidenwind, en waai door mijn hof, dat zijn specerijen droppelen" (Hooglied 4: 16). Het geruis vervulde het hele huis, waar zij zaten. Zo was dan de tegenwoordigheid van de Geest voor allen en Hij openbaarde Zich met Zijn genadewerking aan allen, die rustig op God wachtten.

En men zag aan hen *gedeelde tongen als van vuur*. Men zag aan hen dubbele vlammen, vlammen der genade van Christus, vlammen der liefde Gods, duizenden tongen aan hen, die nu eens de genade, dan weer de liefde deden uitkomen, om die beiden aan de mensen te verkondigen, Ze zagen er uit als vuur, dat zich nu aan dezen,

dan aan genen zal vasthechten, en dan weer anderen zal ontsteken in een gloed van hemelse liefde. En het zette zich op ieder van hen. Hier zien wij de eerstelingen van de vervulling van de 132ste Psalm, vers 13,14: “De Heere heeft Sion verkoren, en heeft lust aldaar te wonen. Dit is Mijn rust eeuwig, hier wil Ik wonen, want dit behaagt Mij”.

Van het ogenblik af aan, dat de Duif des hemels Zich heeft neergezet op de 120 getuigen, worden den Heere kinderen geboren, als dauw uit het morgenrood.

En zij werden allen vol van de Heiligen Geest. Vol van de Heilige Geest, vol van deze Trooster, er bleef geen ruimte over voor bedroefden van geest, geen ruimte voor vleselijk gezind-zijn, geen ruimte voor de bedenking: de mensen liggen verzonken in de afgrond der zonde, hoe kunnen zij eruit verlost worden? Het veld ligt vol doodsbeenderen, hoe kunnen deze weer levend worden? Allen werden vol, wat zij vroeger ook ooit geweest waren, en hoe onbekwaam zij ook in zichzelf waren.

En begonnen te prediken. De Heilige Geest doet het door de prediking. Ezech. 37: 7: “En ik profeteerde, zoals mij bevolen was, en zie, toen ruiste het, als ik profeteerde, en zie, het roerde zich”. Wat predikten zij?

Wij vernemen het allen heel gauw. Zij begonnen, en sedert die tijd is het *prediken van het goede, het verkondigen van heil* (Jesaja, 52: 7) in weerwil van de ondank en vervolging der wereld niet tot zwijgen gebracht kunnen worden. Niets verlamde deze kracht Gods tot zaligheid.

Zij begonnen te prediken **met andere tongen**, dat is: met andere talen, niet met de Aramese alleen, niet slechts met de Griekse, maar met alle talen van de toenmaals bekende wereld.

Zó neerbuigend is de Geest, zó almachtig is Hij in genade. Wat de volkeren en natiën tot een tweede natuur is geworden, hun talen, dat láát Hij hun. Maar o, hoe snel is de Geest der wijsheid en der waarheid, hoe snel leert men, wat onderwezen wordt, wanneer de Geest de Leraar is! Dan is er geen uitleg nodig om te verstaan wat men hoort, geen ervaring om zich over de weldaad der genade te verblijden, geen lang studeren om deze mede te delen. Doordat de Geest der wijsheid en des verstands blaast, waarheen Hij wil (Joh. 3: 8), en tot stand brengt en bewerkt hetgeen Hij wil, worden ook de talen, die de volkeren eigen zijn, het gemeenschappelijk goed der Kerk.

In andere talen, naardat de Geest hun gaf uit te spreken. Zo ging het dan, zoals het behoorde. De discipelen hadden het dus volstrekt niet in hun macht. De woorden zelf, de wijze, waarop, en de toon, waarmee, gaf hun de Geest. Slechts zó kon er leven komen in de dode menigte, dat zij geloofde en leefde. Zo kwam dus de Geest, zo maakte Hij de arbeiders blij en bekwaam op de Pinksterdag. De zee van het zaad gaat op en neer. Uit allerlei volkeren onder de blauwe hemel zijn er eerstelingen, door wie het zaad zal worden megedragen en uitgestrooid, zover de wereld is.

Alle volkeren, die toentertijd op de voorgrond traden, zijn op het feest te Jeruzalem vertegenwoordigd. Zij worden aangegrepen door het gemis, de Godvruchtige feestvierenden, die echter in het duister rondtasten. Doet het u aangenaam aan, o mens, wanneer de Goddelijke liefde komt om uw hart voor zich te veroveren? Wat kunt u anders, dan u ontzetten, u verwonderen? Hij roept u, volkeren! Komt tot het licht. Wat hoort ieder in zijn taal uit de mond van alle dezen, die toch slechts ongeleerde Galliërs waren? Hij hoort de grote daden Gods spreken (Hand 2: 11).

Wat wordt hier gepredikt, wat voor grote dingen heeft God dan gedaan? “Hoort, u

dode beenderen, u zult leven, u bent voor Gods aangezicht niet dood meer. Ons en u, dood in zonden als wij zijn, heeft God, die rijk is in barmhartigheid, met Christus levend gemaakt (u bent reeds in genade zalig voor God). Ons en u heeft Hij met Hem opgewekt, en met Hem in de hemel gezet in Christus Jezus (Ef. 2: 5). Wie gelooft, heeft het in het geloof, dat is zeer zeker waar. Zo heeft God u liefgehad, en maakt u allerarmsten rijk met de uitnemende rijkdom van Zijn genade, door Zijn goeder-tierenheid over ons in Christus Jezus”.

Ach, wat hoor ik? Genade, genade! Zo ben ik dan zonder mijn verdienste rechtvaardig voor God in Jezus. Deze heeft het alles volbracht, ons Joden en Heidenen nam Hij in Zichzelf aan, en heeft ons alzo in de hemel gezet, tot God gebracht, ons zondaren! Dat wil zeggen: zalig zijn geworden. Hoe wordt men dan dronken van de overvloedige goederen van het huis Gods! Laat nu de satan maar tussenbeide komen om uw prediking te verijdelen. Hij wordt ten spot. Iemand, die bekeerd is, om dan zijn broeders te versterken, treedt op. In dit uur wordt geen vergankelijke wijn gedronken (vgl. Hand. 2: 13). Hier is een maaltijd van zuivere wijn, van vet, van merg, van wijn, waar geen hef in is. De Heere heeft het bedeksel weggedaan, waarmee alle Heidenen bedekt zijn Hij heeft de dood verslonden eeuwig, (Jesaja, 25: 6-8).

Hoort, hoort, hoezeer is hier de zwakke een held! Hoe grijpt hij de sterken aan, hoe bruist van zijn lippen de zuivere stroom van levend water, klaar als kristal, voortkomend uit de troon van God en het Lam! Dit is het, wat God door de mond van Zijn profeten tevoren gezegd heeft: **God stort van Zijn Geest uit op alle vlees!** Dat is liefhebben! Ach, wij belijden het: wij hebben onze ware en enige Heiland miskend, onze zonden hebben Hem verraden en gedood. Zó ver kwam het met ons geslacht! - Maar Gods eeuwige liefde liet ons niet los. Hij heeft Hem weer opgewekt. Nu hebben wij in Hem de Opstanding en het Leven. In Zijn vertrouwen op God werd Hij de dood van onze dood, het leven van ons leven. God heeft Hem tot een Heere en Christus gemaakt. Zo zijn wij dan Zijn eigendom, Hij is onze beschutting en bescherming, van Hem is de zalving.

De vraag rijst overal op: **Mannen broeders, wat zullen wij doen?** (Hand. 2: 37). O, er is raad om van zonde, schuld en straf verlost en bevrijd te worden. Denkt toch goed, en niet kwaad, aangaande Hem, die bij Zichzelf zweert, dat Hij geen behagen heeft in de dood van de zondaar. Laat ieder toch denken aan hetgeen zijn doop hem zegt. Wie op de Naam van Jezus is overgeboekt, is het eigendom geworden van een ander, van Jezus, en dan gaat alles op Zijn rekening. Bezegeld is hem de vergeving der zonden. Als nu God belooft, verlangt Hij het geloof, anders niets, en de belofte gaat over van kind op kindskind, tot aan de einden der aarde.

O zalig, vrolijk Pinksteren! Oogstfeest, waarop omtrent drie duizend garven in de hemelse schuur kwamen! (vers 41). Dit was de bruiloftsdag van onze Koning.

Sinds die tijd bloeit nochtans, nochtans Zijn huwelijksverbond met de mensheid! Al gaat het sindsdien ook geruislozer toe, nog steeds bespeurt wie arm is, wie in het duister zit, wie troosteloos is, wie geen rust kan vinden, wie in de hitte versmacht, het suizen van de duivenvleugels van de Heilige Geest. Hoe verlicht, hoe vertroost, hoe verkwikt, hoe verblijdt Hij met vrede en vreugde!

Er is nog een oogst in aantocht. De maaiers worden bekwaam en blij gemaakt. Er is nog ruimte in de schuur. Nog velen uit de dode menigte van het menselijk geslacht zullen het vernemen, dat zij voor God in Christus leven, rechtvaardig en zalig, en

hoog verheven zijn boven alle geweld van wereld, duivel en zonde. “De zee bruisen en wat er in is. De aarde en wie daarop wonen. Dat de waterstromen een vrolijk geluid maken, en alle bergen vrolijk zijn voor de Heere, want Hij komt!” (Psalm 98: 7-9). Dit zegt de Geest, de Heilige Geest, en de Bruid, Zijn Kerk. En zij zeggen: “Kom”. En wie dorst heeft, die kome, en wie wil, die neme het water des levens om niet.

13e leerrede. HET ONDERWIJS EN DE TROOST VAN DE HEILIGE GEEST¹⁵

De Heilige Geest, die sedert méér dan 18 eeuwen de Gemeente van Christus van alle plaatsen hoeft getroost, kere ook heden bij ons in en moge bij ons ingekeerd zijn, opdat wij er ondervinding van hebben, *welk een verheven Trooster en Helper wij in Hem bezitten.*

Laten wij heden over deze ondervinding in alle eenvoud wat met elkander spreken. Wij kunnen weliswaar een oceaan niet leegscheppen; *daarom mogen enkele druppels voldoende zijn.*

De Geest Gods bedient Zich van de door God verordende middelen. Hij verbindt Zich met het Woord Gods en keert daarmee in onze harten in. Hij opent met het Woord het hart, komt zó binnen en is een **Licht** in het hart. En zowel het kind als de volwassene beginnen te geloven aangaande God: dat Hij goed, dat Hij vriendelijk is, en aangaande de Heere Jezus: dat Hij een goede Herder is en Zijn leven stelt voor Zijn schapen. Deze God nu en deze Jezus dient zowel het kind als de volwassene te bezitten.

Dan gebeurt het wel, dat de Heilige Geest iemand het zo-even ontstoken licht weer uitdooft. Het wordt donker - *en dan heeft Hij intussen met vlammend schrift de Wet Gods op de wanden van het hart geschreven.* In het licht van dit vlammend schrift moet nu zowel het kind als de volwassene zijn innerlijke verdorvenheid, die onmetelijk diep is, leren kennen. Dan wordt men zijn eigen duisternis gewaar. Het hart is een donkere plaats, men voelt zich zonder God en zonder leven, de zonde heeft ons in haar macht, wij gevoelen ons in de hand van de duivel, in de strikken der wereld, in de ketenen van eigen begeerte - geen enkele lichtstraal van genade, van vergeving van zonden, is voorhanden.

De Heilige Geest gaat intussen met Zijn bestraffing in het hart en geweten voort, waarbij Hij Zich bedient van het geschreven Woord, totdat Hij ons iets te zien geeft van Gods genade, van de liefde en goedgunstigheid van Jezus om Zich over zo'n zondaar te ontfermen.

Nu ontsteekt de Geest in ons verlangen naar deze genade, verlangen naar de Heere Jezus. Zo breekt in het hart de dag aan. En op deze wijze brengt Hij nu de mens God en de Heere Jezus nader, maar als een goddeloze, zó brengt Hij hem in het gericht, - en houdt de mens de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus voor. Dan gaat de morgenster op in het hart - de Geest maakt, dat de mens toegrijpt, en de Geest spreekt in het hart: "Mijn genade zal nimmer van u wijken", kortom, Hij onderwijst ons en onze kinderen, dat onze ganse zaligheid staat in de enige offerande van Christus, voor ons aan het kruis geschied.

De Heilige Geest is verder ook een **Vuur** in het hart. Zoals het vuur zijn schijnsel en de vlam haar licht geeft, zo is de Heilige Geest, als Hij ons onderwijst. Hij verlicht het gemoed, en *zoals het vuur verwarmt*, zo maakt de Geest, als Hij ons onderwijst, ook warme harten. Want als Hij ons bij het horen van het Woord het hart ontsluit, dan bewerkt de Geest, dat de mens afziet van zijn zonde en van zijn verdorvenheid, steeds

¹⁵ Uit: "Der Evangelische Sonntagsbote" onder redactie van Prof. Dr. Ed. Böhl, van 4 juni 1865, vertaald door Ds. D. van Heyst. Opgenomen in: Hermann Friedrich Kohlbrugge; *zijn leven, zijn prediking, zijn geschriften*. 1976, J.N. Voorhoeve, Den Haag. De aangehaalde teksten zijn weergegeven naar de door Dr. Kohlbrugge gebruikte vertaling van Luther.

weer ziet op de genade, die daarboven troont, en tot Christus komt als tot de enige Man, die voor ons aan de gerechtigheid Gods heeft genoeggedaan en aan de Wet haar eis gegeven, die ook alleen met zonde en duivel de strijd kan aanbinden. O, als de Geest ons leert, ons te houden aan Christus als het Begin, Middelpunt en Einde van heel de weg des heils, hoe weldadig doet het de mens altijd weer aan! Hoe gevoelden dat die twee discipelen, die naar Emmaüs gingen, toen de Heere Jezus hun de Schriften uitlegde, die van Hem getuigden! *Brandde niet*, zo zeiden zij tot elkander, *ons hart in ons, toen Hij met ons sprak op de weg en toen Hij ons de Schrift opende?* Hoe kostelijk is Zijn onderwijs! Hoe weet Hij opeens de schellen van de ogen te doen vallen! Hoe verrast Hij dikwijls met slechts een enkele spreuk, of met een woordje, zoals b.v. het woordje: *genade*, of *vrede zij u*, of het woordje: *nochtans* (Psalm 46:5), zodat men het wel ondervindt, dat Hij een Geest der genade, een Geest des geloofs, een Geest des vredes en van het kinschap is!

En hoe onvermoeid is Hij, als ons geweten ons aanklaagt, ons hart bevreesd en bezorgd is, als wij voortdurend verlegen staan en geen raad weten: zodat wij, die zo even nog weenden, en meenden, dat alles verloren was, weldra van heilige vreugde beven en jubelen!

Ook weet Hij in de harten zó gericht te houden, dat men voortdurend zichzelf moet aanklagen en veroordelen, daarentegen God alleen van harte de eer geeft en Zijn vrije ontferming prijst. Dan ontsteekt Hij echter tegelijk ook een vuur in het binnenste, dat alles verteert, wat op het altaar van Christus geworpen wordt.

Als wij nu in de aanvechting onze zonden benevens ons ongeloof, onze kleinmoedigheid en versaagdheid op het altaar van Christus werpen, dan gaat dat alles in dat vuur op, en wij bevinden ons met de opgestane en verheerlijkten Jezus alléén, alle het andere is verbrand. Onze zonden zijn daarbij zoals aan het vele water op het altaar van Christus, zodat het offer onmogelijk voor ons kan branden, totdat het vuur er van boven inslaat: *dan is alles verteerd* (1 Kon. 18:32 v.).

Zo leert de Geest ook de blinden lezen, zodat zij vol vreugde uitroepen: dat staat voor mij geschreven. De armste laat Hij zien, hoe zij nochtans rijk zijn, en zegt: *dat is alles voor u*. De doven opent Hij de oren en spreekt tot hen: *Zing, de Heere is mijn Heil, ik vrees niet*. Zo leert Hij ook de zwakken, te geloven, dat zij nochtans machtig zijn. Thomas moet geloven, of hij wil of niet, en de lamme gaat een weg van veertig dagen en nachten in de kracht des Geestes, en wie maar klaagt over zijn geestelijke dood en over zijn onbekwaamheid, dien maakt Hij levend. Zo maakt Hij blijmoedige belijders, zodat melaatsen belijden, dat en hoe zij nochtans rein zijn - en die belijdenis wordt in de hitte der aanvechting steeds vuriger, die luidt: Ik geloof, dat God, om het genoegdoen van Jezus Christus wil, alle mijn zonden, ook mijn zondige aard, waarmee ik alle mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken, maar mij uit genade de gerechtigheid van Christus schenken, opdat ik nimmermeer in het gericht Gods kome.

Zoals nu de Geest de harten verwarmt, zo maakt Hij ook *vurige bidders*. Als de Geest het hart vervult, doet Hij de verzuchtingen ten hemel opstijgen, zoals het brandend vuur zijn vlammen. Dat maakt de moedeloze sterker dan God, de diepbedroefde machtiger dan de Heere Jezus, zodat God wel moet zegenen, de Heere Jezus wel moet helpen (Matth. 15:27, 28) en zelfs een Bileam zal moeten zegenen en alle tegenspoed moeten medewerken ten goede. Dan regent het brood uit de hemel en het water komt

door de Geest uit de harde steenrots tevoorschijn; bergen storten vóór ons neer in de zee, afgronden worden opgevuld, rivieren worden in haar loop gestuit, zeeën in droog land veranderd, en waar het droog was, daar stroomt het water. Zon en maan staan stil - met een uitgedroogd ezelskinnebakken worden duizenden verslagen, van de gewisse dood krijgt men de zijnen terug en een wolf wordt in een lam herschapen.

Vernemen wij verder, *welk een liefelijke Gast Hij is voor de ziel, hoe goed Hij kan troosten.*

Hij vertroost ons met Christus en met alle beloften Gods, die zoveel als er zijn, alle Ja, en amen zijn in Christus Jezus, Gode tot lof volgens onze prediking, zoals dan ook de Heere Jezus heeft gezegd: "Hij zal het uit het Mijne nemen en het u verkondigen, want alle wat de Vader heeft is het Mijne" (Joh. 16:14, 15). Geen schepsel kan immers een mens zó vervullen en vertroosten, dat hij waarachtige en blijvende troost heeft. Dat kan alleen de Heilige Geest en dan is Hij als een verkoellende wind in de hitte der ellende. Want heeft niet elke dag zijn eigen kwaad en ieder navolger van Christus zijn bijzonder kruis? Daarmee sleept hij zich zwaarbeladen voort. Maar hoe vaak komt er dan veel van hetgeen u in de Schrift gelezen, als kind geleerd, in de prediking gehoord hebt, door de verborgen Goddelijke kracht des Geestes in uw hart: "Zijn brood wordt hem gegeven, zijn water is hem verzekerd." "Deze krankheid is niet tot de dood." "Hij geeft de moeden kracht." "Ik zal u niet verlaten, Ik zal u niet begeven." "De rechtvaardige moet veel lijden, maar de Heere helpt hem uit dat alles." "Wanneer de rechtvaardigen roepen, zo helpt hen de Heere, en redt hen uit alle hun nood." "Mijn vader en mijn moeder verlaten mij, maar de Heere neemt mij aan." "Hij is een Vader der wezen en een Rechter der weduwen." "Israël heeft nochtans God tot een troost." "Nochtans blijf ik steeds bij U." "U leidt mij naar Uw raad." "Wanneer ik slechts U heb." "Wat bedroeft u, mijn ziel, en bent zo onrustig in mij? Hoop op God, want ik zal Hem nog danken, dat Hij de hulp mijns aangezichts en mijn God is." "En nu spreekt de Heere die u geschapen heeft, o Jakob, en u gemaakt heeft, o Israël: Vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij Uw Naam geroepen, u bent de Mijne. Als u door het water gaat, zo zal Ik bij u zijn, dat de stromen u niet zullen overstelpen, en als u in het vuur gaat, zult u niet verbranden, en de vlam zal u niet verteren."

Dat is het hemelse, verborgen spreken van de Heilige Geest in het hart, de liefelijke wind, die een mens zó vertroost, dat hij achteraf belijdt: *Was Uw Woord niet mijn troost geweest, had de Heilige Geest mij in mijn zwakheid niet sterk gemaakt, dan zou ik in deze ellende en nood zijn omgekomen.*

Met dit hemelse, verborgen spreken in het hart is de Heilige Geest ook de **Helper, Trooster en Verkwikker van alle aangevochten kinderen Gods**. In de hitte der aanvechting spreekt Hij in het hart van hen, in wie Hij woont, om hen te vertroosten: "Ik zal u beproeven in de smeltkroes der ellende", of: "Aanvechting leert acht geven op het Woord." Hij is als het vuur van een goudsmid en als de zeep van de voller. Hij zal zitten en smelten en het zilver reinigen. Hij zal de kinderen van Levi reinigen en louteren als goud en zilver. Dan zullen zij de Heere spijsoffer toebrengen in gerechtigheid. Maar ulieden, die Mijn Naam vreest, zal de Zon der gerechtigheid opgaan, en heil zal onder haar vleugelen zijn, en u zult uit- en ingaan en huppelen als de mestkalveren (Mal. 3:4). O, hoe bewijst de Heilige Geest Zich als Trooster, als de zonden een mens tiranniseren en de wet der zonde, die in zijn leden is, hem gevangen neemt, en nu het hart uitgedroogd is als een scherf! Dan komt de koele wind en waait, suist, bruist ook door het behoeftig, onmachtig hart, dat bijna versmacht is, met allerlei liefelijke, vriendelijke woorden. Juist als satan wil, dat de mens vanwege zijn

verdorvenheid en zijn boze aard zou versagen, spreekt Hij in het hart: word niet moedeloos; houd in gedachtenis Jezus Christus, die van de doden is opgestaan. Zo waar als God GóD is, heeft Hij geen behagen in de dood van de zondaar, maar Hij wil, dat hij zich bekere, zich tot God wende en leve.

“Voorwaar, Hij droeg onze krankheid, en torste onze smarten. Wij dwaalden allen als schapen, elk keerde zich naar zijn eigen weg, maar de Heere wierp de zonde van ons allen op Hem.” “Juich, u onvruchtbare, u, die niet hebt gebaard, verblijd u met roem en juich, u, die niet zwanger zijt, want de eenzame heeft meer kinderen dan die een man heeft, spreekt de Heere.” “Stoot de dienstmaagd uit met haar zoon, want de zoon der dienstmaagd zal niet erven met de zoon der vrije.” “Dood, Ik zal u een gif zijn, hel, Ik zal u een pestilentie zijn.”

Zo werkt de Geest door Zijn spreken in het hart van de schuchtere mens, waarbij Hij in herinnering brengt alle wat de Heere gezegd heeft. Dit geschiedt in het bijzonder in de laatste uren van ons leven hierbeneden, in de angst voor de dood. Dan komt Hij en brengt de stervende een olijftak uit Gods Paradijs: “Onze dood is slechts een afsterving der zonden en een ingang in het eeuwige leven.” “Als de wind over de bloem gaat, is zij er niet meer. Maar de genade des Heeren duurt van eeuwigheid tot eeuwigheid over degenen die Hem vrezen.” “Wij weten, dat Christus, uit de doden opgewekt, niet meer sterft.” “Geloofd zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, die ons naar Zijn grote barmhartigheid wedergeboren heeft tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden, tot een onvergankelijke en onbevleete en onverwelkelijke erfenis, die weggelegd is in de hemel voor u, die uit Gods macht door het geloof bewaard wordt tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd, waarin gij u zult verblijden, u die nu een kleine tijd, indien het nodig is, treurig bent door menigerlei aanvechtingen.”

“Zijn wij dan kinderen, zo zijn wij ook erfgenamen, namelijk erfgenamen Gods en mede-erfgenamen van Christus, zo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook mede tot de heerlijkheid verheven worden.”

“Zo wij met God verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, toen wij nog vijanden waren, hoeveel te meer zullen wij zalig worden door Zijn leven, daar wij nu verzoend zijn.” “Werp uw vertrouwen niet weg, hetwelk een grote beloning heeft.” “Maar lijdzaamheid is u nodig, opdat u de wil Gods doet en de belofte verkrijgt.” “De rechtvaardige uit geloof zal leven.” “Wie in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven.” “Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.” “Het leven is mij Christus en het sterven is mij gewin.” “Ik heb lust om ontbonden te worden en bij Christus te zijn, hetwelk ook veel beter is.” “Doordat Christus is opgestaan, zo is uw geloof niet ijdel, zo bent u niet meer in uw zonden.” “Dit vergankelijke moet de onvergankelijkheid aantrekken, en dit sterfelijke moet de onsterfelijke aantrekken.” “Gelijk wij het beeld van de aardse gedragen hebben, alzo zullen wij ook het beeld van de hemelse dragen.” “Wij weten echter, dat, als ons aardse huis dezes tabernakels verbroken wordt, wij een gebouw hebben, door God gebouwd.” “Wij willen - overkleed worden, opdat het sterfelijke verslonden worde door het leven.” “Die ons echter daartoe bereidt, is God, die ons ook het onderpand, de Geest, gegeven heeft.” “Niemand kan Mijn schapen uit Mijns Vaders hand rukken.” “Ik ben de Opstanding en het Leven.” “De hoop beschaamt niet.” “Daartoe is Christus gestorven en opgestaan en weder levend geworden, opdat Hij over doden en levenden Heer zij.” “Indien wij hopen hetgeen wij niet zien, zo verwachten wij het met geduld.” “Wie in Hem gelooft zal niet beschaamd worden.” “Uw stok en Uw staf vertroosten mij.” “Laat ons toetreden met vrijmoedigheid tot de troon der genade, opdat wij

barmhartigheid ontvangen en genade vinden, als wij hulp zullen nodig hebben.” “Vrees niet, Ik ben met u, wijk niet, Ik ben uw God.” “Wie dorst heeft, die kome, en wie wil, die neme het water des levens om niet.” “Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde.”

“Die Hij rechtvaardig gemaakt heeft, die heeft Hij ook verheerlijkt.” “Hoe zou Hij ons met Zijn Zoon niet alle dingen schenken?” “Wie overwint, die zal alles beërven.” “Ik leef en u zult ook leven.” “Vrees niet: Ik ben de Eerste en de Laatste, en de Levende. Ik was dood en zie, Ik ben levend van eeuwigheid tot eeuwigheid en Ik heb de sleutels der hel en des doods.” “Wanneer Christus in u is, zo is het lichaam wel dood om der zonde wil, maar de geest is het leven om der gerechtigheid wil.” “Ik weet, dat mijn Verlosser leeft.” “Met mijn God spring ik over een muur.”

Ja, amen. Kom Heere Jezus. Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest. Het is volbracht. U hebt mij verlost, Gij God der waarheid.

De aangehaalde teksten zijn weergegeven naar de door Dr. Kohlbrugge gebruikte vertaling van Luther. Vertaald door Ds. D. van Heyst.

14^e leerrede Handelingen 10: 42 -44

Gehouden 29 mei 1871. Pinkstermaandag 's morgens

GEZONGEN: Psalm 136: 22 – 26

*Looft Hem, nu die erfenis
Naar Zijn woord bevestigd is,
Want Zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.*

*Die in onze lagen stand
Ons genadig bood de hand;
Want Zijn gunst, alom verspreid,
Zal bestaan in eeuwigheid.*

Tussenzang Psalm 134: 1, 3

*Dat 's Heeren zegen op u daal,
Zijn gunst uit Sion u bestraal,
Hij schiep 't heelal Zijn Naam ter eer
Loof, loof dan aller Heren Heer.*

Onze tekstwoorden voor dit morgenuur vindt u in de Handelingen van de Apostelen Hoofdstuk 10: 42-44.

“En heeft ons geboden den volken te prediken, en te betuigen, dat Hij is degene, die van God verordineerd is, tot een Rechter van levenden en doden. Deze geven getuigenis al de profeten, dat een iegelijk die in Hem gelooft, vergeving van zonden ontvangen zal door Zijn Naam.”

In deze morgenuur heb ik u vier zinnebeelden voor te houden.

- Het ene zinnebeeld is een kerkhof.
- Het tweede stelt een verschrikkelijke berg voor, met een altaar.
- In het derde, worden ons voorgesteld een man en een vrouw, die een mand met vruchten dragen.
- Het vierde beeld toont ons een herkauwende koe, of een op de weide liggend schaap.

1. ‘De Heere Jezus Christus,’ zegt de apostel Petrus in onze tekstwoorden, *“heeft ons geboden den volke te prediken, en te betuigen dat Hij degene is, die van God verordineerd is, tot een Rechter van levenden en doden.”*

Wij gaan in gedachten naar het kerkhof en overzien de graven van onze ontslapenen. Wij zien in geloof naar de hemel en wij hebben dan het getuigenis dat Jezus Christus op de wolken des hemels komen zal; dat dan al deze stenen van de graven zullen afgeworpen worden, dat de aarde de doden weer opgeeft, en zij opstaan. Niet de gedachte aan de graven, maar de gedachte aan Hem, die leeft, en wederkomt om te oordelen, moge ons vervullen.

Het zal bij ons een heilzame vrees, waarachtige liefde en dank tot de Heere Jezus Christus opwekken, dat Hij het oordeel in Zijn hand genomen, dat de Vader Hem alles

overgegeven heeft.

In de gewone orde van de kerkhoven ligt de man naast de vrouw, de vrouw nevens haar man, de kinderen in de nabijheid van de graven van hun ouders. Wat zal daarbij dan onze eerste gedachte zijn? Zullen zij, die daar liggen, mij aanklagen, als zij uit hun graven opstaan? Kan ik met een goed geweten hen begroeten, als ik met hen uit het graf opsta, mij met hen verheugen, hen een kus geven, met hen in de handen klappen en uitroepen: *Daar komt de Heere Jezus!* Dan is het de dag, waarop rekenschap gehouden wordt van alle misdragingen tegenover de naasten; tegen de onzen, rekenschap van alle verachting des Woords van God. Wij zullen rekenschap hebben af te leggen voor Hem van alle ijdele en verkeerde woorden. Daarvan mijn geliefden, zou geen woord waar zijn, als de Heere Jezus het niet gezegd had. Zo zal het evenwel geschieden. Daar Hij geboden heeft het te prediken, is het geen ijdel krachteloos woord, maar het gaat door alle eeuw heen, en wordt bewaarheid. Het kerkhof moet ons leren aan deze dag te denken. Hoe spoedig is onze levenstijd ten einde! Laten wij toch eindelijk liefderijk worden jegens de mensen en gehoorzaam voor God. Zodat wij onze zonden en schuld recht ter harte nemen en betreuren, genade zoeken bij Hem, maar dan ook Zijn wil doen, opdat Hij in die dag tot ons niet zeggen moet: “Vanwaar komt gij? Ik heb u nooit gekend!” Er moet zo’n belijdenis van zonde en schuld aanwezig zijn, waarachtige ootmoed voor de Heere, opdat men ontvlamd en ontstoken worde in liefde tot Hem, die ons zó zeer heeft liefgehad, dat Hij uit liefde tot ons Zichzelf overgaf, opdat wij het toch ervaren, wat het ambt van de Heilige Geest is.

Wij geloven, dat Hij wederkomt om te oordelen over levenden en de doden. Dat wij ons dus met Hem verzoenen, Hem in geloof omvatten als onze Heere en Heiland, opdat wij, als Hij komt, ons over Hem verblijden, omdat dan alles aan de dag komt. Alles wat aan Zijn arm volk gedaan is, alle mishandeling, die de arme en armste mensen, de arme weduwen en wezen, alsook de heilige martelaren ondergaan hebben, - dat komt dan alles aan de dag. Dat zal een dag van vertroosting, van de aanvang van eeuwige vreugde zijn. *‘Want, Heere Jezus Christus, ik houd mij aan U! Bekeer mij, dan zal ik bekeerd zijn! Ik heb in mijzelf geen gerechtigheid, geen werk, noch verdienste, maar ik weet, dat Gij u tevoren voor het aangezicht van de Vader gesteld hebt als mijn Borg en Middelaar, mijn Profet, Hogepriester en Koning. En zo verwacht ik U.’*

Zo is het een stichtelijke gang op het kerkhof, die het hart sterkt. Als men zo tussen de graven doortreedt, dan kan men wel heilig lachen en zeggen: u bent dood, mijn vrouw, mijn man, mijn kind, en toch bent u het niet! U komt weer uit het graf! Bij zo’n gang op het kerkhof wordt het stof niet op een afgodische, bijgelovige wijze vereerd, maar Jezus Christus wordt vereerd en aanbeden als Heere over al Zijn doden en ook als onze Heere. Het is het ambt van de Heilige Geest om de arme mens vrolijk te maken, opdat het gebed van de tollenaar verhoord worde: “O God, wees mij, zondaar genadig!” Of eigenlijk: *o God, maak mij zondaar vrolijk!* Ach er moet wel een diepe treurigheid zijn in het hart, waar God, waar de Heilige Geest alleen de mens kan vrolijk maken. Jawel, een diepe droefheid. Vanwaar komt die? De beantwoording van deze vraag voert ons tot het tweede zinnebeeld.

2. Dit beeld stelde een verschrikkelijke berg voor met een altaar daarop. Dat is in een beeld wat Petrus zegt: *“Christus heeft ons geboden om te prediken en te getuigen, dat Hij is degene, die van God verordineerd is tot een Rechter over levenden en doden. Deze geven getuigenis al, de profeten, dat een iegelijk, die in Hem gelooft, vergeving van de zonden ontvangen zal door zijn Naam.”*

Wij brengen daarom deze berg voor onze aandacht door op te slaan en te lezen Deuteronomium 27. Daar lezen wij van twee bergen; de een heet Ebal; de andere berg heet Gerizim. Op de ene berg, Ebal, staan zes stammen met de priesters en levieten en op de andere berg staan ook zes stammen.

Van de berg Ebal vernemen wij echter niets, dan: *vervloekt is de man, vervloekt is die het zo en zo gemaakt heeft.*

Van de berg Gerizim luidt het: *gezegend is hij, die het zo en zo gemaakt heeft.*

Van deze berg Ebal komen vervloekingen, die iemand de haren te bergen doen rijzen van angst. Er komen daar dingen van de mens te voorschijn, waarvan men nauwelijks geloven kan, dat een mens in zulke gruwelen zou kunnen vervallen. Er behoort een machtige werking van de Heilige Geest toe, om op zulke vervloekingen *Amen* te zeggen. Dat is, er mee in te stemmen. Niet alleen maar te zeggen: die en die, die dit of dat gedaan heeft, zij vervloekt; maar al het volk zal zeggen *Amen!* En daarmee vervloekt het gehele volk zichzelf.

Wij lezen in Deuteronomim 27: 15 en vervolg deze uitspraken van de vloek. Gedenk daarbij echter, dat het Woord des Heeren eeuwig duurt. De woorden, die toenmaals van de berg af werden uitgesproken, werden nu nog even goed van de kansel af tot de harten en gewetens van de mensen gesproken. Zo luidt het ook nu nog:

“Vervloekt zij de man, die een gesneden of gegoten beeldt, - een Mariabeeld of een ander heiligenbeeld, of ook een Jezus-beeld, - maken zal en zetten in het verborgen! En al het volk zal zeggen: Amen!

Vervloekt zij, die zijn vader of moeder veracht; en al het volk zal zeggen: Amen!

Vervloekt zij, die zijns naasten grenspaal verrukt; en al het volk zal zeggen Amen!

Vervloekt zij, die een blinde op de weg doet dolen; en al het volk zal zeggen!

Vervloekt zij, die het recht des vreemdelings, van de wezen en van de weduwe buigt; en al het volk zal zeggen: Amen.”

Verder zal ik niet lezen. U kunt het thuis nalezen.

Nu volgen er gruwelen waarvan men zou willen vragen: hoe kunnen mensen tot zulke gruwelen, tot zulke onreine handelingen komen? Wij besluiten met in het 20ste vers te lezen: “Vervloekt zij, die de woorden dezer wet niet zal bevestigen, dezelve doende, en al het volk zal zeggen: Amen!”

Is dat niet een verschrikkelijke berg? Deze berg staat echter nog in de harten, in de gewetens, in het Woord Gods. Wij weten, hoe Paulus ook juist deze woorden aanvoert in de brief aan de Galaten, om te bewijzen, dat wij allen onder de vloek liggen. Maar bedenk toch een ogenblik, dat God gezegd heeft, dat wij onszelf moeten vervloeken en verdoemen. Maakt dat niet treurig? Zeer treurig? Maakt het niet treurig, als men zo'n berg aanziet, waar al het volk de vloek, over hen uit gesproken moet beamen, en dat wegens zulke verachtelijke zonden, waardoor de mens beneden het dier gezonken is; zodat hij uitvoert, wat een dier niet doet?

Wat zegt nu deze zelfde Heere in dit hoofdstuk, maar nog duidelijker in Jozua 8? Maar nee, mijn geliefden, wenden wij ons niet zo spoedig van deze vloek af, want het ambt van de Heilige Geest moet vervuld worden. Opdat u van harte vrolijk wordt door de Geest des Heeren, en u ook met een kinderlijk hart zeggen kunt: ‘ook aan mij is deze Heilige Geest gegeven, en ook mij heeft Hij Christus al Zijn weldaden deelachtig gemaakt.’

Wie heeft, er niet een afgod in het verborgen? Wie heeft zijn ouders steeds gezegend en nooit gevloekt? Wie kent zich niet schuldig aan de gruwelijke dingen van het zevende gebod? Wie verrukt niet de grenzen van zijn naasten als God hem niet vasthoudt? Wie onderdrukte nooit de weduwen en wezen en de zwakken, die zichzelf niet helpen kan? Wie eerbiedigt de vreemdeling, als God hem niet in het vreemde land

onderhoudt? Let toch opmerkzaam op al de woorden van deze wet, want zij komen allen in vervulling. Deze verschrikkelijke berg predikt enkel vloek.

Zie nu echter wat Jozua doet volgens hoofdstuk 8: 30. “Toen bouwde Jozua een altaar den Heere, de God Israëls, op de berg Ebal.” Lees ik dat goed? Het altaar moest toch eigenlijk wel staan op de berg Gerizim vanwaar de uitspraken van de zegeningen komen! *Ja, laat ik het u zeggen, het heeft mij ook getroffen, en ik heb het ook onderzocht, maar ik kan niets anders vinden.* Ebal staat er.

Jozua is na Mozes gekomen, en hij is het beeld van Jezus. Alzo, op deze berg, als het ware boven deze krater, waaruit brandende zwavel voortstroomt, komt een altaar te staan, op Gods bevel, dat luidt, dat het van ongehouden, dus van zeer gewone steen zijn moet. Geen menselijke kunst mocht deze stenen bewerkt hebben, maar het altaar zal gemaakt worden van steen, zoals die in de natuur gevonden werd. Deze stenen zijn - hoort des Heeren Woord! - *deze stenen zijn uw Christus, uw vlees, in alles vervloekt, hoewel op Zichzelf zonder zonde.* Hij wil u gelijk zijn, en al deze vloek op Zich nemen, als men zo treurig daaronder ligt, wegens zijn beladenheid met de vloek. Is dat niet een schoon beeld? Ach, als de vloek komt, dan ben ik toch voor eeuwig verloren want deze vloek komt niet uit de mond van de duivel, maar uit de mond van God. Dus ben ik, als die vloek komt, voor eeuwig verloren! God Zelf heeft het gezegd. Ik ben dan eeuwig van Zijn aangezicht verstoten en verworpen, vanwege mijn schrikkelijke schandelijke zonden. En ik heb zelf *Amen* op de vloek gezegd! O welk een machtige stem des gericht, waardoor al mijn zonden openbaar aan het licht komen! Daarop was geen zelfrechtvaardiging, geen verontschuldiging meer. Ik kon op deze stem mijn schuld niet meer op anderen werpen. De schuld lag aan mij! Ik heb *Amen* gezegd op de vloek, ik heb het met hart en mond beleden: *zo moet het zijn!*

Dat is ook juist het eerste, dat men het voor het gericht Gods met hart en mond belijden zal, opdat de Heilige Geest Zijn ambt uitvoert. Want Hij maakt vrolijk wat [reinig en verslagen neer ligt. Zo mag ge u dan verblijden over het altaar dat Jozua heeft opgericht. U mag u verblijden in Christus, die uw stenen, onze onbehouden natuur op Zich heeft genomen. Op dit altaar dan, op Ebal, brengt men brandoffer en dankoffer. Het brandoffer om te belijden: *Dit offer is mijn Christus, mijn vloek, die mijn vloek op Zich genomen heeft.* Hij is een vloek voor mij geworden. De zegen komt van dit Altaar naar de berg Gerizim, en van Gerizim op het volk. Daar is de prediking: dat ge u goed en vroom gedragen hebt, dat u de geboden Gods gehouden hebt dat heeft wel een belofte van zegen, maar het is niet de bron van zegen. De bron van zegen is op Ebal; daar werden in de wateren van de liefde in het bloed des brandoffers al deze vloeken uitgewist.

Dan staat daar ook nog het altaar van het dankoffer om de Heere te danken en te loven, dat, ofschoon u de vloek verdiend en dit met uw bloed ondertekend hebt, ofschoon u dit met hart en mond bekennen moet, Hij nochtans niet naar deze vloek, niet naar uw verdienste met u heeft gedaan; dat, ofschoon ge uzelf als vervloekt en verworpen erkennen moet, de Heere Jezus nochtans, als de rechte Jozua, een altaar in uw midden heeft gezet, namelijk het allerheiligste Kruis, het schandhout, waarop Hij zich met uw vloek heeft laten verhogen. *Zó* ziet het er uit op de berg Ebal.

Ik heb u ook gezegd, dat het ambt van de Heilige Geest is om van deze berg en van dit altaar af, al het volk vrolijk te maken, dat zich aan de berg legert, en dat zichzelf vervloekt, en op de vloek het *Amen* heeft uitgesproken. Zo toch staat er geschreven in Deut. 27: 7 “Ook zult gij dankofferen offeren en zult aldaar eten, en vrolijk zijn. Gij zult dankoffer offeren, uw schapen en uw mestvee, dat de Heere u gegeven heeft, zult u slachten en met de weduwen en wezen, de vreemdeling en de Leviet, zult gij u

verblijden en vrolijk zijn.” Voor Wiens aangezicht? “Voor het aangezicht des Heeren, uws Gods!” Hoe, voor het aangezicht van die God, die u vervloekt heeft? Ja, Hij heeft u vervloekt, opdat Hij u zegene! Hij heeft u tot de hel neergestoten om u in de hemel op te nemen! Hij heeft u op het diepst vernederd om u in Zijn Christus te verhogen. Zie hier de grote daden Gods waarvan sprake is op de Pinksterdag. Dat is de grote daad Gods, dat u op dit altaar het brandoffer, het Lam Christus ziet, die geheel en al een offer voor u is geworden; en dat u God daarvoor dankt. Die eerst de vloek in zijn binnenste gevoeld heeft, kan niet ophouden, God de Heere zijn leven lang te danken voor Zijn genade en Zijn ontferming. Zodat het leeft: ‘De Heere is het, die al uw ongerechtigheden vergeeft, die al uw krankheden geneest, die uw leven verlost van het verderf, die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheid.’ Nog eens: ‘die uw leven verlost van het verderf, die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheid.

3. Wij hebben een derde zinnebeeld. Daar zie ik een paar mensen aankomen; het schijnen gehuwde lieden te zijn; zij dragen een korf, waarin zij vruchten hebben. Van waar komen zij, en waar gaan zij met deze vruchten heen? O, het is zo’n schoon, zo’n wonderschoon beeld. Laten wij lezen in Deuteronomium 26. Staat mij toe, dat ik deze plaats ter toepassing op onze overdenking in korte trekken omschrijf: “Wanneer gij zult gekomen zijn in het land. ...” Want Ik de Heere uw God, breng u daarin. Wanneer u slechts gehoorzaam bent, breng Ik u daar, waar u rust vindt in de vergeving van uw zonden. Dat is de voornaamste en grootste schat. Bij deze schat behoorde het hart wel over te vloeien van dank. In de woorden van dit eerste vers ligt een belofte voor ieder gelovige, deze belofte namelijk: *u komt tot rust, als u komt in het volle Evangelie van de vergeving van de zonden*. Dat is het wat de Heere, uw God u ten erfdeel geven zal.

“Als gij nu dit land inneemt”, dat is, waar u in dit Evangelie, in deze woorden des levens woont en leeft, kom daar dan nu! Er staat echter in onze eerste tekst “Als Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen, die het Woord hoorden.” Daar hebben wij de Heilige Geest, waar wij in dit Evangelie leven en wonen. De mens in zichzelf is geheel arm en heeft niets; naakt komt hij uit moeders lichaam en even arm gaat hij in het graf. In zijn lichaam heeft hij niets en hij kan met zijn lichaam ook niets te voorschijn brengen, wat betreft de vergeving van de zonden, de innerlijke en uiterlijke zegen. Daar komt dan echter de Heilige Geest, ja inwendig, maar ook uitwendig. Ik bid u, dit ter harte te nemen, opdat een ieder van u, in plaats van te klagen, God veeleer dankt voor al de barmhartigheid, goedheid en genade, waarmee God u heeft doorgeholpen en nog doorhelpt van de wieg en van uw bruiloftsdag af tot heden toe. Laten wij met onze klachten tot God komen en laten wij hulp zoeken in het bloed van Jezus Christus. Laten wij toch niet zo ondankbaar zijn, maar erkennen wat God aan ons gedaan heeft. Dan is de Heilige Geest daar, die het mij leert erkennen dat alles, wat ik rondom mij zie Gods goedheid is, dat het louter ontferming is.

Zo brengt dan dit echtpaar allerlei eerste vruchten des lands, die uit de aarde voortkomen, die dus niet van hen zijn, maar die de Heere hun God hen geeft. Zij hebben ze toch niet laten groeien. Deze vruchten leggen zij in een korf; in de korf van de dankzegging aan God. Zo’n korf kunt u ook tot een arme weduwe en tot de wees brengen. Als men de Heere danken wil, zijn er korven genoeg. U neemt deze korf en gaat daarmee tot de plaats, die de Heere heeft verkoren tot gedachtenis van Zijn Naam, waar Zijn heilig Woord gepreekt wordt.

“Dan zult gij tot de priester komen, die in die dagen zijn zal en tot hem zeggen: ik verklaar heden voor de Heere uw God, dat ik gekomen ben in het land dat is, in de

rust, hetwelk de Heere onze vaderen gezworen heeft ons te geven.” Dit zult u bekennen, en zult door de duivel de mond niet laten stoppen. Dat is de genade, de gave, de vreugde van de Heilige Geest om dat te bekennen. Dat is de geweldige macht, die de zonde breekt. Want het is ook des duivels toeleg, dat wij de weldaden van God niet erkennen, opdat hij ons op de zonde vasthouden zal. Maar erken de genade, en zie, welke macht deze Geest tegen uw zonde heeft. Beken wat God aan u gedaan heeft en wat Hij u gegeven heeft. De priester is gaarne bereid, hij neemt het van u aan. De Heere Jezus neemt niets liever aan, dan dat men Hem dankt en looft voor Zijn goedheid. De Geest des Heeren kwam zo dikwijls, als het volk Hem dankte en loofde.

“En de priester zal de korf van uw hand nemen; en hij zal die voor het altaar des Heeren uws Gods neerzetten.” Hiermede belijdt u: dat heb ik alles aan de Heere Jezus te danken. Genade, vergeving van zonden, vrouw en kind, huis en hof, huisraad, goede burens, vrede en eer, geld en goed, alles wat ik maar bezit, heb ik de Heere Jezus te danken.

“Dan zult u voor het aangezicht des Heeren betuigen en zeggen: De Syriërs wilden mijn vader verderven.” (Duitse vert.) Nu zeg ik: de Spanjaarden wilden mijn vader verderven; de Fransen wilden mijn vader verderven; de ketters, de Maria-aanbidders wilden mijn vader verderven. Het heil is echter niet zomaar op eenmaal uit de grond komen groeien, wij hebben allen eerst veel geleden. Wij zijn in het land gekomen, maar eerst moesten wij naar Egypte heen onder de wet, onder het harde gebod van: *doe dit, en doe dat!* Daar komen wij dan in groten nood en zoeken hulp, maar wij hadden geen naam, geen naam die wij noemen konden, die boven alle namen uitsteekt om daarmee door te breken. Deze Naam is toen eerst bekend geworden.

“Toen riepen wij tot de Heere de God onzer vaderen; en de Heere verhoorde onze stem en aanzag onze ellende en onze arbeid, en onze onderdrukking. En de Heere voerde ons uit Egypte door een sterke hand, en door een uigestrekte arm, en door grote schrik en door tekenen en wonderen.” Alle Egyptenaren lagen in het zand aan de oever van de zee, maar wij zijn staande gebleven met Gods hulp, met grijze haren, maar met jeugdige kracht! God heeft het gedaan. God heeft woord en trouw gehouden. Hij houdt boven bidden denken woord en trouw bij allen, die op Zijn heil hopen. Laat daarom uw dank daar neergelegd worden! Neem niets terug van hetgeen u beleden hebt, maar ga naar huis, en wees vrolijk over al het goede, dat de Heere uw God gegeven heeft, aan u en uw huis, de Leviet en de vreemdeling, die bij u is.” Dat is een schoon beeld! Dat is de gave van de Heilige Geest! Zo werkt de Geest de dankzegging aan God de Heere.

4. Nu zou ik ook graag het laatste beeld nog tekenen, maar de tijd ontbreekt mij. Ik zie een schaap, dat op de weide ligt. Als u huiswaarts keert, kunt u wel een schaapje zien, dat zich op de weide heeft neergelegd. Daar ligt het midden in het vette gras, en wat doet het? Het herkauwt zijn voedsel.

Zo geve u God te doen wat reine dieren doen! Laten wij het beeld van dit liggende schaap ter harte nemen, opdat het woord niet, nadat u het gehoord hebt, weer in alle winden verstrooid wordt. Maar verblijdt u in de Heere, verblijdt u in Zijn heil. Overdenk het woord, opdat u sterk wordt om den Heere tot blijdschap en vreugde te zijn. AMEN.

Nazang
Psalm 144:1

15^e LEERREDE, ZONDAG 7 en 8; Vraag 22-25

Gehouden 30 april 1871

GEZONGEN:

Voorzang, Lied 254: 1.

*Wat overgrote heerlijkheid,
 Waartoe wij zijn gekomen
 Dat Gij ons hebt in deze tijd
 Tot kind'ren aangenomen.
 Als 't gras des velds is ons bestaan,
 En in een oogwenk al vergaan,
 Maar Uw genade troont ons Heer,
 Om Jezus Christus wil, met eer.*

Tussenzang, Lied 2: 1 en 2

*Lieve Jezus, zie ons saam,
 Om weer naar Uw Woord te horen;
 Heilig ons in Uwen Naam
 En doorboor ons Zelf de oren,
 Dat wij op Uw Woord slechts merken,
 Och, wil Zelf dat in ons werken.*

*Ach, bij ons toch is geen licht,
 Wat wij willen, wat wij weten,
 Houd Uw oog op ons gericht,
 Dat wij Uwer niet vergeten
 Leer ons gaan in Uwe wetten
 Leer ons op Uw wegen letten.*

Mijn geliefden! het eenvoudige! ja het eenvoudige! Dat is meestal alleen waar en bruikbaar; wij zijn echter steeds daarvan af, en willen naar het hoogste grijpen en vergeten, wat voor de voeten ligt. Wij willen het altijd zelf gemaakt hebben, willen het altijd in eigen hand houden, wat toch alleen in Gods hand ligt, en dat Hij ons op de hand leggen en geven zal, als het ons nodig is. In het eenvoudige kunnen wij ons niet genoeg oefenen, en er ons op gronden. Wij zullen deze morgen daarom eens iets zeer eenvoudig nagaan, waar wij toch niet boven verheven zijn. Laat ons onze Heidelbergse Catechismus opslaan:

Vraag 22. Wat is dan een christen nodig te geloven?

Antwoord. *Al wat ons in het Evangelie beloofd wordt, hetwelk ons de artikelen van ons algemeen en ongetwijfeld christelijk geloof in een hoofdsom leren.*

Vraag 23. Hoe luiden die artikelen?

Antwoord. *Ik geloof in God, de Vader, de Almachtige, Schepper des hemels en der aarde.*

En in Jezus Christus, Zijn eniggeboren Zoon, onze Heere; Die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria; die geleden heeft onder Pontius Pilatus,

is gekruisigd, gestorven en begraven; neergedaald ter hel; ten derden dage weder opgestaan uit de doden. Opgevaren ten hemel, zittende ter rechter hand des Vaders; van waar Hij komen zal om te oordelen de levenden en de doden.

Ik geloof in den Heilige Geest. Ik geloof een heilige algemene Christelijke Kerk; de gemeenschap van de heiligen, de wederopstanding des vleses; en een eeuwig leven.

Vraag 24. Hoe deze artikelen verdeeld?

Antw. *In drie delen. Het eerste is van God de Vader; het andere van God de Zoon en onze verlossing; het derde van God de Heilige Geest en onze heiligmaking.*

Vraag 25. Aangezien er maar één enig Goddelijk Wezen is, waarom noemt u de Vader, de Zoon en de Heilige Geest?

Antwoord. *Omdat God Zich alzo in Zijn Woord geopenbaard heeft, dat deze drie onderscheiden Personen, de enige, waarachtige en eeuwige God zijn.*

Wij stellen uit deze vragen en antwoorden op de voorgrond, dat deze drie onderscheiden Personen, de enige, waarachtige en eeuwige God zijn. Hieruit bwesluiten wij dat alles wat wij in de artikelen belijden, en in deze artikelen begrepen zijn, wij van de Drieënige God hebben Vervolgens dat wij dit alles hebben als een belofte, zodat wat wij in de drie stukken van deze artikelen des christelijken geloofs belijden, geen afgetrokken waarheden zijn, maar waarheden des levens. Zodat deze waarheden ons ten goede komen. Eindelijk, dat, als wij ons aan het eenvoudige houden, aan deze artikelen, wij niet dwalen zullen, en dat het ons, als wij christenen willen zijn, nodig is deze stukken tot onze troost voor waar en gewis te houden en te geloven, zonder iets daartoe of daarvan af te doen.

Wat de Drieëenheid betreft: voor de waarheid dat deze drie personen: God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest, onderscheidene Personen zijn, daarvoor voeren wij de woorden aan van de Heere Jezus, welke wij vinden in Johannes 14: 16: *“En ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid.”*

De catechismus zegt: *ik noem deze drie: God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest, omdat zich God zo in Zijn Woord geopenbaard heeft, dat deze drie onderscheidene Personen de enige, waarachtige en eeuwige God zijn.*

Deze openbaring is geen openbaring voor het verstand, maar een openbaring voor het leven, een openbaring voor het christelijk leven, voor het maatschappelijk leven onderling en voor het eeuwige leven. Wij hebben deze openbaring: God de Vader is Vader; God de Zoon is Jezus; God de Heilige Geest is de Trooster. Dat weet ik – zo spreke ieder die mij hoort - uit de Heilige Schrift. Dat heb ik als kind geleerd, ook van mijn ouders en uit mijn Catechismus vernomen. Men moet niet hoog reiken, het niet zoeken ver in het Westen of het Oosten, maar men heeft zich te houden aan dat ene Woord. En in aanvechting te zeggen: Ga weg duivel! Breek dat Woord nu een tand uit indien u kunt: daar staat het geschreven! Wilt u innerlijke troost hebben, steek dan de hand niet in uw boezem, want daar vindt u in de aanvechting noch steun, noch troost, maar veelmeer een verklagend geweten, versagen en vertwijfelen. Maar leg uw hand op Gods Woord, daarmee kunt u niet zinken. Zoek uw leven niet in uzelf maar zoek het buiten uzelf in Christus en in datgene wat God de Vader voor u gedaan heeft, dat Hij Zijn Zoon voor u heeft overgegeven, en Hem niet gespaard heeft. En dat Hij Zijn Heilige Geest geeft om ons dat alles te leren. De Drieëenheid is geen openbaringsformulier maar het zijn waarachtig drie onderscheiden Personen, die ieder op Zichzelf onderscheiden, hoewel dan ook samen werkend, en Zich in de gemeente én aan de mensen openbaren. Dat hebt u in de aangevoerde woorden van de Heere

Jezus zelf. “Ik”, zei Hij, dat is, wanneer Ik opgevaren ben ten hemel, dan zal ik de Vader bidden. Daar is een Persoon van Jezus onderscheiden; er is Een die bidt en Een de Vader, die geeft. En wat geeft de Vader op het bidden van de Heere Jezus, Zijn Zoon? Hij geeft de Trooster. Dat is ten derden male een Persoon van de Vader en de Zoon onderscheiden; niet alleen een kracht, maar een Persoon, die troosten kan, zoals wij zingen en bidden:

*Troost, o troost Gij mijn gemoed
Ik ben zwak en zonder moed,
'k Moet voor Satans list en woên
Zekerlijk toch onderdoen.
O vertreed die slangenkop.*

Wat moet ik nu geloven? Er zijn in de wereld allerlei soorten geloof, honderden verschillende sekten. Nu vraag ik: wien zal ik horen in het stuk van geloof? De mensen of de levende God in de hemel? Ik denk toch: niet de mensen, die kunnen niet helpen; en hebben zij mij bedrogen, dan zeggen zij nog: ja, zie voor uzelf; u moogt zelf toezien! Ik heb met de levende God te doen; Die beliegt mij, arme zwakke mens niet. Die leert mij door de Trooster, de Heilige Geest, door middel van het Woord van de prediking. Ja, ik moet *iets* geloven. Ik zeg niet: ik moet geloven, maar: ik moet iets geloven van God, van de weg des levens, van de zaligheid van mijn ziel moet ik iets geloven. Dat is nodig. Dat lezen wij toch overal in het Woord. Bijvoorbeeld: “Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd werden.” “Wat niet uit het geloof voortkomt, is zonde.” “Het geloof is niet aller.” En meer andere uitspraken van de Schrift.

Wat moet ik nu geloven? Wat is mij nodig, nodig voor dit leven, opdat ik Gode welbehaaglijk mag leven? En voor het eeuwige leven, als de dood mij overvalt?

Nu antwoordt de Catechismus, en hij geeft dit antwoord aan allen in verstand en hart, de volwassenen, evenals de kinderen; deze even zo goed als genen: ***alles wat ons in het Evangelie beloofd wordt.*** Het antwoord luidt niet: Alles, wat ons in het Woord van God, maar alles wat ons in *het Evangelie beloofd* wordt. Nu is toch “Evangelie” een blijde boodschap des heils, een blijde boodschap van redding. Wat deze blijde boodschap ons brengt, dat is ons nodig te geloven. Met minder kunnen wij het niet doen, maar meer hoeven wij ook niet. Als ik echter van het Evangelie leer, dat het een blijde boodschap is, dan moet ik eerst behoefte hebben, om het daarvoor te houden. Dat moet een behoefte van de ziel zijn. Dan moet ik zo Gods wet ter hand genomen hebben, en voor deze wet mijn gedachten en mijn doen nagaan, daarvoor tot arme zondaar geworden zijn, zodat ik mijn verlorenheid ondervonden heb en niet weet, waar troost te bekomen, tenzij ik geloof, wat te geloven is. Er moet echter vooraf iets geschied zijn, opdat iemand zich verheugen kan in zo’n belofte. Wil ik bijvoorbeeld, een vermogend man een paar rijksdaalders beloven, wat zou hij daarmee doen? De arme echter verheugt zich, dat hij geholpen is, en dat hij steeds geholpen zal worden. Zo moet er eerst de erkentenis zijn: ‘Ach, wat zal ik, zondaar doen’, opdat men zich over deze boodschap verblijde.

Nu zou ik u er wel opmerkzaam op maken willen, dat het hier luidt: *wat is dan een Christen nodig te geloven?* Een Christen is uiterlijk iemand, die Gods woord voor Gods woord houdt, die uitkomt voor de belijdenis van de kerk en niet daar tegen handelt. Zien wij wat dieper in, dan is een Christen een zodanige, die met de Geest van Christus gezalfd is, om door het geloof God de Heere te erkennen, en met een vrij

geweten tegen de zonde en de duivel te strijden. Als u dus een Christen bent en het u er om gaat, dat u voor het leven en voor uw ziel op de vaste grond gezonken bent, dan gaat het er om: *wat zal ik voor wáár houden?* Men zoekt het dan hier, dan weer daar, in plaats van het te zoeken *in het Evangelie*. Men zoekt het hier en zoekt het daar, in plaats van op het ene punt te komen: wat hebt u als kind geleerd, en wat is u op de handen gelegd en gegeven?

Deze 12 artikelen zijn nu minstens 16 eeuwen oud. God heeft ze aan de gemeente gegeven, en ze daarin behouden, als een somma van het geheel, dat u nodig is te geloven, als u een goed Christen zijn wilt. Dat mag nu alles geschiedenis zijn, of dat ik mij zo uitdrukke: *faits accomplis*, dat is, *iets dat geschied is*. Maar deze gebeurtenis is niet zo geschied, dat wij er geen aandeel aan hebben zouden. Bijvoorbeeld, wat de grote Alexander van Macedonië voor oorlogen gevoerd heeft, daaraan hebt u geen aandeel, dat kunt u uit de geschiedenis wel lezen, en iets voor het leven er uit leren, maar troost hebt u daarvan niet.

Wat nu de twaalf artikelen van ons algemeen, ongetwijfeld christelijk geloof bevatten, dat is vooral geschiedenis. Maar welke geschiedenis? Geschiedenis voor u, dat het zo u ten goede geschied is. Er is niet zo zeer sprake van, hoe de vaders, Abraham, Izak en Jakob, hoe David en Salomo het gemaakt hebben; ook niet wat u gemaakt of gedaan hebt, maar er is sprake van hetgeen God de Vader gedaan heeft voor u; wat God de Zoon gedaan heeft voor u; wat God de Heilige Geest voor u en aan u doet. Opdat het u niet zij als een van buiten geleerde les, maar een levende geschiedenis, die niet ophoudt zolang er hier beneden nog één is, die binnen gebracht moet worden. Daarom luidt het niet: Alles, wat ons in het Evangelie *geleerd* wordt, - maar: alles, wat ons in het Evangelie *beloofd* wordt.

Dat kan echter de leerling niet zo snel overzien: alles wat ons in het Evangelie beloofd wordt. Maar dat moet hem gezegd werden. En God de Vader heeft het hem doen aanzeggen, opdat hij het nu wete en er naarstig op letten zal en er zich in oefenen zal. Daarom, als u zegt: "Ik geloof in God de Vader," bedenk dan toch eens, wat u zegt. Het wil immers zeggen: *ik stel mijn vertrouwen op God de Vader*. Hoe komt u aan deze Vader? De beuzelachtigheid van het verstand keert de zaak om, zet het kind eerst en dan de Vader. Gods Woord en Evangelie echter zet eerst de Vader en dan het kind. Dit artikel mag menigeen geleerd hebben die er in zijn hart niets van gelooft, het zomaar opzegt, totdat het de tijd en het uur van de Vader is. Dan wordt, die 's duivels knecht was, ineens een kind en erfgenaam. Het is God, die de bekering werkt. Maar toen het kind nog een kind des duivels, des toorns en des ongeloofs was, toen was voor het kind de Vader reeds daar. De Vader was er toen wij nog niet bestonden. Adam en Eva bestonden nog niet, toen de Heere reeds hemel en aarde gemaakt had. God heeft alles gedaan uit loutere goedheid en genade.

Dus, "ik geloof in God de Vader" is: ik zet mijn vertrouwen op God de Vader. Daarin ligt een belofte, een belofte, waar zij nodig is. Deze belofte namelijk: *Ik zal u tot een Vader zijn; wees getroost, ik ben u tot een Vader!* Zo heeft de Heere Jezus in de dagen Zijns vleses geleerd. Laten wij daarvan enige gezegden opslaan, namelijk: Matth 6:26. "Uw hemelse Vader voedt nochtans dezelve." Een kind naar de natuur behoeft er niet opmerkzaam op gemaakt te worden, dat het een vader heeft, het loopt naar zijn vader heen, als het iets nodig heeft. Maar een kind naar het Evangelie is het zo moeilijk aan het verstand te brengen, dat het een Vader heeft. Want de Heere Jezus noemt ons allen kleingelovigen. Nu dan, dat is nodig te geloven anders komt u er niet door: ***Hij daar boven is mijn Vader!*** Dat heeft de Heere Jezus gezegd. Hij legde het mij reeds als kind op de lippen door mijn ouders: "Onze Vader, die in de Hemel zijt! Uw Naam

worde geheiligd!”

Nu kon ik u ook op het Woord wijzen, dat de Heere Jezus tot Maria Magdalena gezegd heeft: “Ik vaar op tot mijn Vader en uw Vader, tot mijn God en uw God.” Maar ik bepaal u uitsluitend op het gezegde: “uw hemelse Vader voedt ze nochtans.” Ik maak u dus opmerkzaam op de vogeltjes, de mussen! Dat zijn nu zulke kleine, gering geachte dieren, en toch is uw hemelse Vader deze mussen nabij! Waar is uw Vader en wat doet Hij? Ach, Hij zorgt voor de mussen, en voedt ze; voor de kleine geringe mussen zorgt Hij, die grote God en Vader! Welnu, denkt Hij aan de mussen, dan denkt Hij ook zeker aan een spijker of een naald, die ik nodig heb; dan denkt Hij niet alleen aan mijn ziel, maar ook aan al de leden van mijn lichaam; dan denkt Hij niet alleen aan de woning daar Boven, maar ook wat voor een woning ik hier beneden zal hebben; dan denkt Hij niet alleen aan het eeuwige bruiloftskleed maar ook aan de schoenen en kleren die ik hier beneden nodig heb!

Dat ligt alles in de belofte, - ik zeg in *de belofte*, als ik belijd: *Ik geloof in God de Vader, de almachtige Schepper des hemels en der aarde*. Wat wil dat dan zeggen? Dat wil zeggen, dat ik geloof, dat deze almachtige God en Vader, die het grote en aanzienlijke gemaakt heeft, ook voor het kleine en geringe zorgen zal. Hij, die de vogeltjes nagaat, gaat ook de kinderkens na; voedt Hij de vogeltjes, dan zeker ook de kinderen! Staat niet alles Hem ten dienste?

Als ik zeg, - zoals mijn voorouders het mij hebben nagelaten - Hij is de almachtige Schepper van de hemel en van de aarde, dan heb ik toch Zijn hele almacht in de belofte? Niet in mijn hand en macht, om alles te zetten en te regeren naar mijn wil, maar ik heb de hele almacht des Vaders in de belofte, dat zolang ik hier beneden leef, Hij tonen zal, niet alleen, dat Hij Vader is, maar ook welk een macht Hij heeft.

Mijn geliefden, wilt dit toch ter harte nemen, en God geve u de troost van de Heilige Geest om het in uw hart te bewaren en te overleggen, dat de twaalf artikelen van het christelijk geloof *beloften* zijn, en daden die God de Vader, God de Zoon, en God de Heilige Geest heeft verricht voor de mensen, die het belijden dat zij mensen zijn, en als mensen God eren. Dat het geen waarheden in het afgetrokken zijn, maar dat alle beloften erin vervat zijn. Zodat men zo tot een waarachtige rust zoekende ziel mag zeggen: u mag volkomen gerust zijn.

Het is echter moeilijk om het aan te nemen, juist omdat het zo ongemeen eenvoudig is. Daarom weet ik dan de mens niets anders aan te raden, dan dat hij zegge: *God! maak mij tot een klein kind, opdat ik als kind uw eenvoudige Waarheid gelove en aanneme!* Ben ik een Christen, dan ben ik geen Christen, zoals de heilige paus, maar als ik een Christen ben, dan betoon ik het daarin het best, als ik eenvoudig mij houd aan die daden van God, de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, die ik mag aannemen als beloften. Op welke grond mag ik die wel aannemen? Op grond des geloofs! Welaan! Maar daar hebben wij dan weer, dat u het geloof niet eenvoudig genoeg neemt, maar steeds weer denkt aan grote dingen, aan sterke vuisten, waarmee u het zou moeten vasthouden. Terwijl u toch komen moet zo zwak en ellendig als u bent. En moet bekennen: wij zijn nooddriftige mensen, wij zijn geen almachtige mensen, wij kunnen ons in geen enkel opzicht zelf helpen, zijn geen ogenblik zeker van ons leven, maar alles hangt af van Hem daarboven. Dat heeft Hij in Zijn woord gezegd. Nu Heere, mijn God, kom ik dus tot U, die mij hebt geschapen en zo wonderlijk hebt toebereid, mij zo wonderlijk hebt geformeerd onder het moederhart; Die mij zo wonderlijk bent nabij geweest van mijn wieg af; Die mij zo wonderlijk hebt geholpen uit de diepe wateren van grote nood; Die mij zo wonderlijk, toen ik het gevaar niet zag, hebt uitgerukt, en mij op een rotssteen gesteld; Die mij zo wonderlijk van de

verschrikkelijke mensen verlost hebt, van de verscheurende leeuw, de sterke stieren van Bazan!

O, hoe wonderlijk is toch de samenvoeging van de dingen, zoals u die daar weet samen te stellen! En dat alles uit genade, uit vrije ontferming. Want hebben wij het met ons leven en ons gedrag verdiend? Of waarmee hebben wij het verdiend, dat wij nu gezond te samen zitten, en het Woord Gods horen? Hebben wij dan niet allen de eeuwige dood verdiend?

Zullen wij nog twifelen, als wij alles nagaan, wat Hij van de wieg af aan ons gedaan heeft, en hoe Hij met ons geweest is, in menig verschrikkelijk ogenblik? Zullen wij er nog aan twifelen of Hij eeuwig onze Vader wil zijn?

Ach twifelen! Wij kunnen het niet laten. Maar als het er u toch om gaat, om *Abba* te stamelen, houd er u dan aan, wat de Heere Jezus gezegd heeft en dat Hij niet terugneemt: Zie de mussen aan! Uw hemelse Vader is ieder ogenblik ermee bezig, de vogeltjes te voeden, en dan komt Hij, en zal ook u helpen! AMEN.

Nazang Psalm 119: 5.

*Hoe wonderbaar is Uw getuigenis!
Dies zal mijn ziel die ook getrouw bewaren,
Want d' oop'ning van uw woorden zal gewis
Gelijk een licht het donker op doen klaren;
Zij geeft verstand aan slechten, wien 't gemis
Van zulk een glans een eeuw'gen nacht zou baren.*

TWEEDE LEERREDE, ZONDAG 7 en 8; Vraag 22-25

Gehouden 30 april 1871, 's avonds

Voorzang, Lied 83 : 5-7

*De wet eist, dat zij word' vervuld;
Zij doet ons anders sterven.
God gaf Zijn Zoon voor onze schuld,
Om 't leven ons te erven.
Hij heeft aan d'eis der wet voldaan,
Is voor ons in de dood gegaan,
Den toorn heeft Hij gedragen.*

*Daar nu de wet haar eis bekwam,
Daar Hij haar kon volbrengen,
Die onze zonden op Zich nam,
Zijn eigen bloed wou plengen:
Zo houdt u nu aan Hem alleen,
Met Hem zijn we in gelove één.
Hij geeft ons 't eeuwig leven.*

*Uw Woord, Heere Jezus zegt het mij,
Dat 'k niet behoef te schromen,
Want in dat Woord verzekert Gij,
Dat 'k vrij tot U mag komen
Die in Uw Naam hier is gedoopt,
In U gelooft, op U slechts hoopt,
Die erft het eeuwig leven.*

In dit avonduur willen wij nog eens onze Catechismus opslaan en daar komen wij dan aan het tweede artikel: **“Ik geloof in Jezus Christus”** naar vraag en antwoord 22. “Wat is dan een christen nodig te geloven?” “Al wat ons in het Evangelie beloofd wordt, hetwelk ons de artikelen van ons algemeen en ongetwijfeld christelijk geloof in één hoofdsom leren.”

Wij komen dus hier op de hoofdsom van datgene, wat ons in het Evangelie beloofd wordt van God de Zoon, onze Heere Jezus Christus. Deze beloften toch moeten rusten op daadzaken. Ik kan niet beloven, wat ik niet heb, waarover ik niet beschikken kan. Het Evangelie deelt ons daadzaken mee, en wij leren, dat deze daadzaken beloften voor ons zijn. Ik begrijp wel dat het nog al moeilijk te begrijpen is, want, zoals ik vanmorgen zei: de beuzelachtigheid van het verstand keert de zaak om, zij zet het kind voor en dan de Vader, in plaats van het voor waar te houden, dat de Vader eerst bestaat, en dat het kind daarna komt. Zo echter keert de nietigheid van het verstand de zaak om en plaatst de Christen op de voorgrond, waaruit dan Christus volgen moet. Dat gaat evenwel niet. De hele christenheid op aarde is toch voortgekomen uit Christus; zo is Christus de Eerste en Hij heeft u christenen gemaakt door de prediking en de Heilige Geest. Zoals Hij tot Zijn discipelen gezegd heeft: ‘Gaat heen in de gehele wereld en predikt het Evangelie aan alle creaturen! Leert alle volkeren en

maakt ze tot discipelen, tot Mijn leerlingen!’ Hieruit zien wij, dat Christus de Eerste is; Hij komt met de leer en maakt Zich leerlingen.

Als ik nu zo zeg: “Ik geloof in Jezus Christus, Zijn, dat is Gods eniggeboren Zoon,” dan zeg ik daarmee ten eerste, dat Christus de eniggeboren Zoon van de Vader is. Hoe ligt nu daarin een belofte voor mij? Zo, dat ik, die anders niet op God durf hopen en vertrouwen en als kind tot Hem komen, voor mijzelf het weet: God heeft mij, Zijn kind, wel door de zonde verloren, - in Adam ben ik een verloren kind, - maar God heeft Zijn eniggeboren Zoon, Zijn enige Zoon, die uit Zijn hart is voortgekomen, gegeven. Zo heb ik dan de belofte, dat God Zijn Zoon heeft, dat ik zo niet behoef te geloven aan vijftig of honderd zonen Gods, zoals de Roomse kerk aan haar honderd pausen moet geloven. Maar ik heb tegenover de hele macht van de hel, daarboven de Zoon Gods! Dat is toch beloofd en geopenbaard dat wij om Zijntwil tot kinderen worden aangenomen, en dat het waar blijft, wat van Hem geschreven staat: *die Hem aangenomen hebben, die heeft hij macht gegeven kinderen Gods te worden, degenen namelijk, die in Zijn Naam geloven*. U moet het zo verstaan: daar Boven leeft en verkeert de Zoon Gods bij de Vader in de hemel. Hij is Erfgenaam, enige Erfgenaam en Heere over het huis Gods, als Beschikker over alle geestelijke goederen, die God de Vader Hem heeft doen erven voor al de kinderen, die de Vader Hem gegeven heeft. Dit was toch de belofte: *Als Hij Zijn Ziel tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien*. Dat is: Hij zal kinderen hebben. Wat Christus ook zegt bij de profeet Jesaja, hoofdstuk 8:18. “Ziet Ik en de kinderen, die mij de Heere gegeven heeft, zijn tot tekenen en tot wonderen in Israel.”

Deze Zoon doet alles, wat de Vader wil, en als er dan van God de Vader geschreven staat, dat Hij zweert bij Zichzelf: “Zo waarachtig als Ik leef, Ik wil niet dat de zondaar sterve, maar dat hij zich bekere en leve;” en als ik dan kom als een goddeloze en de wil des Vaders weet, dan weet ik ook de wil van de Zoon en ik leer die, namelijk, dat Hij gezegd heeft: “Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen.”

Dus, ik geloof in deze eniggeboren Zoon. Dat is, ik zet mijn vertrouwen op Hem, ik behoef niet eerst op de paus of op de bisschoppen te wachten; ik heb er genoeg aan, dat Gods Zoon alle macht heeft in de hemel en op aarde. Ik ga dan rechtstreeks tot Hem heen, werp mij aan Zijn voeten, en roep: *Heere Jezus ontferm U mijner!* Hij heeft alle macht, en Hij heeft gezegd, dat wij niet behoeven te vrezen; want Hij draagt de sleutels van de hel en des doods. Als ik dus aflaat begeer van mijn zonden, dan ga ik tot de Heere Jezus, de eniggeboren Zoon Gods, ... Hij geeft zonder geld aflaat van zonden, want Hij kan het alleen. Alles is ondertekend met het bloed des Lams. Dat bloed doet het!

“Ik geloof in Jezus Christus Gods eniggeboren Zoon, **onzen Heere**.”

Dat Hij de Heere is zullen alle duivelen moeten erkennen. Allen die op aarde zijn, allen in de hemel, en onder de aarde, zij zullen allen bekennen, dat Jezus Christus de Heer is, ter eer van God de Vader. Maar ligt daarin dan een belofte?

Zeker! Als u hoort, dat Hij de Heere is, en u gevoelt en ervaart, toch dat andere heren over u heersen, en u verlangt naar de vrijheid van de kinderen Gods, u verlangt, dat zonde, duivel, wereld, nood en dood niet heer over u zullen zijn, dan hebt u daaraan, dat het Evangelie Hem u openbaart als de Heere, uw troost. Hij is de enige Heere, tot Hem mag ik mijn toevlucht nemen. Alle vijanden zullen tegen hem niets vermogen, als een rechtschapen Heere staat Hij op recht en orde, en laat zich zeker Zijn eigendom niet ontnemen, maar Hij handhaaft het en kan het handhaven, zoals Hij van Zijn schapen gezegd heeft: “Niemand zal ze uit Mijn hand rukken, en ik geef hen het

eeuwige leven.”

Neem zo in de nood uw toevlucht tot Hem, klaag het Hem: ‘Ach God help mij! Ik kan, ik kan niet meer! ik kan het in deze treurige toestand, in deze nood niet meer uithouden; alles drukt en bezwaart mij. Andere heren heersen over mij, en hebben mij getiranniseerd.’ Waar u zo tot de Heere de toevlucht neemt, daar hebt u de belofte, dat Hij helpen kan. Want al Zijn beloften zijn *ja en amen* voor de armen en ellendigen, voor de hulpelozen en verlatenen. Deze belofte ligt er in, dat u niet alleen met de lippen zegt: *ik geloof in Jezus Christus, Gods eniggeboren Zoon, onze Heere*, maar dat u het toch goed verstaat: ‘Ik ben niet mijn zelfs, maar mijns getrouwen Zaligmaker Jezus Christus eigen. Ik kan met u, duivel niet in proces treden, ga tot mijn Heere; Die zal het voor mij uitmaken! Ik houd mij aan Hem en aan Zijn belofte!’

Wij mogen het toch wel goed verstaan, wat voor armzalige mensen wij zijn. Wij bevinden ons steeds in grote nood en kunnen onszelf niet bewaren, ons niet verdedigen tegen de geringste beschuldiging van de wet, tegen het geringste struikelblok, dat de duivel ons in de weg legt. Wij zijn in alle opzichten te zwak. Al heeft men ook, toen men jong was over de muren kunnen springen, nu men oud geworden is, kan men niet meer vooruit!

Maar wat kan ik daarmee doen?

Ik zeg getroost:

*“Ik weet, er is geen beter Heer,
Al wat ik vraag, zendt Hij mij neer!”*

Als dan ook maar de belijdenis daarop volgt:

*“Ik weet, voorwaar geen slechter knecht,
Ik maak voor Hem nooit iets naar ‘t recht.”*

“Ik geloof in Jezus Christus, Gods eniggeboren Zoon onze Heere, *Die ontvangen is van de Heiligen Geest; geboren uit de maagd Maria.*”

Zie, wanneer uw gedachten niet verder gaan, dan tot de letters, dan heb u enkel letters, meer niet. Neemt het echter eens aan, dat dit waarachtig geschied is, dat onze Heere Jezus volgens de belofte door de Vader in de wereld gezonden is, dat Hij van de Heilige Geest ontvangen, uit de maagd Maria geboren is. Neem dit eerst aan en ziet dan welke belofte er in gelegen is! Welke dan?

*Is het niet deze: wij moeten belijden:
‘t Is niet alleen dit kwaad, dat roept om straf;
Neen ‘k ben in ongerechtigheid geboren,
Mijn zonde maakt mij ‘t voorwerp van Uw toren
Reeds van het uur van mijn ontvang’nis af. Psalm 51: 3.*

Wij kunnen dus geen ander besluit maken, dan dat onze natuur verdorven is, dat uit ons, uit deze verdorven natuur niets goeds meer te maken is, dat wij van onze ontvangenis en geboorte af in niets dan enkel verdraaidheid, zonde en jammer verkeren. Dat moet men ervaren, dat men zo’n verdorven natuur heeft, en al was men ook zeventig of tachtig jaren oud geworden, die verdorvenheid dringt door alles heen, evenals het water in een stroom doordringt en wegvloeit, zodra het ook maar de geringste opening vinden kan.

Deze daadzaak, *dat Jezus Christus ontvangen is van de Heilige Geest en geboren uit de maagd Maria*, komt u zo ten goede, dat Hij zonder zonde is geboren om u, die in zonde ontvangen en geboren bent, met Zijn heilige onschuld te bedekken. En voortdurend bedekt Hij u met Zijn heilige onschuld door uw hele leven heen, uw zonde, waarin u ontvangen en geboren bent.

Mijn waardsten, dit moeten wij toch vasthouden. Al deze daadzaken zijn niet slechts voor het ogenblik waarop zij geschieden, maar het zijn feiten van voortdurende werking. Zij gaan door de hele geschiedenis van de kerk, door de hele geschiedenis van iedere ziel in het bijzonder heen. Zo heeft dan deze heilige ontvangenis en geboorte een blijvende gelding, een blijvende werking.

Er zijn gebeurtenissen van grote betekenis in de wereldgeschiedenis; gebeurtenissen van geweldige beslissing over het lot van de volkeren, zodat wanneer er een veldslag gewonnen en veel bloed vergoten is, dit niet iets is voor het ogenblik, maar dit vergoten bloed, die gewonnen slag, werkt op de hele geschiedenis van het volk door verscheiden eeuw heen. Zo gaat het nu in het uiterlijke leven.

Zo werkt ook door alle eeuw heen het feit, dat de Heere Jezus Christus ontvangen is van de Heiligen Geest, geboren uit de maagd Maria, om onze zonden, en verdraaidheid, waarin wij ontvangen en geboren zijn voor Gods, aangezicht te bedekken.

Daarom komen ook de ouders tot de Heilige Doop met hun kinderen, waarvan zij bekennen, dat zij alzo ontvangen en geboren zijn, opdat zij gedoopt worden in de Naam van de Vader, van de Zoon en van de Heilige Geest. Ik bid u, zeg mij, wat hebt u daar in de doop ontvangen? Water, waarmee de kinderen besprengd zijn naar Gods belofte. Maar wat zegt dat dan? Zegt het niet, dat onze Heere gezegd heeft: u zult de kinderen tot Mij brengen? Zegt het niet: zo ben ook ik als kind ten Doop gebracht en Zijn heilige Naam is ook op mij gelegd; ook op mij, die in zonden ontvangen en geboren ben.

Ach mijn geliefden, wij willen altijd de hand in de zak steken om iets te vinden, waarmede wij nood en dood zullen kunnen afkopen, maar wij vinden niets. Met opzet predik ik u daarover, tot troost van menigeen, opdat hij toch niet vertrouwen zal op zichzelf, op datgene wat hij is of geworden is, maar op daadzaken die beloften inhouden. Namelijk deze belofte: *door Zijn heilige ontvangenis en geboorte, wordt uw zonde en verdraaidheid waarin u geboren bent, voor Gods aangezicht bedekt!*

Behoefde de Heere Jezus het voor Zichzelf, dat Hij geboren werd? Moest Hij voor Zichzelf in de wereld komen? Of luidde het: *Ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen?* Was het niet: *U is heden geboren de Zaligmaker, welke is Christus de Heere?* Zo dikwijls een kind geboren wordt, welks ouders de echt hebben aangegaan in den Heere, en niet naar geld, naar vlees en bloed gevraagd hebben, dan is er in dit kindje, in deze zuigeling een macht Gods gelegd tegenover de vijand. U kunt dat kindje niet anders aanzien, dan in het een Kind Jezus Christus. Zo ligt dan in Zijn heilige ontvangenis en geboorte de belofte: ‘Hij is als een Kind voor mij geboren en ik ben een kind, geboren in Hem; Christus is alles tot eer van de Vader en ten goede van hen, die de Vader aan Hem gegeven heeft.’

Zo is het ook gelegen met het woord: **“Die geleden heeft onder Pontius Pilatus.”**

Mijn geliefden! Als u de lijdensgeschiedenis leest, zoals toch brave ouders doen, alsook jonge mensen, die verstaan dat zij zonder Gods Woord niet vooruit kunnen, dan moet u dat niet maar zo dor aflezen, zonder iets te bedenken, anders blijft het een dode letter, maar het moet *leven* in ons worden. Wij moeten het namelijk als een daadzaak aannemen, dat Christus geleden heeft en wij de stadhouder nog noemen kunnen onder wie Hij geleden heeft, namelijk Pontius Pilatus, die wij ook uit de geschiedenis kennen, zodat het waar is, wat ons het Evangelie verhaalt.

Nu vat ik deze zaak echter nog anders op; zoals namelijk de Catechismus ons dit leert ligt er een belofte in. Welke is die belofte? Ja, zoals de catechismus het opgeeft, vraag 38, *dat Hij onschuldig onder de wereldlijke rechter veroordeeld werd, opdat wij*

nimmermeer in het gericht Gods komen zouden. Waar wilt u, beladen met zonden en schuld een vrijplaats voor u vinden? Hoe zult u weten, dat u een genadig God en verzoend Vader hebt? Verblijd u daarom, dat u in de Catechismus zo'n troostvol antwoord vindt.

Maar mijn geliefden, als God het niet in het hart vasthoudt, dan blijft het niet in het hart. En als God het in het hart vasthoudt, dan kunt u het niet met uw gevoel of uw verstand vasthouden. Maar wanneer het in de ziel zo gelegen is, dat zij belijdt: ik heb de eeuwige dood verdiend, ik ben de eeuwige dood schuldig, de eeuwige verdoemenis heb ik verdiend, dán komt het ook:

*Jezus uw heil'ge wonden,
Uw smart, uw bit're dood,
Geven mij in alle stonden
Troost in lijfs- en zielenood.*

Hij heeft onschuldig geleden om uw zonden en uw schuld uit te delgen. En nu ligt er ook nog deze daad in, dat Zijn lijden in de gemeente voortwerke, van de vader op de zoon, op kinderen en kindskinderen, opdat het verbond vervuld worde, dat zegt: *Ik wil uw God zijn en de God van uw zaad na u.* Opdat het een eeuwig verbond zij, dit verbond des vredes, gesloten aan het kruis op Golgotha. In Zijn lijden en sterven heeft Hij de hel haar macht ontnomen, en de overwinning behaald over dood en graf en over de verdoemende wet. Met Zijn lijden heeft Hij echter niet alleen genoegdoening gebracht, maar daarin ligt nog deze belofte: 'Ik sta voor u in, Ik zal uw Kampvechter en Borg zijn; houd u aan Mij! Waar Ik blijf, daar blijft u ook; u hoeft niets te zien, noch te gevoelen, maar u hebt u alleen eraan vast te houden, dat Mijn lijden voortdurend werkt. Deze Mijn onschuld waarmee Ik uw schuld bedek, geldt voor eeuwig!'

Wij genieten slechts de vruchten van datgene wat Hij heeft uitgewerkt. Daarom lezen wij ook niet: Het bloed van Jezus Christus *maakte* ons rein van alle zonden, maar zoals u het ook uw kinderen leert bidden, als zij naar bed gaan: "Het bloed van Jezus Christus de Zoon van God *maakt* mij rein van alle zonden." Dat zo ook de zonden die het kind gedurende de dag begaan heeft, daarmee beleden worden, en het zijn geloof leert uitspreken zoals het kind het als kind verstaat. Geloof mij, als het op sterven moet aankomen, dan heeft een vader en moeder niets aan te brengen dan een kind, dat zich houdt aan de Heere Jezus en Zijn bloed. Zijn lijden doet het, Zijn allerheiligst lijden en sterven. Dat kan de duivel toch niet ongedaan maken. Daarin vindt u stilling van uw honger en verzachting van uw kommer over uw zonden. Die zult u morgen en overmorgen daar vinden en tot uw laatste ogenblikje mag daar uw toevlucht zijn.

Nu moeten wij weer eindigen. De tijd is voorbij. Op een andere tijd meer van de beloften, die in deze artikelen gelegen zijn. Zoveel is zeker, als een vrome begraven wordt, daar heeft zich de Heere Jezus mede laten begraven, en de vrome is begraven in het graf des Heeren Jezus. Zodat onze doden niet alléén in het graf liggen, maar Één waakt er over het stof en die brengt alles terug, namelijk de almachtige David. Zodat, al hebben wij ook een zware grafsteen van zonden en nood op ons, of al liggen onze doden onder de steen, als wij de opstanding van Jezus Christus als een belofte aanzien, dat wij dan geloven en ook ervaren, dat wat in de Heere is, niet in het graf kan blijven, maar zal opstaan!

Ook ik zal opstaan! Opstaan, opstaan zal ook mijn vlees! Ik geef het wachtwoord, het vaandel niet af, maar in de Naam van de Heere Jezus verhouw ik de vijanden. Opstaan

zal ik uit iedere nood, uit iedere verlorenheid, uit iedere dood!
Het feit van de opstanding van Christus werkt voort en bevat een belofte voor de hele gemeente en voor ieder lid van de gemeente in het bijzonder, een belofte des levens, waarin wij leven en sterven. AMEN.

Nazang, Lied 82: 5

*Mijn God en Vader, sterke Held
Gij hebt van eeuwigheid besteld,
Dat ik Uw kind mag wezen,
In Uw Zoon die met Zijn bloed,
Mij vrijkocht en mij steeds behoedt,
Dus heb ik niets te vrezen.
 Jezus, Jezus
 Is mijn leven,
 Mij gegeven,
 Leeft daarboven,
Waar 'k Hem eeuwig eens zal loven.*